

Gorenjski Glas

PETEK, 2. SEPTEMBRA 2016

LETO LXIX, ŠT. 70, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Šolski hodniki so spet oživali

Z največjimi pričakovanji so v novo šolsko leto gotovo vstopili vsi, ki so včeraj prvič sedli v šolske klopi. V gorenjskih osnovnih šolah bo v letošnjem šolskem letu 2333 prvošolcev, vseh učencev pa je 18.636. V srednje šole letos vstopa 74.374 dijakov, od tega 18.811 v prvi letnik.

MATEJA RANT

Škofja Loka – Tudi letošnja generacija osnovnošolcev je številčno spet bistveno močnejša kot prejšnja, saj se je število učencev v slovenskih šolah v primerjavi z lanskim šolskim letom povečalo za več kot pet tisoč. Prvič je v šolske klopi sedlo 715 otrok več kot lani. V šole tako vstopa 22.293 prvošolčkov, kar je največ v zadnjih devetnajstih letih.

Eno najpomembnejših vsebinskih novosti na

področju osnovnega šolstva v zadnjih letih predstavlja zgodnje uvajanje tujega jezika, ki ga bodo v novem šolskem letu kot obvezni učni predmet v drugem razredu uvedli v vseh osnovnih šolah. S tem se končuje postopno uvajanje tujega jezika v drugem razredu osnovne šole, s katerim so začeli v šolskem letu 2014/15 na 62 osnovnih šolah. »Razveseljen je tudi podatek, da je v lanskem šolskem letu več kot 86 odstotkov prvošolčkov izbralo tuji jezik

kot neobvezni izbirni predmet,« so ob tem pojasnili na ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, kjer se zavedajo pomena zgodnjega učenja tujih jezikov. Ta čas poteka javna razprava za ureditev položaja drugega tujega jezika v osnovni šoli, saj se ta čas izvaja na pet različnih načinov. Na ministrstvu že snujejo tudi spremembe nacionalnega preverjanja znanja, ki naj bi predvidoma začele veljati v prihodnjem šolskem letu.

► 2. stran

Foto: Gorazd Kavčič

Posnetek z Jesenic je dovolj zgovoren: počitnice so se končale in začela se je šola.

Potrdili program prestrukturiranja

Nadzorni svet družbe Alpina je na včerajšnji seji potrdil načrt prestrukturiranja skupine Alpina. Do konca leta naj bi med drugim postopoma zmanjšali število zaposlenih za okoli 45, predvsem na način mehkega odpuščanja, torej z odhodom zaposlenih v pokoj ali na čakanje.

MATEJA RANT

Žiri – Med ključnimi ukrepi, ki jih s septembrom prinaša sprejeti načrt prestrukturiranja, je krepitev

prodajnih aktivnosti, s katerimi naj bi osvojili nove prodajne trge, so po včerajšnji seji nadzornega sveta sporočili iz Alpine. Kot so poudarili, je nujno sistematično

uvajanje optimizacije in dobrih poslovnih praks v procese, kar bo posledično pripomoglo k dvigu produktivnosti. Na ravni skupine so uvedli ukrepe za izboljšanje

korporativnega upravljanja in poslovanja hčerinskih podjetij. Predvideli so tudi nekatere organizacijske spremembe.

► 8. stran

OB 10 OBLETNICI
JUBILEJNI
POPUST

22% + 3%

Akcija traja do 30. 9. 2016.

SI EAU

Silbati okna in vrata d.o.o.
Forme 13, 4200 Tolminca
www.silbati-okna.si
Tel.: 04 515 38 78
GSM: 031 768 225
GSM: 031 767 464

Pri umorjenem učitelju iskali sto tisoč evrov

Alban Thaqi, obtožen, da je novembra 2014 iz koristoljublja umoril bohinjskega učitelja Pavla Zupana, se na sodišču brani z molkom. Ker naj bi Zupan doma hranil sto tisoč evrov, so ga nagovorili k ropu.

► 14. stran

Priloge: **jeseniške novice**
deželne novice
Kamničanka

12% + 12%
NAMESTO NA MOS - V JELOVICO PO POPUSTE
le do 18. septembra

www.jelovica-okna.si

AKTUALNO

Blaž Jasnič z vrha Acronija

Včeraj je prišlo do zamenjave na mestu glavnega direktorja družbe SIJ Acroni Jesenice. Blaža Jasniča, ki po 24 letih odhaja iz podjetja, je zamenjal Peter Čas. V Acroniju so pred kratkim sklenili eno največjih naložb v zadnjih letih.

3

GORENJSKA

Bolnišnični apartma za očete

V Splošni bolnišnici Jesenice so uredili poseben prostor za sobivanje, ki bo očetom in drugim družinskim članom omogočal, da bodo ob rojstvu novega družinskega člana s porodnico tudi čez noč ostali v porodnišnici.

4

CG+

Slovenija in njeno mesto mrtvih

Sedem let po odkritju Hude jame in leto po sprejemu zakona kaže na to, da bo Slovenija le dobila svoje mesto mrtvih, pravi Jože Dežman, predsednik vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč.

19

ZANIMIVOSTI

Po poteh Gorskega zdravnika

Televizijska serija Gorski zdravnik je obnorela Slovenijo. Turistične agencije ponujajo izlete po poteh Gorskega zdravnika in pravijo, da je povpraševanje presseglo vsa pričakovanja. Samo v Alpetourju imajo 1500 rezervacij.

27

VREME

Danes bo sončno z zmereno oblačnostjo, jutri pa pretežno jasno. V nedeljo bo pretežno jasno, popoldne bo oblačnost naraščala.

☀️ 13/27 °C

jutri: pretežno jasno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Večeri pod grajsko lipo

Kranj ponuja kar nekaj lepih, prijetnih in skritih kottičkov. Eden od njih je Kavarna Khislstein 12.56. Oznaka 12.56 ni ura, ob kateri kavarna nudi vesele urice, ampak je to letnica, ki označuje prvo omembo Kranja v uradnih listinah in priča o pomembnosti našega mesta. Seveda se kavarna ponaša tudi s pestro in zanimivo ponudbo, vrtom na grajskem dvorišču ter s prireditvami na sončni trati in v senci starodavne lipe.

V septembru se nadaljuje cikel koncertov Večeri pod lipo, na katerih boste lahko ob četrtkih ob 20. uri prisluhnili odličnemu programu: 8. septembra pripravljajo Operni večer, na katerem bodo sodelovali Mojca Bedenik (sopran), Blaž Gantar (tenor), Dejan Heraković (bariton) ter akustična skupina Artistik, ki so nam pripravili koncert baročnih, klasičnih in romantičnih arij, duetov, tercetov, samospetov ter novitet; 15. septembra sledi Jazz večer, 22. septembra pa Operni večer s Juanom Vasletom in Tadejem Podobnikom. Juan Vasle je svetovno znan basbaritonist. V Sloveniji ga bolje poznamo kot prvaka ljubljanske opere, saj je od leta 1990 pel vrsto basovskih vlog. Leta 2010 je prejel Betettovo nagrado za umetniške dosežke na področju poudarjalne glasbene umetnosti. In koncertih redno poje južnoameriške in slovenske pesmi.

Gorenjski glas bo v sodelovanju z Zavodom za turizem in kulturo Kranj izžrebal tri dobitnike, ki bodo prejeli vsak po dve brezplačni pijači v času zgoraj navedenih koncertov med 20. in 22. uro.

V žrebu boste sodelovali, če boste svoje podatke poslali na dopisnici do petka, 9. septembra 2016, na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova 4, Kranj.

Nagrajenci

V nagradni igri v Kotičku za naročnike, ki je bila objavljena 19. avgusta 2016, prejme album Transnatura Majda Jelenc iz Žirov.

V nagradni igri v Kotičku za naročnike, ki je bila objavljena 23. avgusta 2016, prejmejo dve vstopnici za predstavo Moški so z Marsa, ženske so z Venero: Špela Kokelj iz Škofje Loke, Nace Sušnik iz Kranja in Alen Selan iz Škofje Loke.

V nagradni igri v Kotičku za naročnike, ki je bila objavljena 26. avgusta 2016, prejmejo dve vstopnici za mednarodno tekmovanje Kranj Open: Silva Lavtar iz Križ, Sonja Peternel iz Poljan in Marija Stanković iz Šenčurja. Čestitke vsem nagrajencem!

Darilo
izzrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme JANA MOHORIČ iz Železnikov.

Varnejša šolska pot

Preddvor – V Preddvoru so pred začetkom novega šolskega leta pohiteli z dokončanjem projekta Varna šolska pot, v katerem je središče Preddvora pridobilo nekaj metrov pločnika od turistične poslovalnice do gostilne Majč. Zanj so se odločili že pred dvema letoma, po dogovoru s tamkajšnjimi lastniki pa so ob koncu avgusta začeli z deli. Naložba bo občino veljala 60 tisoč evrov.

V središču Preddvora gradijo pločnik. / Foto: Tina Dokl

Dolge vrste za nakup vozovnice

Prodaja enotnih vozovnic za integriran javni potniški promet (IJPP), ki je za dijake stekla v ponedeljek, je pri številnih povzročila precej nejevolje, saj so na najbolj obleganih prodajnih mestih nastajale dolge čakalne vrste.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na Alpetourjevem prodajnem mestu na avtobusni postaji v Kranju so v zadnjih dneh številni na nakup subvencionirane enotne vozovnice integriranega javnega potniškega prometa (IJPP) čakali tudi po več ur. »Sredi razvite informacijske dobe je na avtobusni postaji v Kranju dolga kolona ljudi, ki čaka na nakup vozovnic pred prihajajočim šolskim letom. Kot da bi se delali norca iz ljudi, saj jih veliko že od zjutraj tam čaka, da bodo kupili vozovnico. Z mobilniki lahko spletno naročimo taksi, spremljamo njegovo pot itd., zato je takšno stanje na Alpetourju kamena doba,« se je na uredništvo Gorenjskega glasa pritožila bralka. Ker je gneča nastajala tudi na številnih prodajnih mestih drugih prevoznikov po državi, se je ministrstvo za infrastrukturo odločilo, da lahko dijaki, ki še niso kupili vozovnice za september, do nedelje prevoz v šolo in domov uporabijo brez plačila voznine, s tem, da vozniku predložijo na vpogled originalno vlogo za izdajo subvencionirane vozovnice.

Dolge čakalne vrste za novo enotno vozovnico so bile ta teden stalnica na kranjski avtobusni postaji. / Foto: Gorazd Kavčič

V Alpetourju, kjer so sicer ta teden število prodajnega osebja okrepili, so pojasnili, da so dolge vrste nastale iz več razlogov. Zaradi uvedbe integrirane vozovnice IJPP se je njihova prodaja začela tri dni kasneje kot običajno, poleg tega vsi slovenski prevozniki integrirane vozovnice prodajajo v novem enotnem računalniškem programu, ki zahteva za izdelavo vozovnic več časa. Poleg tega se za nakup vozovnice pri Alpetourju odločajo tudi

dijaki, ki so v preteklosti vozovnice kupovali pri drugih prevoznikih. »Evidentno je, da se je prodaja povečala in s tem podaljšale čakalne vrste tudi zato, ker Slovenske železnice na nekaterih prodajnih mestih na Gorenjskem vozovnic v prvih dneh niso prodajale,« so razložili.

Do daljših vrst je prihajalo tudi zato, ker so dijaki prihajali z napačno ali nepopolno izpolnjeno vlogo, kar je podaljševalo čas obdelave.

Čakajočim v vrsti so zato Alpetourjevi informatorji pomagali ustrezno dopolniti vloge. »Če dijaki še nimajo s strani izobraževalnega zavoda potrjene vloge, je vsakakor smiselno, da izpolnijo e-vlogo, ki je dostopna na spletni strani IJPP, Alpetourja in Arrive. Dijak spletno vlogo izpiše, da v podpis staršem in ji priloži potrdilo o šolanju. S tem se čas izdaje vozovnic bistveno skrajša,« so še pojasnili v kranjskem podjetju.

Šolski hodniki so spet oživel

◀ 1. stran

Z novim šolskim letom so dijakom prvič na voljo enotne vozovnice za integriran javni potniški promet, njihovo prodajo pa so v zadnjih dneh zaznamovale dolge vrste na prodajnih mestih. Dodatno pa je javnost razburkala napoved stavke voznikov Alpetourja na prvi šolski dan, ki so jo nato v zadnjem hipu preložili.

Ob začetku novega šolskega leta je ministrica za izobraževanje, znanost in šport Maja Makovec Brenčič vsem soustvarjalcem šolskega polja zaželela uspešno in varno novo šolsko leto. »Naj prevladajo pozitivne plati učenja in druženja. Kljub številnim obveznostim, ki jih prinaša šolsko leto, vsem želim, da boste v šolo hodili z veseljem in dobrimi občutki, brez pretiranega strahu pred ocenami in nejevolje zaradi domačih nalog,« je poudarila in dodala, naj spoznavanje novega in pridobivanje odgovorov na vprašanja, ki se vseskozi

Na sprejemu za prvošolce so tudi v osnovni šoli Škofja Loka-Mesto poskrbeli za sproščen začetek šolanja. / Foto: Primož Pižulin

porajajo, poteka v prijetnem vzdušju. Razigran in uspešen začetek šolskega leta je učencem in dijakom v družbi učenke Ele Hozjan iz Osnovne šole Franceta Prešerna Črenšovci zaželel tudi predsednik države Borut Pahor. V vseh šolah so včeraj posebno pozornost namenili prvošolcem. Pot v svet učenosti jim njihovi učitelji in drugo šolsko osebje

olajšajo s posebnim sprejemom, vsem učencem škofjeloških osnovnih šol pa je nekaj spodbudnih besed namenil tudi župan Miha Ješe. »Za vas je danes poseben dan, saj ste prvič presstopili šolski prag. V šoli se boste veliko naučili, pri čemer je zlasti pomembno, da se naučite biti dobri prijatelji,« je nagovoril zbrane učence in jim zaželel, da bi v

šoli učenje sprejemali z dobro voljo. »Pri tem vam bodo v veliko oporo tako starši kot učitelji, ki jih vedno lahko vprašate vse, kar želite.« Vsem učencem je namenil tudi skromna darilca za večjo varnost v prometu, z navedbo varno pot v šolo in varno vedenje v prometu pa jim je postregla policistka Petra Laharnar s Policijske postaje Škofja Loka.

Blaž Jasnič z vrha Acronija

Včeraj je prišlo do zamenjave na mestu glavnega direktorja družbe SIJ Acroni Jesenice. Blaža Jasniča, ki po 24 letih odhaja iz podjetja, je zamenjal Peter Čas.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Blaž Jasnič od včeraj ni več direktor največjega jeseniškega podjetja Acroni, ki sodi pod okrilje Slovenske industrije jekla (SIJ). Nadzorni svet SIJ je namreč v torek zamenjal več direktorjev odvisnih družb skupine, med drugim tudi Jasniča. Vodenje Acronija je prevzel Peter Čas, ki je doslej vodil družbo SIJ Ravne Systems. Blaž Jasnič pa je prevzel vodenje družbe SIJ Elektrode Jesenice, medtem ko je

dosedanji direktor te družbe Jakob Borštnar postal tehnični direktor.

Blaž Jasnič je Acroni vodil od leta 2014, v podjetju pa je bil zaposlen svojo celotno poklicno pot, vse od leta 1992, ko je začel delati kot izmenjski vodja proizvodnje, zatem pa je napredoval do mesta projektnega menedžerja, vodil je službo za investicije in bil glavni asistent direktorja. Iz podjetja se torej poslavlja po 24 letih, in to kljub temu da je poslovanje družbe »pozitivno in stabilno ter

v skladu s sprejetimi poslovnimi načrti,« kot so pojasnili. Še več, pred kratkim so sklenili eno največjih naložb v zadnjih letih, to je v novo linijo za toplotno obdelavo specialnih plošč debele pločevine (tako imenovano HTL-linijo). »Ključni del nove linije je sofisticirana hladilna naprava, ki z izjemno natančnostjo uravnava nihanje toplote, kar omogoča nadaljnjo spremembo prodajnega programa v smeri izdelave bolj zahtevnih proizvodov. Investicija v HTL-linijo

Letojsnja največja naložba v Acroniju je 30 milijonov evrov vredna linija za toplotno obdelavo plošč debele pločevine. / Foto: Acroni

Novi glavni direktor Peter Čas

predstavlja največjo pridobitev družbe SIJ Acroni v zadnjih letih. Z njo bo družba začela prodirati na nišne trge, kjer do sedaj še ni bila prisotna,« so povedali v podjetju. Naložba je vredna več kot trideset milijonov evrov.

Že prihodnje leto pa naj bi postavili tudi novo peč za argonsko kisikovo razogljivenje (tako imenovano peč AOD), s katero bo družba povečala proizvodne zmogljivosti v programu nerjavne debele pločevine in visoko specialnih jekel. Po zaslugi obeh pridobitev bodo na novo zaposlili petdeset ljudi, ob polnem obratovanju pa kar okrog sto. Sicer so samo letos v Acroniju zaposlili 66 novih delavcev, do konca leta pa naj bi jih še sto. Ta čas je v podjetju 1146 zaposlenih.

K

KOMENTAR
SIMON ŠUBIC

Otroci so na cesti vse leto

Včeraj se je začelo novo šolsko leto, zato s(m)o tudi mediji v zadnjem tednu zavzeto opozarjali voznike, naj bodo vsaj v prvih šolskih dneh še posebej pozorni na večjo prisotnost otrok v cestnem prometu. Za zagotovitev njihove večje varnosti v prometu se v prvih šolskih dneh že dolga leta (večinoma prstovoljno) trudijo različni izvajalci preventivnih akcij – od policije, šol in občinskih svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu do združenj šoferjev in avtomehaničev, avto-moto društev, agencije za varnost prometa, Zavoda Varna pot in drugih prostovoljcev. Vsi omenjeni v en glas poudarjajo, da so otroci najšibkejši udeleženci cestnega prometa, ki promet in prometna pravila, čeprav jih poznajo, dojemajo drugače kot odrasli, poleg tega se njihova pozornost hitro preusmeri na »dražljaje« iz okolice.

Skrb številnih prostovoljcev in policistov za večjo varnost otrok je seveda hvalevredna, a prepričan sem, da lahko za varnost otrok največ naredimo kar njihovi starši. Predvsem in najprej s primernim zgledom; ko smo z otrokom skupaj na cesti, se moramo še posebej potruditi, da se ravnamo po cestnoprometnih pravilih. Da ceste ne prečkamo dva metra pred označenim prehodom za pešce in nikoli ob rdeči luči, čeprav je cesta prazna in se

nam še tako mudi. Da se v avtomobilu redno pripenjamo z varnostnim pasom in to striktno zahtevamo tudi od otrok, četudi se temu divje upirajo ...

Seveda moramo imeti otroke v mislih, tudi ko smo sami v vozilu. Predvsem v strjenih naseljih, v okolici šol ter športnih in otroških igrišč moramo voziti še posebej previdno. Raje vozimo počasneje kot prehitro. Te vrstice verjetno ne bodo dosegle številnih mladih voznikov, ki so bolj nagnjeni k hitri vožnji kot izkušenejši vozniki, obenem se ne zavedajo dobro nepredvidljivosti otrok. To posebno zavedanje potencialne nevarnosti, ki na nas, voznike, prežijo v obliki razigranega otroka, ki lahko nepričakovano z domačega dvorišča priteče na cesto ali se nenadoma iztrga iz rok odraslega spremljevalca med hojo po pločniku, največkrat pridobimo šele s starševstvom. A tudi mladi vozniki imajo svoje starše, ki jim lahko nevsiljivo svetujejo previdnost na cesti.

Predvsem pa se moramo vozniki zavedati, da otroci niso na cestah samo v začetku šolskega leta, ampak vse dni v letu. Tudi med počitnicami. Zato ne vozimo po predpisih in še posebej previdno le v prvi polovici septembra, ko nas k zornejši vožnji »spodbujajo« tudi policisti s pogostimi nadzori prometa v okolici.

Stavko v Alpetourju preložili

Za včeraj napovedano stavko dela zaposlenih v kranjskem Alpetourju so tik pred zdajci preložili, tako da je avtobusni promet na škofjeloškem območju na prvi šolski dan normalno potekal.

SIMON ŠUBIC

Kranj, Škofja Loka – Pravi mali preplah je v sredo povzročilo sporočilo za javnost vodstva Alpetourja – Potovalne agencije, da je eden izmed treh sindikatov za včeraj, na prvi šolski dan, napovedal stavko. Potekala naj bi na celotnem škofjeloškem območju s Poljansko in Selško dolino vred, kar naj bi na tem območju povzročilo izpad nekaterih voženj na

regionalnem linijskem prometu in šolskih prevozov otrok. Ob tem je Ivanka Zupančič Gaber, direktorica družbe Alpetour – Potovalna agencija, poudarila, da bi bila stavka nezakonita, ker bi njeni organizatorji grobo kršili določila Zakona o stavki. Na koncu je vendarle prevladal razum, saj so se v sindikatu odločili za preložitev stavke, tako da so včeraj tudi na škofjeloškem območju normalno vozili vsi Alpetourjevi avtobusi.

Po naših podatkih je s stavko zagrozil Alpetourjev sindikat Neodvisnost KNSS, v katerega je včlanjen manjši del zaposlenih, potem ko je njegov zastopnik Nenad Dakić pred tednom dni na elektronski naslov Alpetourja poslal nepodpisano napoved stavke. Po neuradnih informacijah si prizadevajo za spremembe kolektivne pogodbe oziroma za ureditev nekaterih dodatkov k plači.

»Vodstvo družbe je nad enostransko odločitvijo sindikata presenečeno toliko bolj, saj zahteve nikoli niso bile uradno podane družbi, prav tako sindikat ni predlagal pogovorov in pogajanj o svojih zahtevah,« so sporočili iz kranjske družbe, ki sodi v skupino Arriva Slovenija. Kot zagotavlja vodstvo Alpetourja, se je še vedno pripravljeno pogovarjati s sindikatom, saj je za ureditev zahtev potreben dialog.

V vodi bakterije, a je še vedno pitna

SIMON ŠUBIC

Kranj – Komunalna Kranj že ves teden s kloriranjem izvaja dezinfekcijo pitne vode v (novem) javnem vodovodnem sistemu na območju naselij

Žabnica, Šutna in Bitnje v Mestni občini Kranj. Pred tednom dni so namreč pri rednem vzorčenju pitne vode zaznali bakterije v manjšem številu, do včeraj pa vzroka za njihov pojav v vodi še niso

odkrili oziroma odpravili. Ob tem zagotavljajo, da omenjene bakterije ne predstavljajo nevarnosti za zdravje, zato je voda še vedno primerena za pitje in predhodno prekuhanje ni potrebno. Kljub

temu so se odločili za razkuževanje vode s klorovim preparatom. Klor je namreč preventivno dezinfekcijsko sredstvo, ki predstavlja dodatno varnost pred naknadnim onesnaženjem in v primerih koncentracijah na kakovost pitne vode ne vpliva, jo le izboljša, so pojasnili.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Završ Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak, Cveto Zaplotnik, Danica Završ Žlebir;

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

VODJA OGLASNEGA TRŽENJA

Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradi RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sredo od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvida: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Na Bledu o varnostnih izzivih

Pod naslovom Varnost prihodnosti se bo prihodnji ponedeljek in torek odvijal enajsti Strateški forum Bled.

MATEJA RANT

Bled – Na Strateškem forumu Bled, ki ga pripravlja ministrstvo za zunanje zadeve v sodelovanju s Centrom za evropsko prihodnost, bodo letos v središče postavili varnostne izzive, s katerimi se sooča današnji svet. To bo tudi tema glavnega panela voditeljev, ki bo potekal pod pokroviteljstvom predsednika republike Boruta Pahorja. Ob osrednjem forumu se bosta tudi letos odvila še Poslovni forum Bled in šesti Strateški forum Bled za mlade, ki bo med 2. in 5. septembrom pod naslovom Generacija globalnih državljanov združil uspešne in inovativne mlade voditelje, diplomate, intelektualce, predstavnike nevladnih organizacij in poslovneže z vsega sveta. V okviru Skritih dimenzij mednarodnih odnosov pa bodo iskali odgovore na nekoliko manj običajna vprašanja.

Tema letošnjega strateškega foruma je vezana na dogajanja v svetu v zadnjih letih, ki so močno spodkopala naš občutek varnosti, stabilnosti in svobode, poudarjajo organizatorji in dodajajo, da se bodo v razpravah med drugim dotaknili tudi različnih tveganj v povezavi z vodo

v svetu, vprašanja prihodnosti in reforme Evropske unije, pomena varnostnih tveganj ter univerzalne oskrbe z energijo in odprave energetske revščine pa tudi varnosti vsakega posameznika. Tradicionalna tema Strateškega foruma Bled Zahodni Balkan bo letos v znamenju ocen, kako vsesplošno dogajanje v Evropi vpliva na privlačnost Evropske unije za kandidatke za članstvo in preostale države jugovzhodnega Balkana. Poskušali bodo pojasniti tudi pojav senzacionalističnega poročanja o terorizmu.

Ob robu strateškega foruma so domačini napovedovali tudi protest, s katerim bi znova opozorili na nevdružne prometne razmere v središču Bleda in nujnost gradnje tudi južne razbremenilne ceste. Po besedah direktorja občinske uprave Matjaža Berčona zdaj protesta ne bo, saj je že zgolj napoved protesta naletela na odziv pri pristojnih državnih organih in se je pri gradnji južne razbremenilne ceste znova začelo premikati. »Sredi septembra se po osmih mesecih napoveduje tudi revizija gradbenega dovoljenja za osrednji del trase obvoznice,« je za zdaj zadovoljen Berčon.

V nedeljo na šušarski praznik

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – Turistično društvo (TD) Tržič v nedeljo vabi na 49. Šušarsko nedeljo. Sejem, ki je bil v Tržiču vsa leta tesno povezan s čevljarstvom in domačo čevljarstvo industrijo, po propadu Peka dobiva nekoliko spremenjeno podobo. »Vrača se h koreninam, ko je bila Angelska nedelja v Tržiču predvsem sejem, povezan s čevljarstvom, vendar tudi z drugimi izdelki rokodelcev in obrtnikov. To je tudi dan veselja, sproščenosti, dogodivščin,« napoveduje Peter Miklič, predsednik TD Tržič, in kot je še poudaril, prireditve potrebujejo slovenski šušarji, ki kljub svoji majhnosti izdelujejo kakovostne čevlje, potrebujejo pa jo tudi Tržič in Tržičani, ki na ta dan povabijo v svoj kraj. Na glavnem odru na Predilniški cesti se bo dogajanje

v nedeljo, 4. septembra, začelo ob 10. uri, za raznolik spremljevalni program, med drugim bo potekal festival bržol, bo poskrbljeno tudi na drugih prizoriščih. Ob 40-letnici Območne obrtno-podjetniške zbornice Tržič bodo v Paviljonu NOB od 3. do 5. septembra na ogled izdelki izpod rok tržiških obrtnikov. Povabilo velja tudi na ogled zanimive razstave v Kurnikovi hiši z naslovom Prišli so v Tržič in pustili sledi, ki sta jo v sredo postavila Tržiški muzej in Knjižnica dr. Toneta Pretnarja. Za uvod v Šušarsko nedeljo bo Občina Tržič poskrbela že v soboto zvečer po 21. uri, ko se v Amfiteatru Gorenjske plaže zaključuje Tržiške poletne prireditve s koncertom skupin Help! A Beatles Tribute in Kingston. Tudi sicer je v teh dneh več pridruženih dogodkov k šušarskemu prazniku.

Bolnišnični apartma za očete

V Splošni bolnišnici Jesenice so uredili poseben prostor za sobivanje, ki bo očetom in drugim družinskim članom omogočal, da bodo ob rojstvu novega družinskega člana s porodnico tudi čez noč ostali v porodnišnici.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Apartma imenujejo na ginekološko-porodniškem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice novo pridobitev, to je prostor za sobivanje s porodnico, ki je namenjen očetu in drugim družinskim članom, da po rojstvu novorojenčka lahko ostanejo ob porodnici tudi čez noč. V apartmaju sta poleg postelje tudi manjša kuhinja in kopalnica. Kot je dejala predstojnica oddelka Eva Macun, s tem sledijo sodobnim porodniškim praksam in porodnicam omogočajo storitve, ki so v sodobnem porodništvu že uveljavljene. Ena takšnih je prav sobivanje partnerja s porodnico, ki bo sicer samoplačniško, prvi očetje pa bodo storitev lahko koristili v kratkem.

To pa ni edina pridobitev na ginekološko-porodniškem oddelku, saj so v sklopu tretje faze prenove oddelka uredili tudi prostor za posebno nego novorojenčkov, nova je babiška ambulanta, katere namen je, da pri zdravih nosečnicah nekaj pregledov v času nosečnosti opravi babica, ki si za bodočo mamico lahko vzame več časa kot zdravnik. Obenem pa se s tem zdravniki lahko posvetijo nosečnicam, ki

Prostor za sobivanje si je v spremstvu direktorja bolnišnice Janeza Poklukarja ogledal tudi nekdanji hokejist Tomaž Razingar s hčerko Ruby, ki se je – tako kot njena mlajša sestra Taja – rodila prav v jeseniški porodnišnici. / Foto: Gorazd Kavčič

potrebujejo več skrbi. Uredili pa so tudi nov prostor za spremljanje plodovega srčnega utripa (CTG).

Vse te investicije so v jeseniški bolnišnici financirali tudi s pomočjo donatorjev,

eden od njih je Tomaž Razingar, zdaj že nekdanji odlični hokejist in kapetan slovenske hokejske reprezentance, ki je sredi julija zaključil svojo bogato športno kariero. Poslovil se je na

V jeseniški bolnišnici se število porodov še naprej povečuje. Lani so z več kot osemsto porodi dosegli rekord, letos (do torka) pa so jih našteali že 580, kar je že 62 več kot v enakem obdobju lani. Porast pripisujejo prav nenehnim izboljšavam, zato k njim prihajajo rojevati bodoče mamice iz vse države.

dobrodelni tekmi na Bledu in ves izkupiček od vstopnic in dobrodelne dražbe dresov namenil prav ginekološko-porodniškemu oddelku jeseniške bolnišnice. Ček v vrednosti 12.583 evrov je v torek simbolično izročil direktorju bolnišnice Janezu Poklukarju, ki se je za donacijo iskreno zahvalil. Tomaž Razingar je s seboj pripeljal tudi šestletno hčerko Ruby, ki je bila prav tako kot njena mlajša sestra Taja rojena v jeseniški porodnišnici.

Planinstvo, kultura in glasba

Turistično društvo Dovje - Mojstrana je pretekli konec tedna pripravilo tradicionalne Aljaževe dneve, ki so sledili rdeči niti planinstvo, kultura, glasba; vsa tri področja so zaznamovala delo in življenje Jakoba Aljaža.

TJAŠA STERLE POLAK

Dovje, Mojstrana – Izbor dogodkov je bil zato več kot pester: od koncertov, filmov, razstav, delavnic, prikazov reševanja v gorah in pozibavanja v ritmičnih vesele glasbe. Dokumentarni film Fragmenti, ki govori o Jakobu Aljažu, si je v četrtek ogledalo ogromno število ljudi. Gledališka igra Dom na Kredarici, ki obeležuje tudi 120-letnico doma, pa je bila razprodana še pred premiero in uradnim odprtjem dnevo v petek. Da pa dnevo ne bi preživeli samo v sedečem položaju, so se Aljaževi ljubezni do gora poklonili s sobotnim Gustlnovim pohodom na Dovško babo. »Gustl, kakor so mu rekli, je bil legenda v slovenskem smislu – in ne samo lokalnem, zato je prav, da

po njem poimenujemo pohod,« je pojasnil predsednik TD Dovje - Mojstrana Matjaž Podlipnik, ki je dodal, da je bilo zanimanje za Aljaževe dneve letos izredno – tako lokalno kot tudi širše.

Z Dovške babe se je po pohodu proti mojstranskemu

smučišču, kjer je potekal še prikaz reševanja gorske službe, težavno gašenje s staro brizgalko, ki jo obvladajo samo dovški gasilci, in vlečenje vrvi, spustil jadralni padalec. Pred večerno zabavo pa je potekal še 1. Aljažev tek po smučišču, po katerem

je bil zmagovalac nagrajen s slastno Aljažovo salamo.

Otroci so se na nedeljskih delavnicah lotili sajenja planik, ki letos – prav tako kot Kredarica – obeležuje 120 let, odkar je bil uvrščena med zaščitene rastline. Da so bile alpske rožice mile tudi slavnemu dovškemu župniku pa je potrdil Požganc, ki tokrat po gorah ni vodil Aljaža, ampak po planinskem muzeju tiste, ki so o razstavi hoteli slišati še kaj zanimivega in drugačnega. Vsi obiskovalci so imeli še možnost, da se odpravijo na Triglav, a zgolj virtualno, s pomočjo 3D VR-očal in v treh minutah brez znoja. Ker se vse konča »pri Vratih«, so tudi letošnji Aljaževi dnevi svojo zaključek doživeli s koncertom Vox Carniole in sveto mašo v kapeli sv. Cirila in Metoda.

Reševalci so »ponesrečenca« varno prinesli pred občinstvo, zbrano na Aljaževih dnevih.

V najem Pekovih prostorov

Prostori tržiške tovarne Peko ne bodo več prazni, včeraj se je v en del vselila oblikovalka čevljev Alja Viryent Novak, ki bo deset nekdanjih delavcev Peka tudi začela usposabljati za izdelavo tehnično zahtevnejše obutve.

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – Priznana oblikovalka čevljev Alja Viryent Novak je le lahko prevzela približno sto kvadratnih metrov prostorov skupaj z nekaterimi stroji v tržiški tovarni Peko. Varščino v višini treh ponujenih mesečnih najemnin je, kot je to v razpisu pogojevala stečajna upraviteljica Peka v stečaju, pla-

Alja Viryent Novak bo imela brezplačno predavanje o zgodovini visokih pet to nedeljo ob 12. uri v prostorih Ljudske univerze Tržič v okviru 49. Šušarske nedelje.

Alja Viryent Novak se je s svojo poslovno potjo in vizijo, ki jo bo poskušala uveljaviti tudi v prostorih tržiške tovarne Peko, Tržičanom že predstavila spomladi na kreativnem podjetniškem večeru. / Foto: Luka Renar

čala že spomladi. »Ko smo prostore že dobili v najem, pa so se nekateri pritožili na vse možne instance, zaradi česar se je postopek zavlekel za štiri mesece. Šele 15. julija je sodišče vse pritožbe zavrnilo kot neutemeljene, dva dni zatem sem obvestilo o pravnomočnosti sklepov k najemu prejela od stečajne upraviteljice,« je pojasnila Alja Viryent Novak, ki je prostore v Tržiču prevzela prvega septembra in je trenutno edina najemnica dela Pekove proizvodnje. Za najem je ponudila štiristo evrov na mesec, k temu

je treba prišteti še 22-odstotni DDV, vse tekoče in druge stroške, kar bo po njeni oceni zneslo več kot tisoč evrov na mesec.

Deset nekdanjih delavcev Peka bo Viryent Novakova septembra začela uvajati oziroma usposabljati za izdelavo tehnično zahtevnejše obutve, kot so jo izdelovali prej v Peku. »Investirala bom svoj čas in denar, da jim bom predala svoje znanje, da bi lahko skupaj začeli uresničevati poslovno vizijo, to je izdelovati manjše serije čevljev dovršenega sodobnega dizajna, ki nudijo popolno

udobje, in tako ohranili po meri narejene čevlje. Ko dobimo prva naročila, se bomo pogovarjali o zaposlitvah, ker bomo šele takrat lahko vedeli, kako veliko proizvodnjo potrebujemo,« je svoje načrte razkrila podjetnica, univerzitetna diplomirana industrijska oblikovalka, ki je študij zaključila na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Že enajsto leto nadaljuje skoraj stoletno družinsko tradicijo ročne izdelave čevljev, javnosti pa se je prvič predstavila aprila 2006 s svojo prvo samostojno razstavo z

naslovom Čevlji v mestu pod pokroviteljstvom Mestne občine Ljubljana. Njeni unikatni čevlji z idrijsko čipko so bili razstavljeni v evropskem parlamentu v Bruslju, kjer je imela novembra 2007 svojo drugo samostojno razstavo. V sodelovanju s podjetjem Alpina je v letu 2008 nastala njena prva, serijsko narejena kolekcija, ki je izdelana pod blagovno znamko GTH (Got To Have), ki je beležila prodajo več tisoč parov. Kot pravi Alja Viryent Novak, je njena ljubezen do čevljev neizmisljiva, znanje o tem poklicu pa ji je predal dedek čevljar.

Namestili invalidsko ploščad

Radovljica – Z novim šolskim letom so v Osnovni šoli Antona Tomaža Linharta v Radovljici namestili novo invalidsko ploščad. Ploščad bodo za dostop do prvega nadstropja stavbe uporabljali tako gibalno ovirani učenci kot drugi obiskovalci osnovne šole. Občina Radovljica je za njeno namestitev zagotovila približno 24 tisoč evrov.

Takole je sedmošolec Jakob v četrtek prvič uporabil novo stopniščno dvižno ploščad. / Foto: Gorazd Kavčič

Množičen obisk vpliva na okolje

V javnem zavodu Triglavski narodni park (TNP) so vse poletje anketirali obiskovalce parka, na podlagi pridobljenih podatkov pa bodo oblikovali predloge za boljše ozaveščanje in usmerjanje obiskovalcev ter ureditev dostopov.

MATEJA RANT

Bled – Nekatera območja Triglavskega narodnega parka, opozarjajo v javnem zavodu TNP, so precej obremenjena, na primer alpske doline, kot so Vrata, Kot in Krma, ki predstavljajo izhodišča za obisk gora, pa okolica Bohinjskega jezera ter Pokljuka zaradi nabiralništva in množičnih prireditev, pa tudi drugi gorski vrhovi. »Zagotovo množičnost obiska vpliva na naravno okolje, zato je usmerjanje obiskovalcev v zavarovanih območjih smiselno. S podobnimi izzivi se soočajo tudi drugod v zavarovanih

območjih v Alpah in po svetu,« so poudarili v TNP.

Obiskovalci v anketi sodelujejo prostovoljno, med drugim pa odgovarjajo na vprašanja o dolžini bivanja v narodnem parku in motivu za obisk ter izrazi mnenje o varstvenih režimih in podobno. »V anketi se med drugim osredotočamo na trajnostno mobilnost in vprašanemu ponujamo različne možnosti glede reševanja prometne problematike,« je pojasnila Tina Markun, ki je v TNP pristojna za stike z javnostmi. Čeprav so v medijih odmevala predvsem vprašanja o morebitnem plačevanju

vstopnine v park in uvedbi kvot za obisk Triglava, so po besedah Tine Markun ti dve vprašanji postavili zgolj hipotetično, ker je to marsikje v tujini ustaljena praksa pri reševanju težav z množičnim obiskom. Triglavski narodni park naj bi po ocenah na leto obiskalo okrog dva milijona in pol ljudi. A kljub temu v TNP za zdaj o kvotah ne razmišljajo, saj bi bilo za to med drugim treba spremeniti zakon o TNP. »V zakonu je namreč zapisano, da sta obiskovanje in ogledovanje narodnega parka pod enakimi pogoji dovoljena vsakomur in sta brezplačna, razen v

primeru podeljene koncesije za organizirano ogledovanje delov narodnega parka. « Za znanstvene, izobraževalne, rekreacijske, turistične in duhovne namene ga lahko obiskuje vsak v obsegu in na način, ki je za naravo čim manj moteč in združljiv s cilji narodnega parka, je še navedeno v zakonu.

Rezultate terenskih anket bodo predstavili konec leta, zbrani podatki pa jim bodo v pomoč pri oblikovanju predlogov za boljše ozaveščanje in usmerjanje obiskovalcev ter ureditev dostopov, ki bi omogočali obiskovanje parka na način, ki je za naravo čim manj moteč.

Občina Žirovnica

Na podlagi 8. člena Odloka o priznanjih Občine Žirovnica (Uradni list RS, št. 93/00, 80/01, 88/01 in UVG, št. 14/03, 10/05, 40/16) Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja objavlja

RAZPIS

ZBIRANJA PREDLOGOV ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE ŽIROVNICA ZA LETO 2016

A. PREDMET RAZPISA

so priznanja Občine Žirovnica, ki se podeljujejo zaslužnim občanom, drugim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom in skupinam, združenjem in drugim pravnim osebam. Priznanja občine Žirovnica so:

- 1. Naziv častni občan** se podeli občanu občine Žirovnica, državljanu RS ali tujemu državljanu, ki ima posebne zasluge za napredek znanosti, umetnosti in kulture ter za druge izjemne dosežke, s katerimi je pomembno in trajno prispeval k ugledu in razvoju občine Žirovnica doma ali v tujini.
- 2. Plaketa Občine Žirovnica** je najvišje občinsko priznanje, ki se podeli občanu občine Žirovnica, podjetjem, zavodom, društvom ter drugim organizacijam in skupnostim s sedežem v občini Žirovnica za večletne izjemne uspehe na posameznih področjih družbenih dejavnosti in gospodarstva, ki so prispevali k razvoju in ugledu občine.
- 3. Nagrada Občine Žirovnica** se podeli občanu občine Žirovnica, skupini občanov občine Žirovnica, društvom ter drugim organizacijam in skupnostim s sedežem v občini Žirovnica za enkratne izjemne dosežke kot spodbudo za nadaljnje strokovno delo in aktivnosti na posameznih področjih delovanja v zadnjem letu.

B. PREDLAGATELJI

Predlagatelji za podelitev priznanj so lahko fizične osebe, podjetja, zavodi, skupnosti, društva ali politične stranke v občini Žirovnica.

C. VSEBINA PREDLOGA

Pobuda oziroma predlog mora vsebovati:

- naziv oziroma ime in priimek predlagatelja,
- v primeru fizične osebe ime in priimek predlaganega kandidata za prejemnika priznanja s podatki: datum rojstva, državljanstvo in naslov,
- v primeru pravne osebe naziv in sedež predlaganega kandidata za prejemnika priznanja,
- vrsto priznanja, ki naj bi ga prejel predlagani kandidat,
- obrazložitev predloga.

D. ROK PRIJAVE

Predlogi za podelitev priznanj Občine Žirovnica morajo prispeti najkasneje **do vključno 19. 9. 2016 do 13. ure** na naslov: OBČINA ŽIROVNICA, BREZNICA 3, 4274 ŽIROVNICA, s pripisom »ZA OBČINSKA PRIZNANJA 2016« – NE ODPIRAJ.

E. OBRAVNAVANJE PREDLOGOV

Predloge za podelitev priznanj bo najkasneje v 30 dneh po prejemu obravnavala Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, ki bo na podlagi sprejetih predlogov, skladno z razpisnimi kriteriji, pripravila dokončen predlog za odločanje na občinskem svetu skupaj z ustreznimi utemeljitvami. Prepozno vloženi ali nepopolni predlogi komisija ne bo obravnavala.

Številka: 030-0001/2016

Datum: 19. 8. 2016

Vanja Resman Noč, univ. dipl. ekon. l.r.
Predsednica Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja

Kolesarji bodo še bolj varni

Novo šolsko leto so v Kranju pričakali tudi z novima pridobitvama za kolesarje, ki bosta prispevali k njihovi večji varnosti.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Ta teden so v Kranju končali s prenovo Ceste 1. maja, na kateri so uvedli t. i. pomožni kolesarski pas, in križišča na Kidričevi cesti na Zlatem polju, kjer so uredili prehod za kolesarje. »Nove pridobitve bodo zlasti veseli šolarji OŠ Stane Žagar, ki se bodo odslej varno pripeljali v šolo, preurejeno križišče na Kidričevi cesti pa bo omogočilo varno prečkanje ene najbolj prometnih cest v Kranju,« je poudaril Marjan Bajt, vodja skupine za infrastrukturo v Komisiji Varno kolesarim, ki je podala pobudo za novi pridobitvi.

Na Cesti 1. maja so v Mestni občini Kranj prvič uporabili rešitev s t. i. pomožnim kolesarskim pasom. »Kolesarski pas je od prej enotnega voznega pasu ločen s prekinjeno črto, kar pomeni, da je površina za črto namenjena vsem uporabnikom v prometu. Predvsem seveda kolesarjem, če pa na pomožnem kolesarskem pasu ni

kolesarjev, lahko vozniki začasno, zaradi izogibanja, zapeljejo tudi preko črtkane črte,« je Bajt predstavil novi režim. Za takšno rešitev so se odločili po vzoru Ljubljane, kjer je ta novost učinkovito vplivala na zmanjšanje hitrosti motornih vozil na cestah, na katerih so zarisani pomožni kolesarski pasovi.

Po Bajtovih besedah bodo najbrž še letos na Cesti 1. maja odpravili še zadnjo črno točko za kolesarje, saj nameravajo urediti še manjkajoč prehod za kolesarje v križišču pri stolpnica. V načrtih imajo še postavitev dveh ramp z Delavskega mosta na Zasavsko cesto, s čimer bi v celoti uredili varno kolesarsko povezavo med Kranjem in Škofjo Loko. Edina črna točka na tej relaciji bo s tem ostal neurejen prehod za kolesarje čez regionalno cesto Kranj-Ljubljana na Orehku. Tega bodo uredili ob gradnji križišča, vendar občina še pridobiva zemljišča.

Na Cesti 1. maja so prvič v Kranju uvedli pomožni kolesarski pas. / Foto: Gorazd Kavčič

Otroško igrišče bodo uradno odprli

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – Danes ob 16. uri bo slovesno odprtje osrednjega otroškega igrišča v soseski Planina ob vrtcu Mojca, uradno še na območju Krajevne skupnosti (KS) Huje. Častna govornika bosta župan Mestne občine Kranj Boštjan Trilar in predsednica KS Huje Sonja Mašič. Odprtje bodo popestrili z različnimi aktivnostmi za najmlajše in s pogostitvijo obiskovalcev. Glavno pobudo za izgradnjo centralnega

otroškega igrišča v soseski Planina so že pred dvanajstimi leti dali svetniki krajevnih skupnosti Planina in Huje, njihovim prizadevanjem je zdaj prislunil mestni svet in potrdil 47.800 evrov (z vključenim ddv) za ureditev igrišča. H končni podobi igrišča so poleg svetnikov krajevnih skupnosti in nevladnih organizacij prispevali tudi stalni soseski, minulo soboto so zasadili in uredili zelenico otroškega igrišča, postavljali ograje, barvali ...

Pouk v treh novih učilnicah

Lani so tik pred začetkom šolskega leta v Osnovni šoli Šenčur izdelali podstrešje in pridobili tri nove učilnice, večnamenski prostor, sanitarije in arhiv, letos pa so te prostore opremili in jih ob povečanem vpisu naselili.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Šenčur – »Ureditev dodatnih učilnic smo načrtovali že ob obnovi šole leta 2005, lani pa smo to izpeljali in z ureditvijo podstrešja pridobili dve večji in eno manjšo učilnico, večnamenski prostor za 60 ljudi, arhiv in sanitarije,« je povedala ravnateljica šole Majda Vehovec, vesela, da gradbeni poseg ni terjal večjih del (denimo na strehi). Hkrati so v pritličju šole naredili garderobne omarice, tako da bo imel sedaj vsak učenec od petega razreda naprej svojo, ki jo bo lahko odpiral s štirimestno šifro.

Nove učilnice jim ravno letos pridejo zelo prav, saj se je vpisalo več kot 30 otrok več kot preteklo leto in sedaj šola šteje že nad 800 učencev. Najbolj številna je generacija prvošolcev, ki šteje 110 otrok, in so tako po dva močna oddelka sestavili tako na

Šenčurske petošolce sta prvi šolski dan v novih učilnicah obiskala ravnateljica Majda Vehovec in župan Ciril Kozjek. / Foto: Primož Pičulin

matični šoli kot na dveh podružnicah. Olševke in Voklo. V tretjo podružnico v Trbojeh vpisujejo otroke četrtega in petega razreda, kamor hodijo tudi učenci iz Voklega in Vogelja, trbojski prvo-, drugo- in tretješolci pa v Voklo.

Dve novi učilnici na podstrešju matične šole so naselili učenci petega razreda, tretja, manjša, pa je namenjena manjšim učnim skupinam v tretjem triletju, je pojasnila ravnateljica. V obnovo so lani vložili okoli 320 tisoč evrov, letos pa še 57 tisoč za opremo in 9000 evrov za računalniško opremo, je dodal župan občine Šenčur Ciril Kozjek, vesel, da so dobro uporabili javna sredstva.

Z zglednim vzdrževanjem bo pridobitev lahko služila več generacijam učencev, sta prepričana oba sogovornika. Veliko so letos vložili tudi v obnovo notranjosti podružnične šole na Olševku, ki je med drugim pridobila tudi ogrevanje na plin, v Voklem pa so zamenjali staro peč iz leta 1973. Po dvanajstih letih, odkar je bila zgrajena, so prvič prebelili tudi športno dvorano v Šenčurju.

Dobrodošlico prvošolcem, ki bodo obiskovali Osnovno šolo Šenčur, so včeraj popoldne pripravili učitelji šenčurske šole z uprizoritvijo gledališke predstave Zvezde.

Frajka končno v last Štefanjcev

Lovska družina Krvavec bo vendarle prenesla 23 hektarov zemljišč na novoustanovljeno Društvo agrarna skupnost Štefanja Gora in tako uresničila mediacijski dogovor izpred dveh let.

ANA ŠUBIC

Cerklje – Dobri dve leti po sklenitvi mediacijskega dogovora med Občino Cerklje, Vaško skupnostjo Štefanja Gora in Lovsko družino Krvavec (LD) glede nadaljnega lastništva več kot 40 hektarjev zemljišč, ki so bila nekdaj v lasti Agrarne skupnosti Štefanja Gora, po 2. svetovni vojni pa nacionalizirana, bo ta končno tudi v celoti uresničen. Člani LD Krvavec so namreč pred dnevi na občnem zboru potrdili prenos 23 hektarjev zemljišč na novoustanovljeno Društvo agrarna skupnost Štefanja Gora, s tem pa so omogočili, da se uresniči še zadnji del mediacijskega dogovora.

Po dolgoletnih prizadevanjih krajanov Štefanje Gore so 6. junija 2014 vse tri udeležene stranke v mediacijskem postopku, ki ga je sprožila tožba Občine Cerklje zoper LD Krvavec, sklenile sodni dogovor. Večji del

dogovora so kasneje tudi uresničili. Tako je 12 hektarjev od skupno 40 hektarjev zemljišč na Štefanji Gori, katerih edini lastnik je kot naslednik nekdanih družbenih organizacij leta 2005 postala LD Krvavec, ostalo v lasti lovske družine, funkcionalna zemljišča, ki so bila ves čas v uporabi posameznikov Štefanje Gore, so prešla v njihovo last, na občino pa so se prenesla zemljišča, po katerih poteka cestna in komunalna infrastruktura.

Do danes pa je ostal neuresničen tisti del dogovora, po katerem mora preostalih 23 hektarjev zemljišč (večina nekdanje Frajke) pripasti agrarni skupnosti, ki bi jo bilo treba na novo registrirati. Ker bi bilo slednje zaradi približno 600 dedičev nekdanjih članov agrarne skupnosti najverjetneje neuresničljiv projekt, so Štefanjci lani v dogovoru z upravno enoto in finančno upravo našli drugo rešitev, ki je

bila s strani države celo pohvaljena kot vzorčna za podobne probleme po državi. Namesto agrarne skupnosti po starih deležih in pravicah so namreč ustanovili Društvo agrarna skupnost Štefanja Gora, v katerega se je včlanilo 26 od vseh 29 lastnikov hiš v vasi. A prav zaradi ustanovitve društva namesto agrarne skupnosti so lovci dolgo odlašali s prenosom teh zemljišč. Kot je pojasnil starešina LD Krvavec Marko Kuhar, so morali spremenjeno okoliščino glede na mediacijski dogovor po njihovem statutu potrditi na občnem zboru. Tega so izpeljali šele minulo nedeljo, večina članov pa se je strinjala, da se 23 hektarjev zemljišč lahko prenese na Društvo agrarna skupnost Štefanja Gora.

Predsednik novoustanovljenega društva in tudi predsednik Vaške skupnosti Štefanja Gora David Štirn je povedal, da so vaščani veseli, da

se bo ta zgodba končno pozitivno razpletla, in si obetajo, da bodo odslej z LD Krvavec veliko bolje sodelovali. »Teh 23 hektarjev zemljišč bomo sedaj prepisali na društvo, s čimer bo vsak član posredno postal tudi njihov lastnik. Pri tem je pomembno, da se po statutu v društvo lahko včlanijo samo prebivalci s stalnim bivališčem na Štefanji Gori, vsaki hiši pa v društvu pripada po en glas. Vsa gozdna zemljišča, teh je 90 odstotkov, bomo skušali lepo vzdrževati, višek prirastka pa bomo namenjali za vaške potrebe. Za kmetijska zemljišča razmišljamo o skupnem kmetovanju, kar je bila pobuda nekaterih vaščanov. Imeli naj bi skupni hlev z upravljavcem, saj je do danes večina kmetij zaradi premajhne kapacitete travnih površin kmetovanje že opustila. Še naprej pa bi radi spodbujali tudi turizem v vasi,« je Štirn predstavil načrte novoustanovljenega društva.

Ob gasilskem jubileju tudi novo vozilo

Gasilci z Rudna so ob 90-letnici društva prevzeli novo gasilsko vozilo in prikolico z opremo.

ANA ŠUBIČ

Rudno – S slovesnostjo, prevzemom novega vozila in veselico je minulo soboto Prostovoljno gasilsko društvo Rudno (PGD) praznovalo 90-letnico delovanja. Kot je poudaril predsednik društva Matija Šolar, poleg opravljanja gasilskih nalog ves čas skrbijo za povezanost ljudi in družabno življenje v vasi: »Želim si, da bi društvo še naprej tako dobro delovalo in nadaljevalo tradicijo naših prednikov.«

V preteklih letih so veliko prostovoljnega dela, energije in denarja vložili v dograditev gasilskega doma, letos pa so kupili novo vozilo za prevoz moštva in prikolico z opremo. Za 58 tisoč evrov vredno investicijo je 40 tisoč je prispevala Občina Železniki, preostalo pa je zagotovilo društvo iz lastnih sredstev ter prispevkov domačinov in donatorjev. K novi pridobitvi in visokemu jubileju je PGD Rudno poleg župana Antona Luznarja čestital

Za novo gasilsko vozilo je PGD Rudno zbral 18 tisoč evrov, Občina Železniki pa je prispevala 40 tisoč evrov.

tudi poveljnik Gasilske zveze Slovenije Franci Petek. Slednji je poudaril, da je gasilstvo na Slovenskem v 147 letih od ustanovitve prvega društva preraslo v zavajanja vredno organizacijo, saj

z več kot 163 društvi in 50 tisoč operativnimi gasilci obvladuje zelo zahtevne intervencije. »Tudi pri vas so že pred 90 leti ugotovili, da se združeni lažje borimo v prvi vrsti proti ognju, kasneje pa

smo ugotovili, da gasilci pomagamo tako rekoč pri vseh nesrečah,« je dejal Petek, ki je predsedniku društva ob 90-letnici delovanja izročil gasilsko plamenico 1. stopnje. Na slovesnosti so tudi

podelili priznanja PGD Rudno in Gasilske zveze Škofja Loka.

Društvo je sedemnajst vaščanov ustanovilo 28. marca 1926. Že leta 1928 se je lahko pohvalilo z gasilskim

domom, leto kasneje pa z brizgalno češke izdelave, eno prvih v Selški dolini, ki je sedaj v Muzeju Železniki. Društvo je bilo zelo aktivno do 2. svetovne vojne, nato pa je nekaj let bolj životarilo. Po letu 1950 so zopet začeli z delom na področju gasilstva. V Dražgošah so ustanovili gasilsko trojko, ki je delovala vse do ustanovitve novega PGD Dražgoše leta 2002. Leta 1970 so kupili motorno brizgalno Rosenbauer, leta 1977 kombi, leta 1984 pa so končali gradnjo novega doma. Leta 2002 so prenovili nekdanje sodarsko poslopje in tako pridobili večje orodišče, v nadstropju pa so leta 2011 opremili še dvorano. Leta 2010 so se spoprijateljili s PGD Maribor-Studenci, ki jim je podarilo gasilsko cisterno TAM 5500, letos pa so zamenjali 20 let staro vozilo za prevoz moštva. V društvu se nadejajo svetle prihodnosti, predvsem zaradi dobre operativne usposobljenosti članov in aktivnega vključevanja mladih v vrste gasilcev.

Novi vrtec v Dvorcu Jelen

V javne vrtce in vrtce s podeljeno koncesijo v Mestni občini Kranj je vpisanih 2380 otrok, 119 jih na prosto mesto še čaka. Dva oddelka se kažeta na novi lokaciji, odprtje bo mogoče takoj, ko bo novi vrtec Čarobni svet, enota Mikujčki vpisan v razvid vrtcev pri ministrstvu.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – S prvim septembrom je v javne vrtce in vrtce s podeljeno koncesijo v Mestni občini Kranj vpisanih 2380 otrok, od tega 1725 v Javni zavod Kranjski vrtci, 550 jih je v enotah vrtcev pri petih osnovnih šolah, 105 pa v sedmih oddelkih zasebnih vrtcev s podeljeno koncesijo; 263 kranjskih otrok obiskuje vrtece izven kranjske občine ali pa so vključeni v zasebne vrtece. Vodja občinskega Ura da za družbene dejavnosti

Daša Meglič je povedala, da s prvim septembrom na prosta mesta še čaka 119 otrok, za čas, da bodo zanje našli mesta, se morajo z varstvom starši znajti sami. Dva oddelka se sicer kažeta v novem zasebnem vrtcu s koncesijo Čarobni svet, enota Mikujčki v Dvorcu Jelen, kar bo mogoče takoj, ko bo vrtec vpisan v razvid vrtcev pri ministrstvu.

Direktorica vrtca Čarobni svet, enote Mikujčki Nataša Maletič je povedala, da je vrtec že v postopku vpisa, uradni vpis otrok pa bo objavila

na spletni strani ob prejetju odločbe ministrstva, predvidoma oktobra. Sprejeli bodo 28 otrok prvega starostnega obdobja, od enajstega meseca do tretjega leta starosti. »Na voljo imamo prostora za dva oddelka otrok, to je približno 160 kvadratnih metrov notranjih površin in dve zunanji igrišči neposredno ob vrtcu v območju Dvorca Jelen: večjo zelenico za igro na prostem, veliko približno 300 kvadratnih metrov, ter manjše igrišče za najmlajše in teraso.« Za to lokacijo se je Maletičeva odločila, ker je v novem nadstandardnem objektu, prostori zadostujejo pogojem, ki jih narekuje Zakon o vrtcih in tudi zaradi subvencije – plačila polovice letne najemnine s strani Mestne občine Kranj, saj se bo vrtec lahko uspešno vključil v projekt oživitve mestnega jedra Kranja. Sicer se je odločila za najem z dokončnim odkupom v roku treh let. Celotni kader je strokovno usposobljen z izkušnjami na področju vzgoje otrok, je še poudarila Nataša Maletič.

V vrtcu v Dvorcu Jelen bo na voljo približno 160 kvadratnih metrov notranjih površin in dve zunanji igrišči neposredno ob vrtcu. Na sliki direktorica vrtca Nataša Maletič.

GRAPAK
GRIMME
HARVESTING SUCCESS!

PODJETJE GRAPAK VABI NA

PREDSTAVITEV KROMPIRJEVE TEHNIKE

DOGODEK BO POTEKAL V NEDELJO, **04.09.2016 OD 10. URE**
NA ŠTULARJEVI DOMAČIJI (STRAHINJ 135, NAKLO)

Podjetje Grapak A1 d.o.o. organizira predstavitev novosti v proizvodnji krompirja na kmetiji Štular v Strahinju. V sodelovanju s podjetjem PICOUNT - varstvo rastlin, top rešitve za zahtevne situacije in sodobni trendi v carstvu rastlin.

Predstavitev novosti:

- **Kombajni Grimme, predstavljenih bo več 1- in 2-rednih kombajnov, ki bodo med prezentacijo pobirali krompir na polju.**
- **Skladiščna tehnika, prikaz sprejemne linije Dijkstra.**
- **Prikaz delovanja separacijske freze Georg Moate.**
- **Stroji za transport, pakiranje in dodelavo krompirja.**
- **Za delo na polju bodo vključeni in predstavljeni tudi drugi stroji iz prodajnega programa: Krampe prikolice, Claas traktorji, nakladalniki Kramer, Kverneland priključki, KMK tehnika in drugi stroji ...**

Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.

VESELIMO SE VAŠEGA PRIHODA.

www.grapak.com

GRAPAK A1 d.o.o., Strahinj 155, 4202 Naklo • tel: 04 277 27 00, mail: info@grapak.com

Potrdili program prestrukturiranja

◀ 1. stran

Po eni strani zmanjšujejo skupno število zaposlenih, obenem pa se kadrovske krepke prodajno področje in uvaja izobraževanja s ciljem dvigovanja nujno potrebnih kompetenc vseh zaposlenih. Vse ukrepe, so še poudarili, izvajajo v dogovoru s socialnimi partnerji v podjetju.

V družbi so že izvedli številne ukrepe za izboljšanje poslovanja na različnih področjih, a se kljub temu še vedno soočajo s številnimi izzivi. »Rezultati poslovanja podjetja in skupine Alpina v obdobju od januarja do junija kažejo napredek na področju zniževanja stroškov in posledično je poslovni izid nad načrtom, vendar pa je prihodek od prodaje pod planiranim in manjši v primerjavi z enakim obdobjem lani.« Čisti poslovni izid bo letos še negativen, pojasnjujejo v družbi, med drugim zaradi stroškov prestrukturiranja, sanacije starih zalog in drugih odpisov. Ustvarjen pa bo pozitiven bruto donos iz poslovanja v višini 1,7 milijona evrov. Na osnovi načrtovanih ukrepov v prihodnjem letu pričakujejo pozitivno poslovanje in

bruto donos iz poslovanja matične družbe v višini 3,9 milijona evrov, na ravni skupine pa v višini 5,7 milijona evrov.

»Pred nami je zadnja priložnost za ukrepanje in vso energijo bomo vložili v to, da jo izkoristimo,« je ob tem poudaril direktor Bojan Gantar in dodal: »Na podlagi močne blagovne znamke, tradicije in specifičnega znanja s področja razvoja ter proizvodnje obutve vodstvo in zaposleni verjamejo, da lahko s takojšnjim in intenzivnim izvajanjem ukrepov, ki smo si jih zastavili skupaj, zagotovimo obstoj ter uspešen razvoj podjetja in blagovne znamke Alpina.« Zavedajo se, je še dejal, da je uspeh odvisen od zaposlenih, zato je po njegovem zelo pomembno, da s pomočjo smiselni organizacijskih sprememb in uvedbo stalnega usposabljanja motivirajo zaposlene, da Alpino skupaj vrnejo na zemljevid pomembnih ponudnikov obutve na evropskem in svetovnem trgu. Za učinkovito izvajanje ukrepov prestrukturiranja imajo tudi polno podporo lastnika, to je Družbe za upravljanje terjatev bank, in ostalih delavnikov.

Peticija proti predelavi nevarnih odpadkov

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Inicijativa za Škofjo Loko brez nevarnih odpadkov, ki jo podpisuje občinski svetnik Rolando Krajnik, je te dni poslala občanom v podpis peticijo proti predelavi nevarnih odpadkov v podjetju Ekologija na Trati. Pred kratkim so na to temo opozicijski svetniki sklicali izredno sejo občinskega sveta, ki pa ni bila sklepčna.

V peticiji pobudniki omenjajo namero podjetja Ekologija za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za predelavo 92 ton odpadkov na dan (doslej so jih predelovali 6,5 tone), čemur ostro nasprotujejo. »Gre za težke kovine, živo srebro, šestvalentni krom, cianid, arzen, radioaktivne, toksične in kancerogene snovi, pesticide, naftne derivate ... (povzeto po spletni strani podjetja Ekologija). Predelava na Trati poteka v prostorih Gorenjske predilnice, kjer ni primerno poskrbljeno za požarno varnost, ni nobene zaščite ob izlitju, kar

predstavlja veliko nevarnost za onesnaženost podtalnice, vodnih virov, centralne čistilne naprave na Suhi in reke Sore. Ni primerno poskrbljeno za odsesavanje in čiščenje plinov, ki nastajajo pri procesu predelave. Ti plini gredo v zrak, ki ga dihamo,« navaja civilna pobuda in svari pred tem, da bo velika količina nevarnih odpadkov iz vse Evrope vsak dan »potovala« na Trato po cestah iz smeri Kranja in Ljubljane po tukajšnjih naseljih in predstavljala nevarnost za ekološko katastrofo. S peticijo nasprotujejo tako izdaji okoljevarstvenega dovoljenja za skladiščenje in predelavo nevarnih odpadkov v podjetju Ekologija kot predelavi nevarnih odpadkov v Škofji Loki sploh.

To ekološko temo bo v četrtek, 8. septembra, na redni seji obravnaval škofjelški občinski svet. Pod zadnjo točko je namreč napovedano priporočilo Agenciji RS za okolje glede nameravanega posega in umestitve nove naprave ter skladiščenja v družbi Ekologija.

Z dvigalom do večje svobode

Gasilci PGD Železniki so pomagali družini lani preminulega člana Franceta Žaberla in za njegovega invalidnega sina Dominika postavili hišno dvigalo, kar je bila tudi očetova želja.

ANA ŠUBIC

Železniki – Potem ko je lani po hudi bolezni nenadoma umrl njihov dolgoletni aktivni član France Žaberl, so se v Prostovoljnem gasilskem društvu Železniki (PGD) odločili pomagati njegovi družini. Žena Saša je namreč ostala sama s sinovoma, Damjanom in Dominikom, ki ima cerebralno paralizo. Njihova hiša v starem delu Železnikov je po etažah prilagojena invalidskemu vozičku, težavo pa je predstavljal prehod iz pritličja v prvo nadstropje. Žaberl je želel sinu izboljšati samostojnost gibanja s postavitvijo hišnega dvigala, a ga je prehitela smrt, zato so se železnikarski gasilci odločili, da njegovo namero izpolnijo oni.

Kot je pojasnil predsednik PGD Železniki Damjan Mohorič, jim je do začetka letošnje pomladi s pomočjo donatorjev uspelo zbrati nekaj manj kot petnajst tisoč evrov, kar je zadoščalo za izvedbo projekta. Gradbena dela so skupaj z lokalnimi obrtniki izvajali člani gasilskega društva, v kar so vložili 350 ur prostovoljnega dela. Zaradi pogajanj z dobavitelji in izvajalci jim je na koncu nekaj

Družina Žaberl je hvaležna železnikarskim gasilcem za dvigalo, ki jim bo zelo olajšalo življenje. / Foto: Andrej Tarfila

denarja ostalo, tako da so uredili še okolico hiše in teraso, poleg tega pa so Dominiku popolnoma obnovili tudi baterijski invalidski voziček.

Po dveh mesecih uporabe je Dominik z dvigalom, ki so ga uradno predali namenu v petek, nadvse zadovoljen. Prej je stopnice premagoval z velikim naporom, sedaj pa je gibanje med etažama veliko bolj enostavno, prav tako tudi pot iz hiše. »Zdaj sem dobil veliko željo, da začnem hoditi ven,« nam je zaupal.

»Dominik je zdaj lahko svoboden, ima prost izhod iz hiše in dejansko lahko celo uide ven, kar prej ni mogel. Vsem, ki so karkoli prispevali k dvigalu, se ne bom mogla nikoli dovolj zahvaliti. Za nas je to ogromna pridobitev, sama si je nikoli ne bi mogla privoščiti,« je hvaležna Dominikova mami Saša. Še posebej se je zahvalila predsedniku PGD Mohoriču in poveljniku Milošu Kamenšku, ki sta bila pobudnika akcije, donatorjem, izvajalcem,

ki so veliko dela opravili prostovoljno, in gasilcem, ki so prosti čas namenili gradbenim delom. Za dvigalo je sicer prispevalo 24 donatorjev, med katerimi so bili največji Domel, Lions klub Škofja Loka, Občina Železniki in dr. Janez Dolenc.

Dominik sicer v Kamniku zaključuje maturo, nato pa si želi študirati zgodovino. Upa, da mu bo uspelo narediti tudi vozniški izpit in da bo lahko nekoč sam vozil avto.

Dan začnejo z gibanjem

Med več kot stotimi skupinami Šole zdravja, ki delujejo po vsej Sloveniji in svoje dneve vsako jutro začnejo s telovadbo na prostem 1000 gibov, so tudi tri škofjeloške: Sotočje, Trata in Kamnitnik. V slednji vadi do 25 udeležencev.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Vsako jutro, razen ob nedeljah in praznikih, se skupina Kamnitnik zbere ob pol osmih v parku nekdanje škofjeloške vojašnice na polurni jutranji telovadbi. Telovadijo po metodi ruskega zdravnika Nikolaja Grišina 1000 gibov. »Dobivamo se vsak dan razen nedelj, vse leto ob vsakršnem vremenu, pozimi se le malo bolj oblečemo, v dežju in snegu se umaknemo pod bližnjo streho, a še vedno na prostem izvajamo vaje,« so povedali udeleženci, ko smo jih minuli petek obiskali pri njihovem vsakodnevem jutranjem razgibanju. K telovadbi prihaja od 10 do 25 ljudi, ob našem obisku jih je bilo 16, od tega tudi pet moških. Večinoma namreč skupine sestavljajo ženske, pretežno gre za upokojenke, v skupini Kamnitnik pa telovadijo tudi mlajši in nekateri zaposleni

Jutranjo vadbo sklenejo z medsebojno masažo in na koncu še s himno. / Foto: Primož Pičulin

iz okoliških podjetij, ki čili in razgibani takoj po telovadbi odidejo na delo.

Preostali nam povedo, da v skupino prihajajo, kadar želijo, telovadbi, ki jo vodijo usposobljene prostovoljke, pa sledijo po svojih sposobnostih. V pol ure razgibajo

vse sklepe telesa in mišične skupine. »Tako ostajamo zdravi. Gre za gibanje in druženje. Pridobivamo pozitivno energijo. Zjutraj je treba vstati, a je vredno ...« so komentirali udeleženci, ko končajo s tisoč gibi za dobro jutro in za konec zapojejo še

himno. Zjutraj pred telovadbo popijejo le kozarec vode, vanj je dobro dati ščepec soli, nekateri pa zrnca soli dajo tudi v nogavice. Zajtrk sledi po telovadbi, zakonca Mira in Lojze sta se tega jutra veselila polente z belo kavo. Udeleženci, oblečeni v značilne oranžne majice, ki označujejo pripadnost ideji tisočerihi gibov, pa se najbolj veselijo četrtkov. Takrat svoje druženje nadaljujejo ob kavi pri Mitku, tam praznujejo tudi rojstne dni in druge skupne dogodke. Slednjič gre pri telovadbi, s katero krepijo telesno in duševno zdravje, tudi za druženje in to marsikoga reši osamljenosti.

Skupina Kamnitnik deluje tri leta, voditeljice Valentina Demšar, Natalija Strnad in Milica Strniša so se za vodenje usposabljalne, ob njihovi odsotnosti pa tudi kak drug član ali članica prevzame pobudo in narekuje vaje.

Obnovili eno najstarejših hiš

V središču Kamnika so nedavno temeljito prenovili meščansko hišo, ki je ena najpomembnejših in največjih v mestu, zgrajena pa je bila že v srednjem veku. Restavratorji te dni rekonstruirajo še poslikave.

JASNA PALADIN

Kamnik – Celostna prenova hiše na Maistrovi ulici 5 v središču Kamnika, ki je razglašena za kulturni spomenik, se je začela leta 2007, ko sta lastnika takrat propadajoče stavbe postala zakonca Lipičar in Colja.

Temeljito prenovljena stavba, v kateri je zdaj več stanovanj, je med Kamničani požela val navdušenja, z vso skrbnostjo pa so nad obnovo bdeli tudi na kranjskem Zavodu za varstvo kulturne dediščine, saj ima stavba za Kamnik velik pomen.

»Glede na svojo arhitekturno zasnovo in lokacijo predstavlja eno najpomembnejših meščanskih hiš v Kamniku. Kljub skromni fasadi je hiša ena največjih. K hiši je na dvorišču priključeno gospodarsko poslopje, enotne letnice nastanka pa ji ne moremo pripisati, saj je nastala v več fazah. Vsekakor gre za hišo, ki je umeščena v območje srednjeveškega Kamnika, a žal v stavbi nismo našli nobenega srednjeveškega arhitekturnega elementa. Glede na obočne sheme in arkadne hodnike je hiša prvo večjo prenovno doživela že v 18. stoletju, kasneje pa še v 19. stoletju, o čemer pričajo številne šablonske poslikave in sekundarne prezidave. Glavna fasada je razmeroma skromna in skorajda anonimna. Glede na betonski glavni portal domnevamo, da

Ena najstarejših meščanskih hiš v Kamniku je temeljito prenovljena. / Foto: mag. Maja Avguštin

je bila na prehodu iz 19. v 20. stoletje očitno nekoliko predelana,« nam je stavbo v strogem mestnem središču opisala mag. Maja Avguštin iz kranjskega zavoda, ki je kot konservatorska svetovalka obnovo tudi vodila. Ta je namreč potekala v skladu z izdanimi kulturnovarstvenimi pogoji.

Hiša je danes obnovljena kot večstanovanjska stavba, pogoj Zavoda za varstvo kulturne dediščine, OE Kranj, pa je bil, da se v eni etaži uredi zgolj ena stanovanjska enota. S tem so zagotovili ustrezno varovanje tlorisov in hkrati omogočili prijetno bivanje za stanovalce.

Rekonstruirali bodo tudi poslikave

Pri obnovi so ohranili tudi vse oboke, umetno kovane elemente in arkadni hodnik, po podobi starega so izdelali nov lesen balkon na gospodarskem objektu, tlak v glavni veži pa je sestavljen iz ohranjenih kamnitih plošč in opek.

»Pri raziskavi hiše smo našli na številne šablonske in poslikave z valčkom, vse pretežno iz 19. stoletja. Najpomembnejša in najstarejša ohranjena poslikava je bila tista na fasadi dvoriščnega arkadnega hodnika v nadstropju. Poslikava je bila v slabem

stanju, zato je restavratorka mag. Eva Tršar Andlovic poslikavo prerisala in pripravila predloge za njeno rekonstrukcijo. Gre za poslikavo, ki poustvarja opečnato gradnjo in je značilna za mestno jedro Kamnika. Je v rožnato-rdeči barvi, hkrati pa je tudi osenčena, kar pripomore k iluzionističnemu učinku. Obok arkadnega hodnika je bil šablonsko poslikan in dekoriran s cvetličnim motivom v rdečkasto-rjavih tonih. Zanimivo je tudi to, da je imela hiša v notranjosti naslikan temno siv podzidek oz. t. i. cokel z rdečo obrobo. Tudi tega bomo rekonstruirali,« je sklenila Avguštinova.

Sodobna umetnost v hribih

Razstavo Hiša na hribu na Sveti Marjeti v Žlebeh si je ob lanski prvi izvedbi ogledalo več kot šeststo obiskovalcev. Letošnja ima podnaslov Marjeta in zmaj, na ogled pa bo do 4. septembra.

MAJA BERTONCELJ

Žlebe – Hiša na hribu je projekt na Sveti Marjeti v Žlebeh. Gre za nadaljevanje zgodbe Odprtih ateljejev, ki so jo v produkciji Zavoda CCC v koprodukciji KUD Zbilje začeli lansko leto. Odprtje razstave je bilo 26. avgusta.

Z razstavnim programom se zunaj klasičnega galerijskega prostora predstavlja devet umetnic in umetnikov, med njimi trije domačini: Srdjan Živulović, Peter Gaber in Zvonka T. Simčič. Idejna snovateljica sta Franc Cegnar in Zvonka T. Simčič, kustosinja projekta je Petja Grafenauer, strokovna sodelavka na področju kulturne dediščine pa Mojca Sfiligoj. Hiša na hribu v drugi izvedbi poglobljajo s podnaslovom Marjeta in zmaj. »Razstava na Sveti Marjeti poteka

v treh objektih: na skednju, v cerkvi in v prenovljenem zvoniku. Projekt je prvič potekal lansko leto. Odgovorili smo na iniciativo Ministrstva za kulturo, na razpis Odprti ateljeji, katerega namen je bil, da bi se umetniška dela pojavila na lokacijah, kjer sicer sodobna umetnost ni dostopna. Na razpisu smo uspeli, odziv na projekt je bil zelo dober, prišlo je preko šeststo obiskovalcev, tako da smo se odločili, da to idejo razvijamo naprej in jo bomo tudi v prihodnosti,« je povedal Franc Cegnar. Projekt letos ni sofinanciran s strani ministrstva, so pa bili uspešni na razpisu Občine Medvode.

Odprtje razstave so obogatili s koncertom, odprla pa sta jo župan Medvod Nejc Smole in župnik Župnije Preska Jure Koželj. Na ogled bo do 4. septembra, vsak dan med 14. in 19. uro.

V zvoniku se s ciklom osmih fotografij beguncev predstavlja tudi Pulitzerjev nagradjenec Srdjan Živulović. Na fotografiji so skupaj s svojimi mobilnimi telefoni, s katerimi so avtorju pokazali fotografijo, ki prikazuje, kaj najljubšega so pustili doma.

Ovadba zaradi preplačila

Zaradi suma preveč plačanih storitev pri obnovi mrliških vežic v Mengšu je župan Franc Jerič na tožilstvo podal kazensko ovadbo.

ALEŠ SENOŽETNIK

Mengeš – Pri projektu obnovi mrliških vežic v Mengšu, za katere je občina v občinskih proračunih iz let 2014 in 2015 zagotovila skupno 298.529 evrov, so bile ugotovljene številne nepravilnosti. Kot je ugotovil sodni izvedenec Milan Rus, ki je opravil popis in cenitev izvedenih del, je občina dela preplačala. V poročilu sicer ugotavlja, da so bila gradbena dela kvalitativno opravljena, a cena zanje je znašala previsokih 221.821 evrov. Kot poroča Rus, se je ob upoštevanju dejansko opravljene količine in dogovorjene cene znesek znižal na 189.656 evrov, a najvišji sprejemljiv znesek za opravljena dela na mrliški vežici bi

Mrliške vežice v Mengšu / Foto: Aleš Senožetnik

po mnenju izvedenca moral znašati 152.598 evrov.

Kot je pojasnil mengeški župan Franc Jerič, je zaradi suma preveč zaračunanih in plačanih cen storitev konec junija na tožilstvo podal

kazensko ovadbo z namenom, da se oceni obstoj kaznivega dejanja do oškodovanja finančnih sredstev občine.

Preplačana dela pa niso edina težava mengeške občinske uprave. Notranja revizija je

namreč ugotovila kršitve Zakona o javnem naročanju. Izvajalcev za izvedbo del ni izbrala po postopku javnega naročanja z javnim razpisom. Občina z izvajalci ni sklenila pogodb, temveč je dela oddala na podlagi naročilnic, s čimer je po ugotovitvah poročila notranje revizije kršila zakon o javnih financah. »Postopek obnove se je na predlog sedaj že bivše direktorice občinske uprave izvedel brez javnega razpisa, zgolj z naročilnicami,« je nepravilnosti, ki naj bi nastale v času njegovega županovanja, ko je občinsko upravo vodila direktorica Marija Kos, potrdil tudi župan Jerič. Občina je sledila predlogu notranje revizije in podala samoprijavo na državno revizijsko komisijo.

Majerski smenj na Soriški planini

Soriška planina – Na Soriški planini bodo poletno in pašno sezono letos prvič sklenili s celodnevni kulinaricnim, izobraževalnim in zabavnim programom. V nedeljo se tako obeta Majerski smenj in kontrabant. »Gre za dogodek, s katerim želimo združiti tradicije treh dolin in Soriške planine: nekdanje majerje, Rapalsko mejo in kontrabante ter samo življenje na planini,« je pojasnila Polona Golija, direktorica Turističnega centra Soriška planina. Za kulinaricno ponudbo bosta z jesenskimi jedmi poskrbela Jože Godec iz gostišča Resje v Nemškem Rovtu in Primož Pintar iz gostišča Macesen v Sorici. Turistična kmetija Gartner bo prikazala postopek izdelave bohinskega sira, keramičarka Mojca Žalik izdelovanje keramike s pomočjo vretena, udeležiti se bo možno čebelarstvih delavnic ... Obiskovalcem bodo na voljo tudi izdelki iz mleka, medu in glin, svoje stojnice z lokalnimi izdelki in spominki bodo imela tudi okoliška turistična društva, predstavili se bodo vinarji iz Goriških brd ... Odpraviti se bo možno tudi na voden ogled po Rapalski meji. Za zabavo bosta skrbela ansambla Roka Žlindre in Anžeta Šuštarja.

Likovno potovanje v znano neznano naravo

V Mali galeriji Likovnega društva Kranj razstavlja mlada likovna umetnica Maruša Štibelj iz Kranja. Naslov razstave Kraji, ki jih želim videti vabi, da jih vidimo tudi mi.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Templji v Gruziji, jezero v severni Indiji, Angelski slapovi v Venezueli, naravni park v Tanzaniji, pragozd na japonskem, Dolina lune v Jordaniji, flamingi v Čilu, obala na Novi Zelandiji, kanjon v Oregonu, škotsko visokogorje, Trolov jezik na Norveškem, riževa polja na Filipinih, slano jezero v Boliviji, podzemna jama v Grčiji ... Vse to so kraji, ki bi jih rada obiskala likovna umetnica Maruša Štibelj iz Kranja. S kolaži, ki jih tokrat razstavlja v društveni galeriji, svoje popotniške želje sporoča tudi obiskovalcem, vsem, ki še stojite pred galerijo pa vsebino razstave razkriva že naslov razstave Kraji, ki jih želim videti. Vstopimo torej.

Umetnica, katere ustvarjalni sredici sta ilustracija in kolaž, kot strastna popotnica tokrat z barvnim papirjem, škarjami, lepilom in akrilno barvo potuje v kraje čudovitih naravnih posebnosti, ki ležijo po domala vsej zemeljski obli. »Lani sem bila na Japonskem in to me je navdihnilo k seriji kolažev,

Maruša Štibelj, ljubiteljica kolaža in ilustracije, ki jo žene popotniška strast. / Foto: Primož Pičulin

ki jih tu predstavljam. Razen pragozda so vsi kolaži resnične pokrajine, ki jih želim videti. Motive sem torej povzela po fotografijah z interneta, se pri snovanju držala njihove realne podobe, hkrati pa sem starim papirnatim namiznim prtičkom želela dati novo funkcijo. Prva krajina je nastala bolj naključno kot ne, naslednja je dobila lokacijo,« idejo za

zanimiv likovno-popotniški cikel pojasnjuje Štibljeva in nadaljuje: »Kot diplomantka likovne pedagogike sem se bolj kot s kolažem ukvarjala s filmom in fotografijo, v slikarstvo pa sem se, lahko bi rekla posredno, vrnila pred štirimi leti, kot ljubiteljica vsega, kar je staro. Reciklirala sem znamke, značke, stare prtičke, revije. Sprva so bile to le broške, kasneje pa

sem prostor razširila na precej večje platno.«

S kolažem je Maruša odkrila tehniko, ki ji izjemno ustreza in v njej lahko izraža svoj ustvarjalni značaj. Hkrati reciklira že znano, staro, s spretnim kolažiranjem pa gledalca poskuša prelisčiti, da je neka znana krajina na platno naslikana. Prtički, ki jih poleg krep papirja in izsekov iz

revij nalaga na platno, včasih tudi njo presenečajo, saj se pri platenju ti različno obnašajo, zato slikarka nikoli ne ve, kakšna barva bo prišla na površje. »Presenečenje je hkrati izziv. Srečujem se s srečnimi naključji, ki se jih trudim vključiti v sliko. Ko motiv v polni meri zadira, spoznam, da ni naključij, ampak je nekaj z razlogom tam. Barvo približujem ideji.«

Ali kot je na odprtju razstave povedala umetnostna zgodovinarica Melita Azman: »Premišljeno uporabi lastnosti samega materiala in njegovo reakcijo na lepilo, ki jih omogoča modeliranje. Ta je ključnega pomena pri doseganju teksture, tipnega in vidnega značaja, s katerim delu vdihne življenje.« V motivih je prisoten pridih melanholičnosti in osamljenosti, označen s posameznimi človeškimi ali živalskimi podobaми. Majhne človeške ali živalske figurice so kot popotniki v čudovite pokrajine ali pa njeni prebivalci. »Živo bitje sem želela postaviti v naravo. Čeprav deluje nekoliko osamljeno, z njim

hkrati želim povedati, da v naravi nikoli nisi osamljen. Iskala sem spokoj, ki ti ga lahko prinesejo potovanja, še posebno tista v naravo.«

Mlada generacija umetnikov pri snovanju svojih del kreativno uporablja internet kot medij. Prav tako po njem posega tudi Maruša. Ampak: »Internet je dober za raziskavo, ne potrebuješ dodatnega časa za knjižnico, na primer. Informacije so hitro dostopne in to je bistveno, hkrati pa jih je preveč in se moraš odločiti, kaj boš uporabil in česa ne. Ko pa se lotim platenja na platno, pa v rokah želim čutiti papir, lak ... hočem začutiti material.«

Na ogled je petnajst platen različnih formatov. »Glede na to, da sem navdušena popotnica, cikel z mojimi željami po krajih, ki bi jih rada videla, najbrž nikoli ne bo končan. Več, potovanja so mi inspiracija, zato razstavo posvečam vsem prejšnjim in prihodnjim potovanjem,« še dodaja Maruša Štibelj, ki ve, da si bomo po ogledu njenih popotniških želja tudi sami želeli obiskati 'njene' kraje.

Fotografije, slike in grafike Cveta Zlateta

IGOR KAVČIČ

Škofja Loka – Danes, v petek, 2. septembra, ob 19. uri bo v Sokolskem domu odprtje razstave fotografij, slik in grafik Cveta Zlateta. Združenje umetnikov Škofja Loka že nekaj let pripravlja razstave, s katerimi želi predstaviti tudi druga območna društva, ki delujejo znotraj Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov. Lansko jesen so gostili predsednika ZDSLU in člana Likovnega društva Insule Aleša Sedmaka, letos pa gostimo predsednika Likovnega društva Kranj Cveta Zlateta. Cveto Zlate je rojen 1955 v Vogljah pri Kranju, leta 1977 je diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, diplomo tretje stopnje je opravil 1980 pri prof. Janezu Berniku. Ukvarja se s slikarstvom, grafiko, fotografijo in uporabno grafiko. Do sedaj je imel 20 samostojnih razstav in 97 skupinskih razstav. Slikar in grafik Cveto Zlate se je konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja odločil uporabiti fotografijo

kot nosilec likovne pripovedi. Lahko bi dejali, da cikel črno-belih fotografij velikih formatov, ki je bil premierno razstavljen leta 1980 v Kranju, spada med mejnike v zgodovini domače fotografije.

Kot je zapisal ddr. Damir Globočnik, Zlatetov fotografski cikel lahko navežemo na »temne« slike, ki jih je slikal v tistem obdobju. To so kompozicije, naslikane z gostimi, širokimi nanosi skorajda črne barve, ki jih lahko razbiramo po zaslugi svetlobnih odbleskov na temni površini in drobnih, samo na nekaj detajlov vezanih barvnih poudarkov, kot so hladno modra žarnica, ki osvetljuje prizorišče, in rjavkasti obrisi ekspresivnih figuralnih likov. Sugestiven fotografski cikel je bil kasneje vzpodbuda za oblikovanje samostojnih grafičnih kompozicij (tehnika sitotiska) in kolažev. Hkrati bodo odprli tudi razstavo Praznik učenja, ki jo pripravlja Ljudska univerza Škofja Loka v sodelovanju z Andragoškim centrom Slovenije.

Grafiti od upora do Trsta

V Stolpu Škrlovec bo do konca septembra na ogled razstava Grafiti na Slovenskem med drugo svetovno vojno, ki jo je v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine v Ljubljani pripravila Helena Konda.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Grafitarsko leto v Layerjevi hiši se od srede v Stolpu Škrlovec nadaljuje z razstavo Grafiti na Slovenskem med drugo svetovno vojno. Pripravila jo je dobra poznavalka grafitov Helena Konda, ki se s tematiko grafitarstva ukvarja že več kot dvajset let. Tokrat jo je raziskovalna pot vodila v slovensko polpreteklost, v čas druge svetovne vojne in prvih let po njej. Takrat se je na Slovenskem pojavilo na tisoče odporniških grafitov, ki jih štejemo za prve slovenske sodobne grafito. Grafitarji pa niso bili le odporniki, saj so bili napisi na stenah tudi politično nevtralni ali obratno – naklonjeni okupatorju.

Razstava, na ogled je enajst fotografij z grafiti, sistematično in kronološko prikazuje, kako so se na slovenskem med drugo svetovno vojno pojavljali politični grafiti in druge ulične tehnike različnih družbenih akterjev.

»Razdelila sem jih na pet sklopov: grafito okupatorjeve propagande, uporniške grafito, kolaboracijske, nepolitične grafito in povojne grafito, ki so večinoma značilni za Primorsko in so povezani z dogajanjem okrog vprašanja, komu bo po vojni pripadel Trst,« pojasnjuje Helena Konda in dodaja, da si razstava skozi grafito prizadeva prikazati posege v javni prostor v času vojne, saj pomena grafitov ni mogoče razumeti brez poznavanja zgodovinskega ozadja. Kot je avtorica ugotovila pri raziskovanju grafitov, največ razpoložljivega fotografskega gradiva s tega obdobja prikazuje grafito, nastale na osvobojenih ozemljih in ob osvoboditvah mest ... Risanje grafitov na stene je bilo namreč smrtno nevarno, pogosto so v akcijo hodile trojke, dva za stražo in eden, ki je risal na zid. Žal je tudi fotografij malo, saj je bilo tudi njihovo fotografiranje prepovedano. Eden od

»OF s stiliziranim Triglavom je bil eden najpogostejših grafitov odporniškega gibanja med drugo svetovno vojno,« razloži avtorica razstave Helena Konda. / Foto: Primož Pičulin

pogumnih fotografov je bil na primer Edi Šelhaus, v katerem zapuščini je nekaj zanimivih motivov z grafiti.

Na razstavi si lahko ogledamo tako grafito Mussolinija in kralja Vittoria Emanueleja, naslikana s šablono, kot značilni OF s Triglavom pa obrisi črne roke, napisov Trst je naš in pretresljiv napis iz ječe 'Tovariši, maščujte nas'. »Redke fotografije, nekaj jih tu predstavljam,

so zato zelo dragocen zapis časa in dokaz o pogumnih aktivistih in aktivistkah, ki so posredno in neposredno artikulirali kulturno identiteto na celotnem slovenskem ozemlju,« še dodaja Konda. V petek, 16. septembra, ob 18. uri, bo na sporedu voden ogled po razstavi, sledil pa bo ogled dokumentarnega filma Kombinat o Ženskem pevskem zboru Kombinat.

Spal v višinskem šotoru

Pogovor s plavcem Darkom Đuričem in maratoncem Sandijem Novakom, Gorenjčema, ki bosta nastopila na paraolimpijskih igrah v Riu de Janeiru.

MAJA BERTONCELJ

Ljubljana – Od 7. do 18. septembra bo Rio de Janeiro gostil 15. poletne paraolimpijske igre. Na njih bo z osmiimi športniki sodelovala tudi Slovenija. Na prizorišče so odpotovali v sredo. Naše barve bodo zastopali plavalec Darko Đurič, strelci Veselka Pevec, Damjan Pavlin, Franček Gorazd Tiršek in Franc Pinter Ančo, kolesar Primož Jeralič, maratonc Sandi Novak ter parakajakaš Dejan Fabčić. »Želimo si, da bi bili naši športniki medijsko podprti tako kot športniki neinvalidi. Zasluzijo si priložnost, da širša javnost vidi, kakšne osebne meje premikajo in kakšne rezultate v športu dosega. So upanje in navdih mladim invalidom,« poudarja Damijan Lazar, predsednik Zveze za šport invalidov Slovenije, Paraolimpijski komite. Med paraolimpijci, ki se bodo v Riu borili za čim boljše uvrstitve, sta tudi Gorenjca: plavalec Darko Đurič iz Podbrezj (trojen brez nog in leve roke), ki bo prav v času iger dopolnil 27 let, in 43-letni slepi maratonc Sandi Novak iz Zgornjih Dupelj. Z njima smo se pogovarjali tik pred odhodom v Rio.

Kaj vama pomeni nastop na olimpijskih igrah?

Darko: »Paraolimpijske igre so za športnika invalida vrhunec kariere. Gre za največje tekmovanje, tudi kar se tiče konkurence in same organizacije. Jaz o njih sanjam že sedem let, ko sem bil leta 2009 na svetovnem prvenstvu v kratkih bazenih ravno v Riu de Janeiru. Takrat smo izvedeli, da bodo leta 2016 igre v tem mestu. Že takrat sem si zadal za cilj, da bom na teh igrah tudi nastopil in dosegel dober rezultat. Rio poznam. Kot sem že omenil, sem tam že bil, tako da vem, kako je videti. Sama izkušnja bo sedaj zagotovo drugačna. Najpomembnejši je tekmovalni del.«

Sandi: »Za uvrstitvijo za olimpijske igre, ki bodo moje prve, je osem let treninga. Prinašajo mi veselje, so dokaz, da

Darko Đurič: »Osnovni cilj je zagotovo uvrstitev v finale v vseh treh disciplinah v prosti tehniki, morda pa tudi v delfinu, če se bo dobro izšlo. Finale pa je potem zgodba zase. Trenutno kotiram precej visoko.«

Gorenjska paraolimpijca z ekipo pred odhodom v Rio (od leve): Darkov trener Alen Kramar, Darko Đurič, Sandi Novak, njegov trener in sotekač Roman Kejžar, trener in vodja ekipe Primož Černilec ter sotekač Urban Jereb. Slepim maratoncem so upravičeni do dveh sotekačev, ki se vmes zamenjata in s katerima so med tekom povezani s trakom. / Foto: Maja Bertoncej

se iz nič, iz poškodbe glave in posledično slepote, kar se je zgodilo pri meni, lahko pobe- reš. Moja in vse naše zgodbe

najboljša izbira, saj bi v primeru, da bi šel v višinsko sobo na Pokljuko, potreboval spremljevalca, tako pa sem bil eno-

katgoriji T11 in T12 imam deseti rezultat na svetu. S tem se ne obremenjujem. To je le tek na dobrih 42 kilometrov in vmes se lahko zgodi marsikaj, tako meni kot tekme- cem. V tej kategoriji smo slepi tekači in tudi slabovidni, ki vidijo kar nekaj pred seboj ter imajo lahko spremljevalca ali pa ne. Najboljši ima čas okrog 2 uri in 25 minut, moj osebni rekord je 2 uri, 39 minut in 57 sekund. Med slepimi imam

Damijan Lazar: »Zadovoljen bi bil s tem, da bi naši športniki pokazali, da dosegajo maksimalne športne rezultate, da dokažejo, da je to vrhunski šport in da se jih upošteva kot športnike, ne kot invalide.«

tretji čas. Ne glede na to, da smo slepi tukaj prikrajšani, se je treba boriti po najboljših močeh.«

Konkurenca?

Darko: »Konkurenca je močna in na startu bodo vsi, razen dveh Rusov. Mislim, da bo v Riu še precej zanimivo. Na vsaki tekmi bom dal vse od sebe. Sto in dvesto metrov prosto sta moji glavni disciplini, pa tudi na 50 prosto lahko presenetim.«

Sandi: »Konkurenca bo zagotovo močna, a se z njo ne obremenjujem. Z njimi sem tekkel na svetovnem prvenstvu v Londonu. Vedno poudarim, da kar sem vložil v trening, to bom žel. Lahko sem deseti, prvi, lahko zadnji. Do 18. septembra je še dolgo.«

Sandi Novak: »Priprave so potekale odlično. Zadnjih enajst dni sem imel doma še višinski šotor. Moral sem se dobro organizirati, da sem opravil dva treninga na dan, bil pol dneva v višinskem šotoru, vmes skuhal, uredil vse potrebno ...«

so lahko zgled drugim invalidom, tistim, ki so doma in so neaktivni. Želim jim dati motivacijo, da se z dobro voljo da boriti naprej. Po vsakem treningu ti zraste samozavest. Šport mi je prinesel same pozitivne stvari. Zelo sem zadovoljen, da bom del paraolimpijske družine.«

Kako so potekale priprave?

Darko: »Potekale so relativno nemoteno. Nivo rezultatov glede na prejšnje sezone sem dvignil. Tudi na tekmah sem plaval zelo dobro. Nastopil sem na vseh močnih tekmah. Poleg vsega sem tudi na treningu sledil planu, ki ga je trener postavil. Upam, da se bo to pokazalo tudi na sami tekmi. V tem tednu, ko bomo že tam, bom naredil sklepni del priprav, treningi bodo osredotočeni na hitrost in nekaj tudi na moč. Mislim, da bom formo, ki jo imam, še dvignil. Na igrah bom nastopil v štirih disciplinah: 8. septembra na 100 m prosto, 10. septembra na 50 m delfin, 13. septembra na 200 m prosto in 17. septembra na 50 m prosto.«

Sandi: »Priprave so potekale odlično. Zadnje dni sem imel doma še višinski šotor, ki mi ga je priskrbel Tadej Valjavec. Zaradi logistike je bila to

Prekolesarili Gorenjsko

MAJA BERTONCELJ

Kranj – V središču Kranja se je s ciljem tretje etape v nedeljo končal letošnji Rekreatur, ekipno kolesarjenje po Sloveniji. Na traso, ki je kolesarje od četrta do nedelje vodila po Gorenjskem, se je podalo šest ekip.

Zmagovalna je na koncu tista, ki se najbolj približa povprečnemu času. Ta je bil letos 6 ur, 19 minut in 5 sekund. Na dobre štiri minute se mu je približala ekipa BACTIM z vodjo Miranom Bratkovičem. Organizatorji

iz Turističnega društva Rekreatur na čelu z Andrejem Zalokarjem so bili zadovoljni: »Letošnji Rekreatur je bil po marsičem drugačen, a po nečem enak: druženje v živo, doživetje športnega napa in posedanje v senci, okušanje dobrot na poti se v prav ničemer ni razlikovalo od prejšnjih. Veseli smo, da se tudi tokrat ni nihče resneje poškodoval in so v cilj prišli prav vsi udeleženci prešerno razpoloženi. Sicer pa velja, da se Rekreatura ne da opisati, treba ga je doživeti.«

Edina ženska ekipa na Rekreaturu je bila 4M, na koncu druga. / Foto: Gorazd Kavčič

Dejavni nogometaši druge, tretje in gorenjske lige

Kranj – Zaradi nedeljske kvalifikacijske tekme slovenske reprezentance z Litvo bodo ta konec tedna nogometaši prve lige prosti. Razpored gorenjskih ekip v preostalih ligah: 2. SNL: Zavrč – Triglav (danes), Krka – Roltek Dob (jutri), Zarica Kranj – Brežice Terme Čatež (nedelja ob 16.30); 3. SNL center: Tinex Šenčur – Šobec Lesce (danes ob 19. uri), Sava Kranj – Zagorje (jutri ob 17. uri), Rudar – Velesovo (jutri), Kolpa – Bled Hirter (v nedeljo), Ivančna Gorica – Komenda (jutri); Gorenjska nogometna liga: Niko Železniki – Naklo, Visoko – Kondor Godešič, Polet – Škofja Loka, Zarica Kranj B – Žiri, Britof – Jecom Sport DLN, Bohinj – Jesenice in JuRentA Bitnje – Preddvor. Vse tekme se bodo začele jutri ob 17. uri.

Z rolkami za državne naslove

Medvode – Smučarji tekači se bodo v nedeljo pomerili na tekmi za poletni pokal Geoplin, ki bo štela tudi za državno prvenstvo. Organizator je NŠD Medvode. Start bo pri gasilskem domu v Preski, za otroške kategorije ob 9.30, za odrasle pa ob 11. uri. Krajša proga poteka od gasilskega doma do razcepa Žlebe – Studenčice v dolžini 2500 m, daljša pa do še naprej do vasi Studenčice in do cilja v vasi Tehovec v dolžini 6500 m.

Jutri triatlon na Bledu

Bled – Jutri bo na Bledu Triglav triatlon Bled. Kot pravi organizator, Trisport klub, gre za praznik triatlona v Sloveniji. Pričakujejo udeležbo tekmovalcev iz dvajsetih držav. Pomerili se bodo za točke evropskega mladinskega pokala, slovenskega mladinskega pokala, pokala Alpe Adria in naslove državnih prvakov v olimpijski triatlonu. Otroci bodo tekmovali v cici akvatlonu, rekreativci v triatlonu za vsakogar, specialisti v štafetnem triatlonu za podjetja in združenja, najmlajši pa na tekmi s poganjalčki. Prireditev bodo popestrili z vrsto drugih dejavnosti in spremljevalnim programom. Začetek tekmovalnega dela bo ob 9. uri.

Juriš na Vršič

Kranjska Gora – Turistično društvo Kranjska Gora vabi vse ljubitelje kolesarjenja na tradicionalni, že 38. Juriš na Vršič. Start bo jutri ob 11. uri v Kranjski Gori. Prijave so možne še na dan tekmovanja.

Zadovoljstvo ob čredi greni cena mleka

Kmet Slavko Studen iz Zaloga pri Cerkljah ima v hlevu odlično čredo črno-belih krav s povprečno mlečnostjo okrog dvanajst tisoč litrov na kravo, a zadovoljstvo ob pogledu na čredo mu greni nizka odkupna cena mleka, ob kateri pripomni: »Naj minister Židan poskusi pridelovati mleko po enaindvajset centov za liter!«

CVETO ZAPLOTNIK

Zalog pri Cerkljah – Na kmetiji Pr' Kovač, na kateri Slavko gospodari devet let, obdelujejo dvajset hektarjev kmetijskih zemljišč, od tega trinajst hektarjev najetih, imajo pa še sedem hektarjev gozda. Glavna kmetijska dejavnost je govedoreja, to je prireja mleka in vzreja plemenskih telic. Redijo od petindvajset do trideset krav molznic, skupaj z mlado živino je v hlevu 49 goved, stalez pa se bo v kratkem še povečal, saj je v čredi dvanajst visoko brejih krav. »Prireja mleka ima na naši kmetiji že dolgo tradicijo. Nekdaj smo redili simentalke, a ko smo začeli z intenzivno rejo, smo prešli na pasmo red holstein

in nato na črno-belo, to je na mlečni tip krav, ki jih semeni s semenom svetovno znanih bikov,« je dejal Slavko in dodal, da so na kmetiji tako ustvarili čredo krav, pri kateri dosegajo povprečne dvanajst tisoč litrov mleka na kravo v standardni laktaciji, pri nekaterih pa tudi petnajst tisoč litrov. Ni naključje, da sta bili letos dve njihovi kravi v ožjem izboru krav za evropsko razstavo goved črno-bele pasme v Franciji, da je pred tremi leti njihova krava sodelovala na evropski razstavi v Švici, da dosegajo odlične rezultate tudi na državnih razstavah ... Na leto namolzejo od 250 do 300 tisoč litrov mleka, vsega prodajo prek Kmetijske zadruge Cerklje v Italijo.

Slavko je trideset let delal kot vzdrževalec stružnih avtomatov v Iskri, po izobrazbi ni kmet, a veliko znanja za kmetovanje je pridobil z lastnim izobraževanjem, predvsem pa z delom na kmetiji. »Strokovni nasveti so koristni, a najpomembnejše so izkušnje. Ko rejec obvlada krmni obrok, naj se ga drži in naj ne eksperimentira, saj ga to lahko drago stane. Dobro mora opazovati čredo in biti v hlevu prisoten vsak dan. Ni dopusta, praznikov, bolniške, smo v začaranem krogu, ujetniki črede. Roboti lahko pomagajo rejcu, ne morejo pa ga nadomestiti,« je dejal Slavko in poudaril, da je prireji mleka podrejeno tudi pridelovanje krme: od šest do sedem

Slavko je pred devetimi leti pustil službo in se posvetil le kmetiji. Pretehtalo je veselje do dela v naravi in z živino.

hektarjev je silazne koruze, od dva do tri hektarje lucerne, približno toliko tudi travno-deteljnih mešanic, ostalo je travinje.

Slavko je ob pogledu na čredo zadovoljen, a zadovoljstvo mu greni nizka odkupna cena mleka. »V najboljših časih smo za liter mleka dobivali 37 centov, zdaj prejemo 22 centov. S tem ne pokrijemo stroškov, cena bi morala biti vsaj 32 centov. Žalostno je, da kmet od cene mleka v trgovini dobi le petino in da je ustekleničena voda celo dražja od litra mleka. Če se bo cena še naprej zniževala, bo še marsikatera kmetija opustila prirejo mleka. To bi bila velika škoda. Ko gre živina iz hleva, ni vrnitve. Dobro čredo ustvarja več

rodov,« je dejal Slavko in dodal: »Ne strinjam se z izjavo ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejana Židana, da je mleko možno pridelovati tudi po ceni 21 centov za liter. Vabim ga na našo kmetijo, da prevzame

delo in stroške. Morebitni dobiček je njegov, a če bo izguba, naj jo pokrije iz svojega žepa. Prepričan sem, da bo naredil izgubo.«

Živino imajo na štirih lokacijah – v hlevu in v dveh prizidkih ter še v lopi za stroje, to otežuje krmljenje in druga opravila. Pred osmimi leti so že razmišljali o tem, da bi hlev preselili iz vasi in zgradili novega na polju, a so po tem, ko kmetijskega zemljišča ni bilo možno spremeniti v stavbena, odstopili od načrtov, ob sedanji nizki odkupni ceni mleka pa si novogradnje ne upajo privoščiti. »V zadnjih osmih letih smo vlagali predvsem v posodobitev kmetijskih strojev, zdaj tudi tega ne moremo. Stroji postajajo vse starejši, kmetje pa tudi,« je dejal Slavko, ki je prepričan, da bi država kljub omejitvam, ki jih prinaša skupna evropska kmetijska politika, lahko več naredila za prirejo mleka.

Krave so od aprila do pozne jeseni na paši ob kmetiji. Ker je pašnik za tako veliko čredo premajhen, gredo na pašo site in ko se vrnejo v hlev, jih spet čakajo polne jasli.

Telčka (na sliki) bodo oddali v vzrejni center v Novo Gorico, kjer ju bodo namenili za nadaljnji razplod.

Letos dobra letina krompirja

Letos so bili za pridelovanje krompirja dobri pogoji. Ni bilo suše in pretirane vročine, večina tudi ni imela težav s plesnijo.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Večji pridelovalci bodo krompir verjetno izkopavali še ves ta mesec, na večini kmetij pa so z izkopom končali že pred začetkom novega šolskega leta. »Čprav krompirja ne pobirajo več ročno, je pri izkopu vedno dobrodošlo veliko rok, saj ga je treba pred skladiščenjem vsaj nekoliko prebrati (odstraniti poškodovane gomolje) in na njivi po tem, ko delo konča kombajn, pobrati še drobni krompir, da potlej še povzroča preveč težav kot samosevec v koruzi ali v drugih poljščinah,« je dejala

Marija Kalan, specialistka za rastlinsko pridelavo v Kmetijsko gozdarskem zavodu Kranj, in dodala, da so bili letos za pridelovanje krompirja dobri pogoji, saj suše

Marija Kalan: »Poraba krompirja na prebivalca v Sloveniji še vedno upada. To je razumljivo, saj družine ob tako široki ponudbi hrane in vsakodnevnem tempu nimajo več časa pripravljati jedi iz krompirja.«

in previsokih temperatur ni bilo. Spomladanska pozeba in sneg ob koncu aprila nista naredila škode, le izkop zgodnjega krompirja se je začel vsaj en teden kasneje kot običajno, a to ni vplivalo na ceno. Nekaterim pridelovalcem je konec maja povzročala nekaj problemov krompirjeva plesen, medtem ko s krompirjevo listno pegavostjo in koloradskim hroščem večjih težav ni bilo.

Na Gorenjskem je letos pri vseh poljščinah dobra letina, enako velja tudi za krompir. »Kolikšen je povprečni pridelek, v kmetijski svetovalni službi zdaj še ne

moremo oceniti, na splošno pa velja, da so pridelki zaradi sajenja vse bolj intenzivnih sort iz leta v leto boljši in da bodo letos verjetno presegle štirideset ton (bruto) na hektar,« je dejala Kalanova in dodala, da prodaje krompirja za ozimnico ni več, potrošniki ga kupujejo sproti in v manjših količinah kot nekdanj. »Na kmetijah se cena v prodaji na drobno giblje okrog 30 centov za kilogram, zadruga ga odkupuje po ceni od 18 do 20 centov. Kaj se bo zgodilo s ceno v naslednjih tednih, se ne ve, verjetno se bo znižala, tako kot se je tudi v preteklih

letih. Lepo vreme omogoča izkop krompirja, ponudba na trgu se bo zaradi tega povečala, to pa bo vplivalo na ceno. V Sloveniji občutimo tudi vpliv cene v Avstriji in Nemčiji oziroma na celotnem evropskem trgu, verjetno pa bo po zaključku turi-

pridelave. Po kakšni ceni ga prodajajo, pa je njihova poslovna skrivnost.«

Na Gorenjskem je bilo letos posajeno približno enako krompirja kot v prejšnjih letih, po podatkih iz zbirnih vlog za kmetijska plačila okrog 680 hektarjev. Ob-

Medtem ko je doslej le malo kmetij uredilo namakanje krompirja, v kmetijski svetovalni službi pričakujejo, da bodo v prihodnje za to poskrbele predvsem kmetije, ki se ukvarjajo izključno s pridelovanjem krompirja in vrtnin. Nadaljnji razvoj namakanja na Gorenjskem pa bo veliko odvisen od dohodka kmetij, vodnih virov in sodelovanja kmetov in občin pri izvedbi projektov.

stične sezone prišel na slovenski trg tudi krompir s Hrvaškega. Nekateri gorenjski pridelovalci zalagajo s krompirjem tudi večje trgovske centre, te kmetije morajo izpolnjevati še dodatne zahteve glede označevanja krompirja in registracije

seg pridelave se v zadnjih letih rahlo zmanjšuje. Manjši pridelovalci zmanjšujejo ali opuščajo tržno pridelavo, večji pa jo še povečujejo. Večinoma pridelujejo zgodnje in srednje pozne sorte, ki se tudi dobro skladiščijo, zelo poznih sort pa je malo.

Vsako leto za desetino večji obseg poslovanja

Podjetje Alpmetal & Co. iz Selc zadnja leta beleži 10- do 15-odstotno rast. Podjetje ima že več kot osemdeset zaposlenih, skoraj vse prihodke pa ustvari na tujih trgih, predvsem v avtomobilski industriji.

ANA ŠUBIC

Selca – Če je Alpmetal & Co. iz Selc leta 2010 imel okoli tri milijone evrov prihodkov, so ti lani narasli že na 7,8 milijona evrov, ob tem pa je selško podjetje ustvarilo 740 tisoč evrov dobička. »Zadnja leta vsako leto beležimo 10- do 15-odstotno rast in tudi za naprej nam dobro kaže,« je zadovoljen Franc Golija, direktor družinskega podjetja. V njem je zaposlena tudi hči Martina, ki vodi prodajo, žena Marjetica pa bdi nad računovodstvom.

Podjetje danes zaposluje že 82 delavcev ter 20 pogodbenih sodelavcev in študentov. Glede na predvideno povečevanje proizvodnje bodo verjetno še zaposlovali, to pa je po besedah Golije odvisno predvsem od gospodarske rasti na tujih trgih, kjer ustvarijo kar 99 odstotkov prometa. »Napovedi za avtomobilsko industrijo in strojno branžo, izdelujemo namreč tudi artikle za klime, so za zdaj dobre, pričakovana je manjša rast,« je optimističen Golija. Kar sedemdeset odstotkov prihodkov ustvarijo v avtomobilski industriji, glavni proizvod so sestavni deli za servovolane, izdelujejo pa tudi druge artikle ter sestavne dele za klimatske naprave in hidravlične črpalke.

»Proizvodni program je vlijanje cinka in predvsem aluminija. Odlitke potem

obdelujemo, kompletiramo v komponente, ponekod dodamo še montažne elemente,« je pojasnil. V Škofji Loki, kjer so pred tremi leti kupili del prostorov Jelovice, imajo livarno aluminija, na lokaciji v Selcih pa so obdelava odlitkov, končna kontrola, tehnični sektor in razvoj.

Alpmetal, katerega zametki segajo 45 let nazaj v Golijevo obrtno delavnico, je dobavitelj Volkswagnu, Audiiju, BMW-ju, Porscheju, Renaultu, Škodi ... »Med naše največje kupce sodi tudi podjetje Robert Bosch, v Sloveniji imamo pa samo enega kupca, Hidrio AET iz Tolmina, ki je močna na področju vžigalnih svečk. Za to podjetje vlivamo pokrovice, ki pa gredo tudi za izvoz,« je pojasnil.

Artikle dobavljajo v številne države, največ v srednjo Evropo, približno polovico izdelkov pa prodajo na nemškem trgu. »Izdelujemo artikle, ki se lahko vgrajujejo v več avtomobilov, saj se je avtomobilska industrija poenotila zaradi nižanja proizvodnih stroškov,« je povedal in dodal, da je pritisk na cene v avtomobilski industriji večji kot v katerikoli drugi panogi. »Izdolovati moraš artikle, ki so cenejši kot na evropskih trgih. Nemci, denimo, dajo v kooperacijo malce negotove države, med katere uvrščajo tudi Slovenijo, samo, če vidijo občutno razliko v

Franc Golija, direktor podjetja Alpmetal & Co. / Foto: Andrej Tarfila

ceni.« Alpmetal si je skozi leta utrdil sloves zanesljivega dobavitelja, s Volkswagenom denimo sodeluje že trideset let. »Obvladati moraš kvaliteto, zvestobo dobave in zagotavljanje konkurenčno ceno. Je pa dejstvo, da ima začetnik danes na tujih trgih zelo malo možnosti za uspeh.«

Alpmetalova velika prednost je, da je neposredni dobavitelj večini velikih podjetij. »V Sloveniji so tudi veliko večja podjetja od našega, pa niso direktni dobavitelji,« je ponosen Golija. Alpmetal je tudi razvojni dobavitelj. »Avtomobilska industrija ima interes del razvoja

zaradi stroškov prenesti na dobavitelje. Za nas je to po eni strani breme, je pa pozitivno, ker zaradi sodelovanja pri razvoju potem tudi lažje dobiš naročilo. Tako delamo tudi razvojne projekte, zaradi česar vzdržujemo nivo tehničnega kadra,« je dejal.

Tudi v prihodnjih letih načrtujejo zmerno, 10- do 15-odstotno rast. »Večja rasti ni možna že zaradi pomanjkanja tehničnega osebja, predvsem CNC-urejevalcev strojev, ki jih je treba vzgojiti. Zmerna rast nam omogoča tudi vzdrževanje stanja tehnologije, ki jo avtomobilska industrijska razvija z ogromno hitrostjo.«

Za posameznike ležarin še ne bo

Ležarine za podjetja so za zdaj uvedle NLB, Abanka, Banka Koper in SKB. Nekatere o tem ukrepu še razmišljajo. Nobena banka pa vsaj uradno še ne govori o uvedbi ležarin za fizične osebe niti ne o možnosti povišanja stroškov vodenja računov.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – »V Gorenjski banki ležarin ne za podjetja ne za fizične osebe ne zaračunavamo in za zdaj o tem ne razmišljamo. Prav tako trenutno ne načrtujemo nobene povišanja stroškov za bančne storitve,« zatrjujejo na Gorenjski banki, kjer se tako vsaj za zdaj še ne bodo pridružili štirim bankam, ki so ležarine že uvedle.

Podjetja za hrambo denarja na bankah

Ležarina ali negativna obrestna mera na depozite pomeni, da banka svojim strankam zaračunava za hrambo večjih zneskov. Do tega je prišlo, ko je Evropska centralna banka pred dvema letoma bankam začela zaračunavati hrambo denarja, te pa so nato stroške prevzemale na svoje stranke. Trend uvajanja ležarin, ki je zaradi dobiš naročilo. Tako delamo tudi razvojne projekte, zaradi česar vzdržujemo nivo tehničnega kadra,« je dejal.

Pri nas so ležarine za hrambo denarja podjetjem uvedle NLB, Abanka, Banka Koper in SKB. S prvim septembrom bo sledila še Sberbank. O uvedbi ležarin za posameznike za zdaj banke še ne razmišljajo.

Pri nas je ležarino najprej uvedla NLB, začetek julija pa sta sledili Abanka in Banka Koper. Vse našete banke ležarino zaračunavajo zgolj podjetjem za zneske, ki presega milijon evrov. Podjetniki morajo tako pri NLB plačevati ležarino za zneske, večje od treh milijonov, pri Abanki pa za zneske, ki presega pet milijonov evrov. Meja za ležarino je pri Banki Koper že en milijon evrov, a se obračuna le za zneske, ki to vrednost presega. Negativne obresti pa se zaračunavajo po progresivni lestvici.

Kot četrta banka v Sloveniji je ležarino uvedla SKB. »Nadomestilo za vodenje sredstev na transakcijskem računu velja za mesečni povprečni znesek nad tri

milijone evrov. Nadomestilo znaša 0,4 odstotka letno od višine mesečnega povprečnega stanja na transakcijskem računu v valuti evro,« so o ležarinah za pravne osebe povedali pri SKB banki.

»Uvedba tovrstnega nadomestila je odvisna od dogajanja na trgu, v tem primeru predvsem od konkurence,« pravijo pri Sparkasse, kjer priznavajo, da o uvedbi ležarin za podjetja že razmišljajo.

Ležarine bodo s 1. septembrom uvedli tudi pri Sberbank, ki bo tako postala peta banka pri nas, ki zaračunava ležarine. »Nova tarifa bo veljala za stranke s področja poslovanja s podjetji, in sicer za tiste, ki imajo na transakcijskih računih stanje višje od 15 milijonov evrov. Nadomestilo bomo obračunali, če bo končno dnevno stanje presevalo vrednost 15 milijonov evrov dnevno, in sicer 0,4 odstotka letno od celotnega stanja na transakcijskem računu,« pravijo pri Sberbank, kjer zatrjujejo, da o povišanju stroškov bančnih storitev ne razmišljajo.

Obetajo se podražitve storitev

Večina bank, ki smo jih poprosili za odgovore, ne razmišlja o podražitvi cen svojih storitev. A kot kaže, se obetajo spremembe tudi na tem področju, saj nameravata NLB in Nova KBM s prvim novembrom podražiti cene za storitve komitentom. Kot je razvidno iz objav na spletnih straneh bank, bo dražje vodenje računov, poslovanje s plačilnimi karticami ter nekatere storitve elektronskega bančništva. Nobena banka za zdaj vsaj uradno še ne razmišlja o uvedbi ležarin posameznikom. Tako tudi v Unicredit banki negativnih obrestnih mer pri vlogah gospodinjstev za zdaj ne nameravajo uvesti, vprašanja, ali razmišljajo o uvedbi ležarin za pravne osebe, pa ne komentirajo.

Po podatkih Banke Slovenije so vloge podjetij konec maja znašale 5,309 milijarde evrov, vloge gospodinjstev pa 16,017 milijarde evrov. Ne glede na to pa nova bančna politika zadeva le manjše število podjetij v Sloveniji. Ali bodo za hrambo višjih vsot na bankah čez čas morali plačevati tudi posamezniki, pa bo pokazal čas.

Sava uspešno zaradi Turizma

Skupina Sava je v prvem polletju povečala prihodke in poslovala z dobičkom, a zaradi plačevanja zamudnih obresti za kredite izkazala 5,7 milijona evrov čiste izgube.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Skupina Sava je letošnje prvo polletje, v katerem je imela 32,1 milijona evrov poslovnih prihodkov, kar je za 4,1 odstotka več kot v enakem obdobju lani, končala s 5,7 milijona evrov čiste izgube, kar je v pretežni meri posledica vračunanih zamudnih obresti za prejeto posojila Save, piše v polletnem poročilu. Skupina je sicer ob 30,6 milijona evrov čistih prihodkov od prodaje, kar je tri odstotke več kot lani, imela 1,9 milijona

evrov dobička iz poslovanja (EBIT) oz. 1,7 milijona evrov več kot v lanskem obdobju.

Daleč največ prihodkov – 31,3 milijona evrov (štiri-odstotna rast) – je ustvarila Skupina Turizem, ki ima pomembne turistične kapacitete tudi na Bledu. Savina turistična dejavnost je v šestih mesecih ustvarila 850 tisoč evrov čistega dobička, medtem ko je dobiček iz poslovanja znašal 1,8 milijona evrov, kar je 12,5 odstotka več kot v lanskem prvem polletju.

Matična družba Sava je imela sredi leta 6,3 milijona

evrov izgube (lani 19,5 milijona evrov izgube), pri čemer znesek vključuje vračunane zamudne obresti za prejeto posojila. V Savi sicer čakajo na glasovanje upnikov o potrditvi prisilne poravnave, z izvedbo predlaganega načrta finančnega prestrukturiranja pa bodo vzpostavljeni pogoji za dobičkonosnost skupine, so sporočili. Največji upniki so SDH, Kad in sklad York.

Upniki Save, imetniki njenih obveznic z oznako SA03, so sicer pred tednom dni na drugi skupščini pooblastili

fiduciarja Abanko za sklenitev in pristop k sporazumu o ustanovitvi konzorcija za skupno prodajo delnic, ki ga je predlagala družba Sava in v skladu s katerim prodajna cena za eno delnico Gorenjske banke ne sme biti nižja od 298 evrov, kolikor je likvidacijska vrednost banke, medtem ko je srednja vrednost ocenjena na 364 evrov. Sava je sicer že konec julija sporočila, da je oblikovala konzorcij za skupno prodajo večinskega deleža Gorenjske banke, sama ima v banki 37-odstotni delež.

Pri umorjenem učitelju iskali sto tisoč evrov

Alban Thaqi, obtožen, da je novembra 2014 iz koristoljubja umoril bohinjskega učitelja Pavla Zupana, se na sodišču brani z molkom. Ker naj bi Zupan doma hranil sto tisoč evrov, so ga nagovorili k ropu, a obdolženi pravi, da je našel kvečjemu tisoč evrov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Umora iz koristoljubja je obtožen 27-letni kosovski državljani Alban Thaqi, ki so mu na kranjskem okrožnem sodišču v torek začeli soditi, ker je 2. novembra 2014 v Nomenju vzel življenje 58-letnega bohinjskega učitelja Pavla Zupana. S pretvezo, da kupuje les, je vstopil v njegovo hišo, kjer je učitelja najprej šestdesetkrat udaril po glavi, ko se je Zupan pred napadalcem umaknil v kmečko hišo, pa ga je obtoženi po glavi močno mahnil še trikrat ali štirikrat z gasilsko sekirico oziroma kleščami, da je negiben obležal, v obtožbi navaja kranjsko tožilstvo. Kot je na predstavitvi obtožbe dejala višja državna tožilka Marija Marinka Jeraj, je Thaqi v učiteljevi hiši iskal denar in ga v neugotovljeni količini, najmanj pa 500 evrov, tudi odnesel. Denar si je kasneje razdelil s sosterilci – Djemilom Alo, Jetonom Fido in Shkllqimom Banushijem.

Bil je brez denarja

Obtoženi se pred obtožbo brani z molkom, niti ne želi odgovarjati na vprašanja tožilstva ali svojega zagovornika Žige Novaka. Sodnica Marjeta Dvornik je zato na torkovem naroku le prebrala zapisnika zaslišanj Thaqija

Obtoženi Alban Thaqi (na sliki) trdi, da so ga k ropu Pavla Zupana, ki se je kasneje sprevrgel v umor, nagovorili Djemil Ala, Jeton Fida in Shkllqim Banushi. / Foto: Gorazd Kavčič

na policiji in pred dežurno preiskovalno sodnico, na katerih je obširno spregovoril o dogodkih pred in po krvavem dejanju. Pojasnil je, da je novembra 2014, ko je iz Nemčije prispel v Slovenijo, poklical znanca Djemila Alo, da bi mu posodil denar, saj je imel v žepu samo še deset evrov. Srečala sta se na železniški postaji na Jesenicah, kamor je Ala pripeljal še dva njemu neznana moška (policija je kasneje ugotovila, da gre za Jetona Fido in Shkllqima Banushija). Ala mu je tedaj razložil, da izvaja gradbena dela pri starejšem moškem, ki ima doma v leseni skrinji shranjeno okoli sto tisoč evrov gotovine. Trojica mu je tedaj prvič predlagala,

da Zupana oropa in tako pride do nekaj denarja. Ponudbo je zavrnil, ker da ne bi mogel več stopiti očetu pred oči, in Alo prosil, naj mu posodi sto evrov, da se vrne na Kosovo. A trojica ni odnehala in ga k dejanju pregovarjala še naprej, pri tem je bil najbolj aktiven Ala, ki mu je dejal, naj k Zupanu pride s pretvezo, da kupuje les. Prigovarjali so mu tudi, da bo nemočnega Zupana zlahka fizično obvladal, pomaga pa si lahko tudi z orodjem, ki zaradi gradnje leži po hiši.

Pozabil na rokavice

Naslednji dan je trojica nadaljevala z napeljevanjem Thaqija k ropu, na bencinski

črpalki mu je v ta namen Ala kupil tudi vrtnarske rokavice. Nato so se z avtomobilom odpeljali do Nomenja, med vožnjo pa so ga vsi trije še vedno prepričevali, da bo vse potekalo gladko, da naj Zupana le udari in zahteva denar, ki si ga bodo potem med seboj razdelili. Razložili so mu tudi, da bo leseno skrinjo z denarjem našel na hodniku. Pri Zupanovi hiši so ga na koncu tudi odložili. Ker je bilo zaklenjeno, je potrkal, odprl mu je Zupan. Zaradi adrenalina, ki ga je preplaval, si je pozabil nadehati rokavice, se spominja obdolženi.

Zupana je takoj vprašal, ali mu proda les, kar pa je učitelj zavrnil, ponudil pa mu je kozje mleko. Ko se je Zupan obrnil proti notranosti hiše, ga je Thaqi z roko udaril od zadaj, napadeni pa ga je v obrambi zgrabil za vrat. Tedaj je zaslišal Alo, ki mu je za hrbtom zaklical, naj udari močneje. S čim je Zupana potem udarjal po glavi, se zaradi takratne razburjenosti ne spominja. Denarja v skrinji ni našel, v njej so bili le listi vrbe, v Zupanovih hlačah na postelji pa je našel šop denarja in ga vzel. Bil je povsem brez kontrole, zato se dogajanja zelo slabo spomni, spominja se le, da si je v neko rjuho obrisal roke. Nato je hišo zapustil, ker ni mogel takoj priklicati

Ale, se je peš odpravil skozi vas. Kasneje ga je Ala pobral z avtomobilom, na glavni cesti pa sta prisledla še ostala dva moška. V avtu je Ali povedal, da ne ve, kaj se je zgodilo z napadenim moškim, ostali trije pa so mu svetovali, naj se čim prej umakne iz Slovenije.

Razmišljal o predaji

Odpeljali so se do Alinega stanovanja, kjer je ukraden denar vrgel na mizo, sam pa si je šel preobleč okrvavljene hlače. Koliko denarja je dejansko vzel, ne ve, po njegovi oceni ga je bilo okoli sto tisoč evrov. Ko se je vrnil iz kopalnice, denarja ni bilo več na mizi, Ala pa mu je tedaj izročil 80 evrov in dejal, naj gre. V Ljubljano se je vrnil s taksijem, za kar je plačal 60 evrov. V prestolnici se je znebil še jakne in športnih copat, v nekaj dneh pa je odpotoval v Makedonijo, kjer ga je pričakal oče. Ko mu je dejal, da je z nekimi makedonskimi Albanci v Sloveniji pretepel moškega, ki jim je bil dolžan denar, se je oče močno razburil, ga ozmerjal s kriminalcem in dejal, da nima kaj hoditi domov, a je tja vseeno šel. Kasneje je odšel v Slovenijo in Nemčijo ter se spet vrnil na Kosovo. Od tam se je vrnil v Nemčijo, kjer je ostal do prijetja.

Po dejanju je imel veliko težav z vestjo, psihično se je slabo počutil, je Thaqi zatrdil na zaslišanju na policiji. Da se nekaj dogaja, so opazili tudi domači in dekleta, a jim ni mogel povedati. Kaj je storil, je nazadnje zaupal mami, bratu in sosedu. Ko je na Kosovem izvedel, da je moški umrl, je začel razmišljati o predaji policiji. Poklical je tudi Alo, ki mu je odvrnil, naj ga ne kliče več. Policistom je obtoženi še zaupal, da se ostale trojice zelo boji, da ne bi česa storili njegovi družini.

Poročali smo že, da sta bila Jeton Fida in Shkllqim Banushi po sklenitvi sporazuma o priznanju krivde s tožilstvom na kranjskem sodišču zaradi sosterilstva pri ropu že obsojena na dvajset mesecev zaporu. Od tega sta dva meseca že odsedela v priporu, preostalih šestnajst mesecev pa morata odslužiti z 980 urami družbenokoristnega dela. Djemil Ala je še vedno na begu, vendar po našem preverjanju ni na Interpolovem seznamu iskanih oseb. Po naših informacijah je sicer tožilstvo predlagalo razpis mednarodne tiralice, za kar pa se menda kranjsko tožilstvo ni odločilo. Sojenje Thaqiju se bo z zaslišanjem prvih prič nadaljevalo v začetku oktobra.

Nazadnje so ga videli v torek

Kranj – Kranjski policisti iščejo 78-letnega Rogerja Resnika iz Kranja, ki so ga nazadnje videli v torek okoli 17. ure v Begunjah. Pogrešani je visok okoli 160 centimetrov, vitke postave in ima daljše sive lase. Oblečen je bil v modra oblačila, obut pa v črne čevlje. Pri hoji si pomaga s palico. Kdor ima informacije o pogrešani osebi, naj jih sporoči policiji na interventno številko 113 ali anonimni telefon 080 1200.

Roger Resnik / Foto: PU Kranj

Še vedno ga iščejo

Kranj – Policija spet poziva vse, ki bi karkoli vedeli o pogrešanem 54-letnem Alešu Komacu iz Kočevja, naj informacije posredujejo najbližji policijski postaji ali na telefonski številki 113 oz. 080 1200. Pogrešani se je prejšnji petek z manjšim psom odpravil na Triglav, zadnjič so ju videli v Domu Planika. Domnevajo, da se je podal na pot proti Rudnem polju.

Aleš Komac / Foto: PU Ljubljana

Eksplोजija v jeseniški jeklarni

Eksplोजija v peči za žarjenje pločevine v jeseniškem Acroniju ni povzročila večje škode in negativnih izpustov v okolje, prav tako se ni nihče poškodoval.

SIMON ŠUBIC

Koroška Bela – V ponedeljek okoli 23. ure je v proizvodnem obratu Hladne predelave družbe SIJ Acroni prišlo do eksplozije v peči za žarjenje pločevine. Pri tem je nastala manjša gmotna škoda, nihče izmed delavcev pa ni bil poškodovan. V jeseniški jeklarni so pojasnili, da je med rednimi vzdrževalnimi deli prišlo do pretrga energetske verige, zato je v proizvodnji zagorelo. Zaradi dima so preventivno evakuirali vse zaposlene v obratu. Kot so zagotovili, zaradi nesreče ni prišlo do škodljivih izpustov v okolje, prav tako pa ni bilo vplivov na ostale proizvodne procese v družbi, ki potekajo normalno naprej. »Prav tako v obratu

Hladna predelava že poteka tudi sanacija. Predviden je krajši izpad proizvodnje, ki ne bo bistveno vplival na samo poslovanje družbe,« so pojasnili.

Zaradi požara so intervenirali jeseniški poklicni gasilci, ki so najprej hladili okolico mesta požara, zaradi gorljivih nevarnih snovi v neposredni bližini pa so odredili zaprtje plina za kurjenje v peči, odklop elektrike in evakuacijo vseh zaposlenih iz proizvodne hale. Ko je bil plin zaprt, so začeli z gašenjem valjčnic ter dela peči in okolice. Plinsko napeljavo so nato prepihali z dušikom, peč in spodnji hladilni del pa postopoma ohlajevali. Odredili so tudi odstranitev cistern ter sodov z gorljivimi

Do eksplozije v peči za žarjenje pločevine je prišlo med vzdrževalnimi deli. / Foto: GARS Jesenice

tekočinami, ki so jih hranili v neposredni bližini linije. Ko ni bilo več nevarnosti

za vžig, so gasilci v dogovoru z vodjem linije intervencijo končali.

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Med Tajvanci so se počutili kot doma

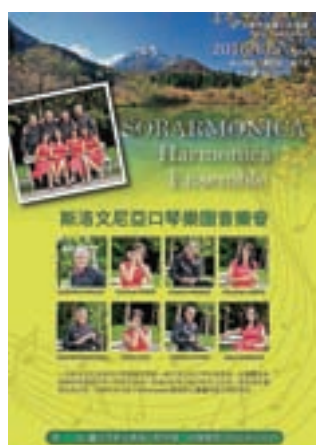
Ansambel ustnih harmonik Sorarmonica iz Sore pri Medvodah je v avgustu gostoval na enem največjih tekmovanj ustnih harmonik na svetu, na azijsko-pacifiškem festivalu ustnih harmonik v mestu Hsinchu v Tajvanu.

IGOR KAVČIČ

Ustna harmonika, med ljudmi je običajno v rabi pomenostavljen izraz orglice, je pri nas pogost in priljubljen instrument. V Sloveniji deluje nekaj odličnih solistov in sestavov, vodilni med njimi pa je zadnja leta nedvomno Ansambel ustnih harmonik Sorarmonica, ki, kot se skriva v imenu, prihaja iz Sore pri Medvodah, kjer je sicer doma umetniški vodja ansambla Vladimir Hrovat. Sestav tvorijo štirje člani in štiri članice, ob Hrovatu še Simona Perme, Dinko Hrabrić, Polona Jeršin, Valentin Bogataj, Mira Vidic, Andrej Primc in Maja Nemanjč. Vladimir pravi, da ima prav po spolu mešana zasedba najboljše ravnovesje za ansambel kot tak.

Ansambel so namensko sestavili za udeležbo na Svetovnem festivalu ustne harmonike v nemškem Trossingenu leta 2013, uspešen nastop jih je naslednje leto popeljal na Baltic-Nordic open festival v estonsko mesto Pärnu, kje so s posebnim vabilom nastopili tudi lani in osvojili grand prix za najboljši sestav festivala. Na festivalu v angleškem Bristolu so še posebno navdušili z izvedbo Ravelovega Bolera. »Že na festivalu v Trossingenu, kjer smo med domala samimi

Aziji dostojno predstavljali Evropo, sem razmišljal o udeležbi na kakšnem od azijskih festivalov. Člani so sprva menili, da bi bilo preveč smelo nastopati tam, kjer velja, da je najboljši tisti, ki igra najhitreje. A smo se vendarle odločili spustiti v žrelo,« v duhovitem tonu pove Vladimir. Uspelo jim je vzpostaviti kontakt z organizacijskim komitejem azijsko-pacifiškega festivala ustnih harmonik v mestu Hsinchu na Tajvanu, ki sicer poteka bienalno. Kasneje so se za pomoč pri povezovanju obrnili tudi na veliko poznavalko Tajvana, dr. Sašo Istenič z Oddelka za azijske študije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. »S festivalom smo res imeli vseskozi veliko srečo, od priprav nanj, prihoda v Tajvan, ko nas je

Plakat za veliki koncert Sorarmonice v Tajpeju

sprejel Slovenec Primož Parovel, harmonikar in profesor na univerzi v Hsinchuju, do bivanja in gostoljubnosti domačinov ter nastopanja na njihovih odrih,« se avgustovskega gostovanja v Tajvanju z veseljem spominja sogovornik.

Festival je največje tekmovanje skupin in solistov ustne harmonike v Aziji in je tokrat štel kar tisoč petsto udeležencev in devetsto nastopajočih sestavov oziroma posameznikov. Neke vrste olimpijske igre za instrument, ki je v tem delu Azije zelo priljubljen in ima skoraj stoletno tradicijo. Tekmuječi so nastopali v devetih kategorijah in štiridesetih podkategorijah, okrog 120 tekmovalnih nastopov je v vlogi strokovnega žiranta spremljal tudi Vladimir: »Tekmovanje je potekalo brezhibno, kot žirant pa sem spoznaval tudi razlike v odnosu do igranja ustne harmonike. Kot rečno, je pri njih pomembna predvsem hitrost igranja, ne pa vedno kvaliteta izvedbe, kot je to pri nas.« Na festivalu je bilo osem koncertov, na enem izmed odrov, tako imenovanem odprtem odru, so polurni nastop izključno slovenske glasbe pripravili tudi Sorarmonica. Dodaten uro in pol dolg koncert jim je organiziral

tudi Primož Parovel v Grace Baptist Church v glavnem mestu Tajpej. »Bil je čudovit koncert, na katerem smo igrali repertoar z zgoščenke z naslovom V svetu klasike, ki smo jo izdali pred odhodom v Tajvan. Koncert je bil v okviru enega njihovih abonmajev, zato nam je aplavz zrele koncertne publike, še toliko bolj godil,« nadaljuje Vladimir Hrovat, ki se je s Sorarmonico – kljub temu da so bili na festivalu predvsem gostje – tudi pomeril v petih tekmovalnih kategorijah, solo, duet, trio, sekstet in celotni ansambel. Žirijo so navdušili predvsem s svojo izvedbo Bolera. Sorarmonica so najbolj prepoznavni v klasiki, zato so se na zgoščenki odločili za izbor priredb klasične glasbe od Gallusa do Ravela.

Za nastop so kot vedno v preteklosti pripravili tudi priredbo skladbe, značilne za državo, v kateri igrajo, pri izboru pa jim je spet pomagala Isteničeva. »Skoraj nismo mogli verjeti, kako razširjen instrument je v tem delu Azije ustna harmonika in kako močno tradicijo ima. Na petdnevem festivalu smo bili skoraj vse do zadnjega edini Evropejci, ob zaključku pa sta se predstavila še sestava iz Italije in Francije. V Tajvanu smo se počutili kot doma, saj smo

Slovenski mojstri ustne harmonike pod stolpom Taipei 101 v glavnem mestu Tajvana, ki je s 509 metri višine peta najvišja zgradba na svetu. / Foto: arhiv Sorarmonice

Tudi kolegi v ansamblu priznajo, da gre za lepšo polovico Sorarmonice. Tik po celovečernem koncertu (z leve): Polona, Mira, Simona, Maja

povsod doživeli zelo tople sprejem in bili deležni velike pozornosti. Osebe, ki je skrbelo za organizacijo, je bilo vselej na voljo, vsak dan so nas peljali na kosilo v drugo restavracijo, tako smo dobera spoznali tudi njihovo kulinariko. Sam sem teden dni jedel samo s palčkami,« se pošali Vladimir in pokaže komplet treh ustnih harmonik z vgraviranim svojim imenom, ki jih je prejel kot član žirije.

Gostovanje v Tajvanu je bil letošnji vrhunec Sorarmonice, že do novega leta pa imajo v načrtu okrog deset javnih nastopov in koncertov, tako v domači občini

kot po Sloveniji. Kot je še povedal Hrovat, žal njihove uspešnosti tokrat niso prepoznali na Ministrstvu za kulturo niti v domači občini, zato so se za pokritje stroškov poti v Azijo zanesli na nekaj zvestih pokroviteljev in predvsem lastna sredstva. Kljub temu da so že prejeli vabilo na azijski festival v Pjongjang leta 2018, pa razmišljajo, da se bodo v prihodnjem letu, dveh odpravili na zahodni kontinent bodisi v Severno bodisi v Južno Ameriko. Predvsem pa bodo delali na novih skladbah. »Veliko jih je še, ki čakajo prav na našo uglasbitev,« še dodaja Hrovat.

Pogovor

Načelnik Matjaž Dovžan o vlogah za nakup orožja, fiktivnih zakonskih zvezah ... Stran 18

Pogovor

Zgodovinar dr. Jože Dežman o prikritih grobiščih in dostojnem pokopu žrtev ... Stran 19

MultiKulti

Festival Multi-Kulti-Narika: z druženjem ob hrani nad predsodke ... Stran 20

Od petka do petka

Prihodnji teden bo že bolj znano, ali koalicijski poslanci še podpirajo ministra Milojko Kolar Celarc in Petra Gašperšiča.

Minister za javno upravo Boris Koprivnikar je predstavil nov portal plač v javnem sektorju. / Foto: Tina Dokl

Danilo Türk je v tretjem krogu poskusnih glasovanj izgubil nekaj podpore v Varnostnem svetu Združenih narodov.

Ministra na pogovore

Ministrice za zdravje Milojka Kolar Celarc, ki se ji interpelacija obeta, in minister za infrastrukturo Peter Gašperšič, ki ga glasovanje o interpelaciji zagotovo čaka, se morata pogovoriti s koalicijskimi poslanci.

SIMON ŠUBIC

NSi napovedal novo interpelacijo

Ministrice za zdravje Milojka Kolar Celarc najverjetneje čaka interpelacija. Napovedali so jo v opozicijskem NSi, ki za vložitev interpelacije potrebuje vsaj še pet soprodpisnikov iz drugih poslanskih skupin, teh pa sodeč po prvih odzivih ne bo težko dobiti. Med glavnimi očitki v stranki izpostavljajo podaljševanje čakalnih vrst ter pomanjkanje dialoga s socialnimi partnerji in drugimi deležniki. Ministrice, kot kaže, brezpogojno ne podpirajo niti v vseh koalicijskih strankah, saj so ta teden po koalicijskem vrhu že napovedali, da bodo v naslednjih dneh z njo opravili pogovor o razmerah v zdravstvu. Po besedah predsednika DeSUS-a Karla Erjavca bodo potem ocenili, ali je pričakovati, da se bodo dogovori iz koalicijske pogodbe začeli uresničevati. Erjavec pričakuje, da bo ministrice kmalu vložila zakonodajne predloge in pospešila aktivnosti. Vodja poslanske skupine SMC Simona Kustec Lipicer je po drugi strani poudarila, da v zakonodajni postopek prihaja obravnavati temeljnih zdravstvenih zakonov, od ministrice pa pričakujejo pojasnila, kako bodo spremembe odpravljale težave v javnem zdravstvu.

Tudi prvak SD Dejan Židan je poudaril, da je zmanjšanje čakalnih dob v zdravstvu nujno. Interpelacija pa zagotovo čaka ministra za infrastrukturo Petra Gašperšiča, o čemer so po koncu poletnih počitnic prav tako spregovorili koalicijski partnerji. Ali si lahko obeta zadostno podporo koalicijskih poslancev v državnem zboru, bo prav tako znano prihodnji teden, ko naj bi se minister srečal s poslanskimi skupinami. Vodja poslanske skupine DeSUS Franc Jurša je tako pojasnil, da v poslanski skupini za zdaj nekateri zagovarjajo podporo Gašperšiču, drugi ne. Tako v DeSUS kot v SD pa pravijo, da se mora o podpori ministra najprej izreči poslanska skupina SMC.

Plače še bolj javne

Plače v javnem sektorju bodo po novem še bolj pod drobnogledom javnosti. Minister za javno upravo Boris Koprivnikar je namreč predstavil nov portal, na katerem bo vsakomur omogočen vpogled v podatke o plačah za vsako delovno mesto v javnem sektorju, vendar brez osebnih podatkov. Po Koprivnikarjevih besedah je namen portala transparentnost in odgovornost javnega sektorja, s čimer bo možnost za nezaželene prakse manjša. Portal plač v javnem sektorju je spletna aplikacija, ki

omogoča pregled in analizo podatkov posameznih tipov in virov sredstev, ki jih proračunski uporabniki obračunavajo pri plačah zaposlenih v javnem sektorju.

Slaba komunikacija med zdravniki

Strokovni nadzor v Splošni bolnišnici Trbovlje zaradi januarske smrti dvojčkov ob porodu je pokazal, da je bila komunikacija med zdravniki na primarni, sekundarni in terciarni ravni nezadovoljiva, zato čas carskega reza ni bil pravilno načrtovan, nosečnica pa je rodila mrtva otroka. Po besedah predsednika Zdravniške zbornice Slovenije Andreja Možine je nadzor pokazal, da je bila nosečnost omenjene bolnice skrbno vodena. Carski rez je bil ob pregledu nosečnice ustno načrtovan za 37. teden nosečnosti, zaradi odsotnosti anesteziologov pa je bila nosečnica določena za carski rez šele v 38. tednu. Pojasnil je še, da si specialisti med sabo tudi niso ustrezno podali informacij o tem, da gre za nosečnico s povečanim tveganjem za zaplete. Otroka sta tako umrla že nekaj dni pred razpisanim porodom. Komisija, ki je opravila nadzor, ugotavlja, da bi zaradi dejstva, da je imela nosečnica določene zdravstvene težave in da je nosila dva otroka, nosečnost morali

končati in carski rez opraviti v 34. tednu. Kljub vsemu pa ugotavlja, da je oskrba novorojenčkov v Splošni bolnišnici Trbovlje zadovoljiva. Direktorica trboveljske bolnišnice Marina Barovič se je odzvala na trditve glede odsotnosti anesteziologov za izvedbo nujnega carskega reza. Kot je dodala, je dokazljivo, da so v bolnišnici nenehno na razpolago zdravniki anesteziologi za nujne primere. Odvetnik staršev umrlih dvojčkov Milan Vajda je sicer že pred meseci vložil kazensko ovadbo proti bolnišnici in trem zaposlenim zaradi suma malomarnega zdravljenja.

Türk nazadoval

Nekdanjemu predsedniku republike Danilu Türku je v tekmi za novega generalnega sekretarja Združenih narodov padla podpora v Varnostnem svetu. V tretjem krogu poskusnih glasovanj je namreč padel na osmo mesto med desetimi kandidati. Türk kljub vsemu verjame, da je njegova kandidatura kredibilna in da ima dobre možnosti za uspeh. »Pomembno je razumeti, da v tem času še niso vidni glasovi stalnih članic VS, ki imajo veto. Kasnejša glasovanja, ki bodo potekala v oktobru, bodo pokazala, kakšno podporo uživajo kandidati pri njih,« je poudaril.

Evropa je naša domovina

MATEJ TONIN, POSLANEC NSI

moj pogled

Izstop Velike Britanije iz EU, vzpon evroskeptičnih političnih strank v državah članicah EU, grška dolžniška kriza, teroristični napadi v osrčju Evrope, ohlajanje gospodarstva je le nekaj zunanjih znakov, ki marsikoga prepričujejo, da se je začel razpad EU. Na podlagi zgodovinskih izkušenj bi nam morali zvoniti vsi alarmi. Storiti moramo vse, da združeno Evropo ohranimo tudi v prihodnje.

Dve svetovni vojni v enem stoletju na evropskih tleh sta bili dovolj. Ustanovni očetje Evropske unije so bili vizionarji, vedeli so, da je združena Evropa najboljša zagotovilo za trajen mir. S podpisom rimske pogodbe leta 1957, ko je bila ustanovljena Evropska gospodarska

skupnost, so bili postavljeni temelji sedanje EU. Projekt združene Evrope je vse do finančne krize leta 2008 odlično uspeval. Evropa se je vedno bolj povezovala in gospodarsko rasla. Finančna kriza, še bolj pa migrantška kriza sta združeno Evropo postavili pred preizkušnjo. Začeli so se dezintegracijski procesi.

Povezovanje Evrope je bil v prvi vrsti politični projekt za zagotovitev miru v Evropi. Iz političnega povezovanja se je vse bolj krepilo gospodarsko sodelovanje. Z vzpostavitvijo enotnega trga in uvedbo skupne valute je Evropa postala svetovna gospodarska veličina. Zdelo se je, da je le še vprašanje časa, kdaj bo evro postal svetovna valuta, v kateri se bo opravila velika večina

svetovne trgovine. Finančna kriza, ki se je leta 2008 začela v ZDA, je evropska pričakovanja v veliki meri ustavila. Celo več, Evropa je padla v še globljo krizo kot ZDA.

Finančna, še zlasti pa migrantska kriza sta odprli stare rane Evrope, ki so se nekoč zdele že zaceljene. Pokazali sta nemoč EU v kriznih razmerah. Jasno se je pokazalo, da imajo ključno moč v EU še vedno njene članice, ne pa institucije EU, in to kljub Lizbonski pogodbi, ki je začela veljati leta 2009 in s katero so države članice na institucije EU prenesle več pristojnosti. Kljub novim in močnejšim evropskim institucijam smo še daleč od Združenih držav Evrope.

Ohromljenost oziroma neučinkovitost Evropske

unije v primeru migrantške krize je odstrla težave unije. Države članice pričakujejo ukrepanje Evropske komisije, ta pa pričakuje ukrepanje držav članic. Ustvarja se vtis, kako zbirokratizirana in neučinkovita je Evropska unija. Resnici na ljubo pa je treba priznati, da za nastalo situacijo ni kriva Evropska komisija. Ne nazadnje Evropska komisija nima pristojnosti niti učinkovitih orodij za ukrepanje. Ukrepanje lahko le države članice. Njihovi ukrepi pa bi bili mnogo bolj učinkoviti, če bi države članice sodelovale in se medsebojno dopolnjevale. Namesto tega smo pričali sebičnosti, posledice pa so neučinkovitost in razkrajanje schengenskega režima.

Razdeljena in neučinkovita Evropska unija koristi vsaj dvema akterjema: Rusiji in islamskim skrajnežem.

EU je odlično funkcionirala v miru in v času konjunktura. Dokler so se države članice pogovarjale, kaj bodo delile, je bila EU povsod po Evropi pozitiven sinonim, takoj, ko smo začeli govoriti o delitvi bremen, je EU postajala grešni kozel za vse naše težave. Če želimo, da ideja združene Evrope preživi, moramo oblikovati evropske institucije, ki bodo imele resnično moč, kakršno imajo pravi parlamenti, vlade in sodišča. Evropske institucije, ki zgolj navidezno ustvarjajo občutek zakonodajne, izvršne in sodne veje oblasti, ustvarjajo frustracije in grešnega kozla.

Po svetu

Bolj biznis kot šport

Večina nas živi v utvari, da je na olimpijskih igrah bistvo šport. Pa ni. Glavna reč je biznis, ki ga izvaja multinacionalka, imenovana Mednarodni olimpijski komite (MOK), v sodelovanju s svojimi poslovnimi partnerji ...

MIHA NAGLIČ

Šport je biznis

Trditev, da je šport na olimpijskih igrah le kulisa, za katero se dogajajo veliki posli, ni moja. Izreka jo dr. Christopher Gaffney, urbani geograf z Univerze v Zürichu. »Olimpijski duh oziroma to, da naj bi olimpijske igre služile nekim višjim humanističnim vrednotam, je pravzaprav le marketinško orodje za prodajo ideološkega projekta, ki temelji na izkoriščanju tržnih priložnosti skozi šport.« Kaj vse se dogaja v nekem velikem mestu pred katerimkoli velikim športnim dogodkom? »Vedno moramo povezati izvedbo velikih športnih dogodkov s politično ekonomijo mesta. Moramo razmišljati o vplivih na prevoz, stanovanjsko problematiko, delovna razmerja, politične strukture, varnost, nadzor in vse, kar pride z mestom, od čiščenja odpadkov, bolnišnic do šolstva. Izvedba takšnih dogodkov vpliva na vse v mestu. Seveda so vplivi v nekaterih delih mesta večji kot v drugih, recimo tam, kjer poteka gradnja in pozneje sami dogodki, a ti učinki se širijo po celotnem mestu v sedmih letih priprav. Olimpijske igre so velik urbanistični dogodek v smislu gradnje in rušenja

ter prevoza. Vplivajo na vsak element urbanega življenja.« Gaffney je v Rio predolimpijsko dogajanje šest let preučeval na kraju samem. »Obstajata dve fazi učinkov. Tam sem živel med letoma 2009 in 2015, tako da sem videl posledice za mesto v smislu gradbenih projektov in projektov na področju transporta, vse večje militarizacije varnostnih sil in kriminalizacije neuradnega gospodarstva, recimo uličnih prodajalcev, čiščenje območij s prostituticijo, odstranjevanje ljudi, ki živijo na ulici. To vse se je dogajalo v sedmih letih pred igrami, med samimi igrami pa je bilo mesto preprosto predano Mednarodnemu olimpijskemu komiteju (MOK), novinarjem in turistom na račun lokalnega prebivalstva. To se je dogajalo na različne načine. Najočitnejše se to vidi na primeru zapiranja številnih ulic, s čimer se je mesto odvzelo ljudem, ki v njem živijo, ta prostor pa se je dobesedno predal MOK-u, njegovim korporativnim partnerjem, pomembnim gostom in olimpijskim turistom. Druga opazna stvar je neverjetna prisotnost varnostnih sil. V mestu je bilo 85.000 policistov z avtomatskim orožjem, helikopterji, brezpilotnimi letali in nadzornimi kamerami, ki so povsem nadzirali

dostop do vseh prizorišč in podzemne železnice, nastopali pa so zelo bahavo, pri čemer je bila vedno v zraku grožnja z nasiljem. Na te in druge načine so mesto ugrabile igre za 16-dnevni žur na račun lokalnega prebivalstva.« Med igrami se torej zgodi dobesedna »ugrabitve mesta«, ki naj bi bila upravičena. »To je seveda opravičilo, ki ga podajo ljudje, ki izvedbo iger zagovarjajo. Igre so tako velike, da so lahko izvedljive le na ta način, pravijo. Moje stališče pa je, da je to zgolj način, da MOK in njegovi poslovni partnerji iz mesta izvečejo dobiček. MOK prek pogodbe z mestom gostiteljem, kjer lahko analizirate, kako MOK služi denar, od mesta zahteva, da zgradi oder, olimpijske federacije priskrbijo igralce, MOK pa odnese skoraj ves denar, ki se dobi s pogodbami s televizijskimi postajami in oglaševanjem, na račun lokalnih davkoplačevalcev. Zato je jasno, da tisti, ki zagovarjajo ta dogodek, pravijo, da je to edini način, saj so oni tisti, ki služijo. Pravzaprav pa smo priča programu masovnega prenosa sredstev iz javne blagajne v zasebne žepke. To se dogaja tako na lokalni ravni, ko ljudi izselijo iz njihovih domov, da se naredi prostor za 'nujno' transportno ali športno infrastrukturo, kot na nacionalni,

ko so gradbena podjetja vpletena v korupcijo, pa tudi na mednarodni ravni, ko NBC, CBC, BBC, France TV in tako naprej MOK-u plačajo za pravice za prenos. Poleg tega so vpleteni mednarodni trgovci z orožjem, ki sodelujejo v zagotavljanju storitev na področju varnosti oziroma potrebnega orožja. Pri igrah gre torej za mednarodno navezo na več ravneh, ki od mesta zahteva, da se preda z namenom akumulacije kapitala ...« (Vir: MMC RTV SLO) Drzne trditve. A kdo jih lahko zanika?

Šport s(m)o ljudje

Da vzpostavimo ravnovesje z gornjimi trditvami, navedimo še eno, ki jo je ob svoji 80-letnici izrekel ameriški filmski igralec in režiser Robert Redford (r. 18. 8. 1936): »Pomembna stvar pri športu so ljudje, ki mu posvetijo življenje.« Pač.

(Ne)olimpijski stroški

Migrantska kriza Avstrijo stane 91.537 evrov na uro, 2,2 milijona evrov dnevno in 802 milijona evrov letno ... Do teh števil se je dokopal avstrijski časnik Kronen Zeitung. Je to veliko? Je, a je malo v primerjavi s skupnimi stroški olimpijskih iger v Rio, ki gredo v milijarde dolarjev ...

Le kaj si misli Kristus Odrešenik nad Riom o (para) olimpijskem dogajanju v mestu pod seboj? / Foto: Wikipedija

Slovita igralca Cate Blanchett in Robert Redford med snemanjem filma Truth (2015) / Foto: Wikipedija

Kolona sirskih beguncev na madžarsko-avstrijski meji, na poti v Nemčijo, 6. septembra 2015 / Foto: Wikipedija

Slovenci v zamejstvu (523)

Noriki, ponos Ziljske doline

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Če se peljete po Ziljski dolini/Gaithalu, vam padejo v oči krepki konji, ki se pasejo v ogradah ob kmetijah. To so noriki, hladnokrvni konji, ki so prišli v osrčje Evrope z rimskimi legijami in se povsem prilagodili novemu okolju. Redijo jih tudi pri nas, največ pa jih je v Avstriji, še posebej na Koroškem. Največ jih je v Ziljski dolini, kjer je veliko manj kakovostnih travnikov, višje pa za pašo primernih planin. Zato so konji noriške pasme ponos in posebnost te doline.

O konjih norikih sem se v nedeljo pogovarjal v Zahomcu/Achomitzu, kjer je bil blagoslov, združen s izvirnim ziljskim štehanjem. Moja sogovornika sta bila znana Zahomčana, Slovenca Hanzi Millonig in Janko Zwitter. Danes 64-letni Millonig je

tisti fant, ki je v sedemdesetih in osemdesetih letih skupaj s Karlom Schnablom in Hansom Wallnerjem zmagoval na tekmah v smučarskih skokih, Janko Zwitter, v mladih letih tudi uspešen skakalec, pa je občinski odbornik v Straji vasi in eden od najbolj znanih rejcev konj noriške pasme v

Avstriji. Njegov sin Niko je trener japonskih smučarskih skakalk.

»Konjem norikom se je s pohodom traktorjev slabo pisalo tudi v Ziljski dolini, vendar so se obdržali. Z leti jih je bilo na naših kmetijah spet več. Za prevoze sicer niso več potrebni, zato pa jih vključujemo v turistično

Na Koroškem je okrog 15.000 konj noriške pasme, cena enega pa doseže tudi sedem tisoč evrov.

Hanzi Millonig (levo) in Janko Zwitter

ponudbo, saj je že pogled, kaj šele ježa na takem konju nekaj posebnega,« je povedal Hanzi Millonig, ki ima doma v hlevu ob desetih kravah tudi štiri norike.

»Konji noriške pasme so ziljska realnost že stoletja. Včasih kmetija brez teh konj ni mogla delovati. Ta navidezno zelo neroden konj ima izredno dober značaj. Je marljiv in delaven, prav tako pa pri hrani ni izbircen. Doma popase tudi močvirnate, za košnjo manj primerne travnike, dobro pa preživi tudi na planinah. Mojih sedem

konj gre tja v začetku maja,« je povedal Janko Zwitter, ki je bil do dveh let nazaj predsednik avstrijskega združenja rejcev konj noriške pasme in dober prijatelj naših rejcev. Pred sedmimi ali osmimi leti mu je uspelo prodati v Indijo 500 avstrijskih konj norikov, v času njegovega vodenja združenja pa je Avstrija začela pomagati rejcem konj noriške pasme. Državi so sledile še občine, ker se zavedajo pomena konjereje za urejenost pokrajine. Tako lahko dobi letno rejec za konja do 250 evrov pomoči.

Pogovor

Tudi v Kranju fiktivne poroke

Matjaž
Dovžan

Pri Upravni enoti Kranj so letos do prvega avgusta izdali 45 odstotkov več gradbenih dovoljenj kot v enakem obdobju lani. Nerešenih denacionalizacijskih postopkov imajo še devet. Načelnik Upravne enote Kranj Matjaž Dovžan, ki je na tem delovnem mestu leto dni, je v pogovoru opozoril tudi na nujno integracijo tujcev. Še več boste o aktualnih vsebinah, s katerimi se ukvarjajo na upravni enoti, prebrali v intervjuju, tudi o primerih sklepanja fiktivnih zakonskih zvez in večjem številu vlog za nakup orožja.

SUZANA P. KOVAČIČ

Upravna enota (UE) Kranj je tretja po velikosti, za Ljubljano in Mariborom, in pokriva območje nekdanje kranjske občine. Koliko upravnih zadev ste obravnavali v lanskem letu?

»Lani smo rešili 25.082 upravnih postopkov, ki so praviloma zahtevnejši, kot so npr. izdaje gradbenega dovoljenja, dovoljenj za prebivanje ... in pa 96.177 drugih upravnih nalog (overitve, izdaje raznih potrdil, posredovanje informacij ...), kar pomeni skoraj petsto odločitev na dan, seveda pa vse niso enako zahtevne. Vseh zaposlenih je danes 73, pred enim letom nas je bilo še 75. Število upravnih zadev se v zadnjih letih sicer malenkostno zmanjšuje, verjetno tudi zato, ker imajo prebivalci neposreden dostop do upravnih storitev na druge načine in ne več samo preko upravnih enot.«

Kakšna je dinamika gibanja tujcev?

»V letu 2015 smo podelili 101 državljanstvo, letos v sedmih mesecih 41. Podoben podatek je že nekaj zadnjih let. Prvega januarja 2016 je imelo približno 3580 tujcev dovoljenje za stalno prebivanje, 1400 pa za začasno, prvega avgusta nekaj sto več. Med njimi prednjačijo državljani Kosova, Bosne in Hercegovine, Madonije in Srbije, med državljani Evropske unije, teh je sicer veliko manj, pa je največ Bolgarov, sledijo Hrvati, Čehi. Število tujcev, predvsem tistih z začasnim dovoljenjem, je povezano s sezonskim delom, pozimi jih je nekaj manj. Upravna enota v zadnjem času izda tudi vse več enotnih dovoljenj za prebivanje in delo, porast je skoraj 30-odstoten; lani v štirih mesecih 152, letos v sedmih mesecih 351. Ampak zanimivo je to, da se stopnja registrirane brezposelnosti vsak mesec zmanjšuje. V gorenjski regiji je trenutno 7,5 odstotka (Slovenija 11,1).

Večina tujcev prebiva v kranjski občini, tako je med približno petdeset tisoč prebivalci nekaj manj kot deset odstotkov tujcev, slovensko povprečje je okrog 4,8 odstotka. Seveda gre za pestrost, raznolikost sobivanja, ampak po drugi strani je to tudi signal za institucije,

nevladne organizacije, da se je treba s tujci ukvarjati, jim pomagati pri integraciji, zato da bo kvaliteta življenja boljša. Na območju UE Kranj smo že imeli tudi primere sklepanja fiktivnih zakonskih zvez. Na upravni enoti bomo tudi v prihodnje naredili prav vse, da seveda postopke zakonito in dosledno izpeljemo. V primerih, kjer upravna enota ima zakonska pooblastila, bomo ukrepali, v primerih, kjer zakonskih pristojnosti nimamo, pa bomo obveščali druge pristojne organe z namenom, da do dejanj, kot so npr. fiktivne zakonske zveze, ki izhajajo iz nezakonitih namenov, npr. da s poroko zakonec pridobi zgolj dovoljenje za bivanje pri nas, ne bo prihajalo.«

Koliko izdate dovoljenj za nakup orožja?

»V zadnjem času opažamo povečano število vlog za izdajo dovoljenj za nakup orožja, predvsem za šport. Konec avgusta smo že dosegli običajno letno raven števila vlog. V obdobju sedmih mesecev smo na primer prejeli štirideset vlog za prvi kos orožja in 66 vlog za nadaljnji kos orožja, leto prej na primer le štiri oziroma 26 vlog. Večini vlog ugodimo, ker vlagatelji izpolnjujejo zakonske pogoje. Za nakup orožja za šport mora posameznik zahtevati predložiti potrdilo o članstvu v strelskem društvu, zdravniško spričevalo in potrdilo o opravljenem preizkusu rokovanja z orožjem. Za članstvo v strelskem društvu zahteva, da posameznik plača članarino.«

Je še veliko nerešenih denacionalizacijskih postopkov?

»Vseh denacionalizacijskih zahtevkov na upravni enoti je bilo 1549. Pred letom dni, ko sem prišel na UE Kranj, je bilo nerešenih še 13 zadev, od tega 11 zadev na upravni enoti, dve pa sta bili v postopku na višji instanci. V letu dni nam je uspelo rešiti štiri zadeve, zdaj jih imamo še 9 in želim, da bi bili v prihodnje čim uspešnejši. Čeprav na to vpliva več dejavnikov; imeli smo primer, ko sta v eni zadevi različni ministrstvi drugače odločili, zato kakšno zadevo dobimo tudi vrnjeno v ponovno reševanje. Imeli smo tudi primer, ko se je

stranka pritožila zoper našo odločitev, ki je bila tej stranki v korist. Intenzivirali smo tudi sodelovanje z drugimi institucijami, ena od teh je npr. sklad za kmetijska zemljišča in gozdove. Ob mojem prihodu je bilo v reševanju pet denacionalizacijskih zadev, ki so se nanašale na pristojnost navedenega sklada, danes sta odprti še dve. Na splošno gre pri denacionalizacijah za zelo občutljivo in kompleksno področje, ki zadeva človekove pravice, njihovo premoženje in tudi zato je nujno, da se s tem postopki ukvarja več različnih institucij in instanc, da se tudi na ta način zagotovi največja možna mera pravilnosti in zakonitosti odločitev.«

Kako živahna je gradnja na območju UE Kranj?

»Letos do prvega avgusta smo izdali za kar 45 odstotkov več gradbenih dovoljenj kot v enakem obdobju lani; lani 133, letos 193. Tak trend me absolutno navdaja z optimizmom, ker se je le začelo premikati na bolje. Kranj se razvija, še zlasti če upoštevamo tudi število izdanih enotnih dovoljenj za prebivanje in delo in stopnjo brezposelnosti, in Upravna enota mora s svojim delom in prispevkom temu tudi slediti. Tudi na področju kmetijskih zadev je bil v enakem obdobju 37-odstoten porast, gre npr. za odločbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah, odločbe o zaščitnih kmetijah, statusih kmeta, agrarnih skupnosti in podobno. Obsežen je bil ciklus infrastrukturnih gradenj, naj omenim samo projekt Gorki, sledi še en tak večji projekt. Sicer pa je težko reči, koliko časa vlagatelji čakajo na gradbeno dovoljenje, ker so okoliščine vedno individualne, na splošno bi pa rekel, da od dva do štiri mesece. Več dejavnikov vpliva na to. Velik poudarek posvečamo tudi zagotavljanju informacij o gradnjah občanom, pri čemer je problem v tem, da je pristojnost deljena med upravno enoto in občine. Z Mestno občino Kranj se na primer pogovarjamo o ideji »skupne pisarne«, ki bo delovala občasno, kjer bo občanom na voljo celovita informacija obeh institucij o možnosti gradenj.«

Ali se postopkov za pridobivanje dovoljenj za

Matjaž Dovžan / Foto: Gorazd Kavčič

organiziranje javnih prireditev ne da poenostaviti? Na ta račun so že bile kritike.

»Glede na naravo javnih prireditev je zakonodaja na različnih področjih določila standarde, za kaj vse mora biti poskrbljeno, da se prireditve lahko izvede, od zagotavljanja varnosti, zdravja ljudi, davčnih in finančnih predpisov pa tudi veterinarskih standardov, če se izkaže, da je to potrebno, naravovarstvenih pogojev, odvisno seveda od vrste prireditve. Vloga UE v tem postopku je, da v eno odločitev, izdajo dovoljenja za prireditve, združi vse to. Mi resnično samo izvajamo predpise, jih ne kreiramo. Kot pa ugotavljam, za stranko ni največji problem sam postopek, ampak to, za kaj vse mora poskrbeti pri organizaciji in kakšne finančne posledice vse to prinaša; npr. da mora plačati varnostno službo, da mora zagotoviti in plačati potapljača, če je zraven prireditvenega prostora voda, da mora dobiti soglasja od lastnika zemljišča in podobno. Od tod, predvidevam, najpogosteje izhaja jeza organizatorjev. Na upravni enoti smo spomladi organizirali posvet za organizatorje javnih prireditev, povabili predstavnike različnih institucij in skupaj z organizatorji prireditev razpravljali o tematiki in naši

tudi kakšno dobro rešitev. Odziv je bil zelo dober. Tak način dela je koristen za vse nas, podobne posvete bomo še organizirali, že jeseni za društva.«

Še merite zadovoljstvo strank z delom UE Kranj?

»Še. Zadnja ocena je bila sicer opravljena leta 2014, bila je 4,80, naslednje meritve zadovoljstva strank bomo predvidoma opravili septembra in oktobra letos. V letu 2016 smo že izvedli anketo občin, ki jih pokriva mo (Kranj, Jezersko, Naklo, Preddvor, Šenčur, Cerklje) glede zadovoljstva z delom z upravno enoto. Občine so nam dodelile oceno 4,03, predloge, ki smo jih dobili, pa seveda poskušamo uresničiti.«

Je morda kaka storitev, ki jo stranke še premalo poznajo, je pa učinkovita glede hitrega dostopa?

»Državni portal E-uprava je novejša zadeva in verjetno še ni toliko razširjena med ljudmi. Namen portala je ponuditi strankam vse relevantne informacije in tudi upravne storitve na spletu, npr. podaljšanje vozniškega dovoljenja. Portal se sproti nadgrajuje in prebivalstvu zagotovo predstavlja še lažjo in učinkovitejšo pot do upravnih storitev.«

»V kranjski občini je med približno petdeset tisoč prebivalci nekaj manj kot deset odstotkov tujcev, slovensko povprečje je okrog 4,8 odstotka. Seveda gre za pestrost, raznolikost sobivanja, ampak po drugi strani je to tudi signal za institucije, nevladne organizacije, da se je treba s tujci ukvarjati, jim pomagati pri integraciji, zato da bo kvaliteta življenja boljša.«

Pogovor

Slovenija in njeno mesto mrtvih

Dr. Jože
Dežman

Sedem let po odkritju Hude jame in leto po sprejemu zakona o prikritih grobiščih in pokopu žrtev kaže, da je to slednjič korak, da tudi Slovenija dobi svoje mesto mrtvih, kot dostojen pokop žrtev spopadov in državnega terorja imenuje predsednik vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč dr. Jože Dežman.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kako vidite ta korak?

»Najprej se moramo zavedati, da tako predsednik države Borut Pahor kot predsednik vlade Miro Cerar podpirata obveznosti, ki jih je prinesel zakon o prikritih grobiščih in in pokopu žrtev. Tega je lani v sprejem predlagala Cerarjeva vlada, podprli pa stranka SMC in NSi, SDS pa ni bila proti, kar je pomembno dejstvo. To je zakon, ki povzema programska načela Komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, ki jih je potrdila Janševa vlada tik pred odhodom leta 2013. Takrat je imenovala tudi komisijo, ki jo je „posvojila“ tudi Cerarjeva vlada, in z izjemo novega člana Petra Sušnika, ki je nadomestil Jožeta Možina, ostaja v enaki sestavi. Tu lahko govorimo o neki politični veliki koliciji, ki želi, da se stvari uredijo. Komisija ima na razpolago pol milijona evrov in je v tem okviru zastavila program, ki določa sondiranje (potrjevanje) grobišč, izkope skupin žrtev in urejanje grobišč v naravi. Po ženevski konvenciji je v tem smislu dolžna poskrbeti za slovenske žrtve, odgovornost za hrvaške, nemške, srbske, črnogorske ... nosijo države naslednice. Slovenija mora le njihove grobove označiti.«

Drugi velik korak je pokop žrtev iz Hude jame v mariborskem parku spominov. Zakaj prav tam?

»Res je komisija zastavila delo po novem zakonu, druga velika stvar, ki se je zgodila letos, pa je odločitev Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (in tu gre posebna pohvala Dragici Bac), da je pripravila projekt izkopa žrtev iz rova sv. Barbare in njihov pokop v parku spomina na Dobravi v Mariboru. Tudi tu velja omeniti podporo predsednika Pahorja. Razlog, da je komisija opredelila ta prostor kot primerno mesto pokopa, je dejstvo, da drugega nimamo. Lokacije, ki smo jih še tehtali, so bile pred rovom sv. Barbare, Teharje in Laško, a nobena od teh še dolgo ne bo izpolnjevala pogojev, da bi tam lahko pokopali tolikšno število žrtev, kot jih še lahko pričakujemo v Hudi jami. Gre za pokop 800 že izkopanih žrtev in po ocenah 2000 žrtev, kolikor jih je še v rovu sv. Barbare.«

Jože Dežman s portretoma Ksenije in Rada Hribarja (Ksenija delo Ivane Kobilce, Rado Božidarja Jakca) / Foto: Primož Pičulin

Obstaja tudi pomislek o tem, ali je mogoča identifikacija žrtev ...

»Zakon komisiji nalaga, da se za skupinsko ali posamično identifikacijo odloči, če je to mogoče. Načelno gre za identifikacijo žrtev tistih morišč in grobišč, kjer domnevamo, da so v njih slovenske žrtve, ali svoji domnevajo, da so v njih pokopani njihovi sorodniki. Sicer pa v Sloveniji nimamo zakonskega predpisa, po katerem bi mi lahko vzpostavili banke genotipov in bazo podatkov ter imeli skrbnika in način njihove uporabe. Druga ovira je odsotnost razumne količine podatkov, da bi vedeli, kdo žrtve v rovu sv. Barbare so. Po nekaterih pričevanjih vemo, da je zadnja skupina pobitih nedvomno pripeljana s Teharij, za večino žrtev pa zgolj domnevamo, da so Hrvatje, vendar ne vemo, koliko jih je. Tako izključujem vsako možnost, da bi vedeli, koga iskati v jami. Zato je nerealen vzbujati pri ljudeh upanje z obljubljanjem in zahtevanjem identifikacije. Si bomo pa prizadevali, da bi vzpostavili model za hrambo vzorcev, da bodo morda to delo opravili znanstveniki, če bo znanost dovolj napredovala.

Gre za to, ali mi spoštujemo in te žrtve pokopljemo ali bomo rajši postavili ne-realne zahteve in žrtve ne bodo pokopane. Ob tem se postavlja vprašanje, ali ne obstaja v Sloveniji del nosilcev pravnega procesa, ki

želijo imeti neurejeno stanje, ker to ustreza njihovim interesom. Sicer pa tudi v drugih državah pokopavajo svoje mrtve: v Španiji, Franciji, Italiji, Grčiji ima še veliko nerazčiščenega iz obdobja državljanske vojne. Pri nas imamo razmeroma solidno urejene slovenske in tuje grobove na slovenskih tleh, nimamo pa državne evidence slovenskih grobov v tujini (v Galiciji, Ukrajini, Dolomitih ...). To je naloga, ki jo moramo še opraviti. Notranje pa še moramo evidentirati in urediti, kar zadeva potrpežljivost. Ne jutri, to je dolgoročen proces, ko bomo postali normalna država in bomo vedeli, kje imamo svoje mrtve, in ko bodo njihovi grobovi urejeni.«

Dostojen pokop vseh mrtvih imenujete mesto mrtvih. Kje smo v Sloveniji pri uresničitvi tega?

»Če se ozremo po svetu, vidimo, da države to urejajo s posebnimi ustanovami, administracijami, ki se zavežejo, da bodo poskrbele za grobove doma in v drugih državah. Ključen poudarek je, da pogledamo po svetu in se zavedamo vseh naših mrtvih, jih posvojimo in da država vzpostavi načela, po katerih bo zagotovila enakovredno obravnavo za vse grobove. Mnoge države te stvari urejajo po sto let, mi imamo državo 25 let in smo se s tem začeli ukvarjati. Zakon za to daje zelo empirična navodila

in glede na to, da smo se sedaj že premaknili proti žrtvam, pomeni, da zakon deluje.«

Ali Maribor ostaja edino večje pokopališče za žrtve vojnih pobojev?

»Obstajajo pobude, da se za večje skupine žrtev še eno večje pokopno mesto zagotovi v Ljubljani, sicer pa je po Sloveniji še več manjših. Velja pa, da kjer je možna identifikacija, se lahko žrtve pokopljejo v družinskih grobovih, sicer pa čim bližje kraju smrti.«

Kako je to urejeno na Gorenjskem?

»Kostnica je v Škofji Loki, kjer je škofjeloška komisija opravila veliko in pionirsko delo. Na Gorenjskem bo potrebnih še nekaj prekopov in predvsem ureditev v naravi. Pomembno je, da v Sloveniji pokopljemo vse svoje mrtve, ne glede na to, na kateri strani so umrli, in to na način, ki bo vključeval in ne izključeval. Z dostojanstvenim pokopom žrtev vrnimo žrtvam ime, jim damo grob, njihovim svojcem pa omogočimo žalovanje in pravico do javnega spominjanja.«

Kako v luči pravnega procesa vidite zelo odmeven pokop zakoncev Hribar, lastnikov gradu Strmol, o katerih ste v Kranju ravnokar pripravili razstavo?

»Z razstavo v kranjski mestni hiši v javni spomin vračamo slovenski rodbini

(Hribarji in Gorupi) in njun prispevek slovenski kulturi. Predstavljata ju Rado in Ksenija Hribar z gradu Strmol. Z njuno zgodbo obenem želimo povedati tudi, da sta Peter Hribar, nečak usmrčenega Rada Hribarja, z naročilom pokopa in predsednik Pahor z opravičilom ob odkritju spominske plošče na gradu Strmol nakazala odličen primer pravnega procesa. Pahorjeve opravičilo je po Janševem iz leta 2012 ob dnevu človekovih pravic že drugo opravičilo kakega predstavnika slovenske države za izvensodne poboje, ki so se zgodili med drugo svetovno vojno in po njej. Od nas mnogi zahtevajo pregon krivcev. Za umor zakoncev Hribar, ki so ju pokopali v gozdu nad Mačami, je nedvomno odgovorna okrožna komisija Varnostno obveščevalne službe za okrožje Kranj in čeprav je njen član, zdaj že pokojni Franc Štefe Miško to zanikal, dokumenti kažejo, da je bilo tako. Ob pokopu mrtvih gre tudi za vzpostavitev direktnega odnosa med žrtvijo in storilcem, kar je treba raziskati in razčistiti. Eni in drugi sodijo v naš spomin.«

Je lahko primer Hribar vzor za ravnanje ob pokopu dolgo zamolčanih žrtev?

»Peter Hribar se je s svojo odlično odpuščanjsko držo očitno odločil, da bo pomagal tudi drugim, in je pripravljen svoj odnos zagovarjati kot javno dobro. Prav je, da ga tako tudi sprejmemo, enako tudi opravičilo predsednika Pahorja. Najvišji izvoljeni predstavnik države in predstavnik svojcev sta vsak s svoje strani naredila dejanja, ki so nam lahko za vzor.«

Kaj prinaša razstava?

»Kot rečeno, bosta predstavljeni družini Hribar in Gorup, združeni v Kseniji in Radu Hribarju, njuno poslednje bivališče grad Strmol, ki ga je država pred kratkim obnovila, nekatere tamkajšnje umetnine, usmrtilcev zakoncev, njuna poznejša rehabilitacija, izkop njunih posmrtnih ostankov, lanska počastitev njunega spomina ob odkritju spominske plošče, vse skupaj pa povezuje roman Draga Jančarja Tonoč sem jo videl, ki obnavlja njuno zgodbo in tragični konec.«

»Peter Hribar se je s svojo odlično odpuščanjsko držo očitno odločil, da bo pomagal tudi drugim, in je pripravljen svoj odnos zagovarjati kot javno dobro. Prav je, da ga tako tudi sprejmemo, enako tudi opravičilo predsednika Pahorja.«

Z druženjem ob hrani nad predsodke

Na Jesenicah, eni najbolj narodnostno mešanih gorenjskih občin, so že četrtrič zapored pripravili kulinarčni festival Multi-Kulti-Narika, na katerem skušajo z druženjem in klepetom ob hrani premagovati predsodke in narodnostne razlike.

URŠA PETERNEL

»Festival je nastal iz pozikusa preganjanja rastoče ksenofobije in nacionalizma skozi okuse življenja naših sosedov. Klepet o pripravi hrane tako nehote veča znanje o kulturnih običajih sosedov in njihovem načinu življenja,« je dejal Andraž Kos, predsednik Društva prostovoljcev EJGA za lepše Jesenice, ki je prejšnjo soboto že četrtrič zapored pripravilo kulinarčni festival Multi-Kulti-Narika. A če so se prejšnja leta stojnice šibile pod dobrotami iz najrazličnejših, tudi bolj eksotičnih držav, so letos festivalu dali nekoliko drugačno vsebino in podobo. Na več kot dvajsetih stojnicah so predstavljali okuse Slovenije, Srbije, Makedonije in Bosne in Hercegovine, sodelujoči narodi pa so predstavili tudi svojo ljudsko tradicijo. Na svoj račun so tokrat prišli tudi otroci.

Dobrote Balkana

Festivala se vsako leto udeležijo tri jeseniška društva, in sicer Kulturno športno društvo Bošnjakov Biser, Makedonsko KD Ilinden in srbsko KPŠD Vuk Karadžić Radovljica. Gostoljubne članice društev vsako leto pripravijo slastne jedi, ki predstavljajo njihove izvirne dežele. Na makedonski stojnici nam je tako gospa Vaska

predstavila ponudbo jedi in celo zaupala nekaj receptov, po katerih je celo noč skupaj z drugimi članicami društva pripravljala dobrote. Tavče gravče, zelnik, turli tava, kifli, pogače, bodenik, ježevke, baklava in makedonska mastika so le nekatere izmed značilnih makedonskih jedi, ki so bile na voljo za okušanje. Zelnik, denimo, je jed iz zelja, za katero se naprej pripravi testo, ki se razdeli na več kupčkov in na dolgi palici razvleče na tenke plasti. Potem se v posodi popražita por in zelje, doda skuta in jajce. Nato gospodinje na poseben način v pekač zlagajo plasti testa in nadeva, poškropijo z raztopljenim maslom in vodo in spečejo. Gospa Vaska je – kar iz glave – narekovala tudi recept za pogačo, imenovano slonovo uho. Potrebujemo kilogram bele moke, en kvas, veliko žlico sladkorja, veliko žlico soli, dve jajci, pol litra mleka, četrt margarine in kavno skodelico olja. Naprej vzhajamo kvas, ostale sestavine vmešamo v moko in dodamo vzhajaj kvas. Ko je napol zgneteno, dodamo četrt margarine in gnetemo tako dolgo, da margarina izgine v testu. Nato damo vzhajat, razvaljamo in izrežemo kroge. Vsak krog pomočimo v raztopljeno maslo in na poseben način, v obliki venca zložimo v pekač, premažemo z rumenjacom in posujemo s sezamom.

Pečemo pol ure na 170 stopinjah Celzija.

Na gostoljubni srbski stojnici je gospa Radenka hitela nalagati na krožnik tradicionalne srbske dobrote: oblatne, posne, čokoladne in marmeladne 'kifeljčke', krompiruša, uštipke, čupovce, slano gibanico, projice, leno pito ... Vse je bilo – preizkušeno – res slastno! Edino doboš torte je zmanjkalo tako hitro, da je nismo utegnili fotografirati.

Dobro obiskana je vsako leto tudi stojnica društva Biser z bosanskimi dobrotami. Gospa Samka je povedala, da so pripravile tradicionalno baklavo, pito s sirom, krompirjem, bučkami, špinato in mesom, ki v Bosni edina nosi ime burek. Od sladice so bile na stojnici še hurmašice, rožice ...

Od Kosobrina do obare

Več poudarka na letošnjem festivalu so dali tudi slovenski kulinariki, in to v širšem smislu, saj so poleg tradicionalnih slovenskih jedi predstavljali tudi zelišča, medene izdelke, s stojnice Društva za razvoj turizma Jesenice pa je dišalo po stari slovenski delavski kavi – proji. Na stojnici Hiše kulinarike Ejga so ponujali kranjsko klobaso s kislim zeljem in domačimi sirovimi štruklji, s sosednje stojnice restavracije Kazina je dišalo po ajdovih žgancih, izkazali

so se Kranjskogorci s ponudbo Kosobrinovega gobovega lonca, pite z gozdnimi sadeži in piškoti tete Pehte. Tradicionalno slovensko obaroz. 'ajmoht' pa so pripravljali kar otroci, najbolj pridno sta zelenjavo rezali Sara in Nika ob pomoči Alme in Aljaža.

Za zdrave sadne in zelenjavne napitke – smutije – pa so poskrbela dekleta iz Mladinskega centra Jesenice, ki so nam pripravile pest belega grozdja, pol banane, pest špinata, žlico lanenih semen in deciliter vode ter vse skupaj zmešale v mešalniku. Na zdravje!

Srbske dobrote: oblatni, posni, čokoladni in marmeladni 'kifeljčki', krompiruša, uštipki, čupovci, slana gibanica, projice, lena pita ... Doboš torte pa je zmanjkalo tako hitro, da je nismo utegnili fotografirati.

In po čem je dišalo z jeseniške stojnice Hiše kulinarike Ejga? Po kranjski klobasi z zeljem in domačih sirovih štrukljih, seveda!

Tavče gravče, zelnik, turli tava, kifli, pogače, bodenik, ježevke, baklava in makedonska mastika na makedonski stojnici. Gospa Vaska (desno) je zaupala tudi nekaj preizkušenih receptov. / Foto: Gorazd Kavčič

Na bosanski stojnici so tradicionalno šli najbolj v promet pite s sirom, krompirjem, bučkami, špinato, burek, baklava ...

Izkazali so se tudi Kranjskogorci: ponujali so izvirno poimenovane jedi Kosobrinov gobov lonca, pito z gozdnimi sadeži in piškote tete Pehte.

Na robu

Povsem običajna zgodba iz sosednje hiše, 1. del

Zapiski s koledarja

MILENA MIKLAČIČ

usode

Jožica in Poldka živita v enem manjšem stanovanju na Planini. Pravita, da se počutita kot Kristus na svoji zadnji postaji, preden so ga pribili na križ. Prostori, ki si jih delita, so čisti, pospravljani, a zelo skromno opremljeni. Rože, ki kraljujejo na mizi – nabrane pa so bile na zadnjem sprehodu – pričajo, da lahko tudi v okolje, kjer ljudje živijo malodane iz rok v usta, posije žarek lepega in toplega.

Sedimo v kuhinji, ki se kopa v zgodnjem jutranjem soncu. Kava, ki jo skuha starejša, Poldka, je pravzaprav edino razkošje, ki si ga lahko privoščita. A poleti, ko jima vrtiček popestri enolični jedilnik, še kar gre. Zdaj, ko so bučke dozorele, jih imata vsak dan na mizi. Pa vsakokrat malo drugače. Znajdeta

se, kakor vesta in znata, da jima le ni treba 'fehtati'.

»O tem, da ima danes revščina več obrazov, premalogovorimo,« se strinjata.

»Kadar gledava televizijo in kamera kaže nered in umazanijo pri takšnih, ki so revni, nama ni všeč. Eno in drugo je posledica nemarnosti in ne revščine! Ne veva, kako to, da ljudje tega ne prepoznajo!«

Omenili sta še več drugih zgodb o skritih podobah revščine, ki so delovale kot znanstvena fantastika. A jih ne bom omenjala, saj – kot pravita – ni treba, le oči bi morali bolj odpreti, pa bi videli marsikaj.

Tudi onidve sta v življenju doživeli kalvarijo, ki se jima še danes zdi neresnična. Nemogoča. Besedo je prevzela Poldka.

»Moj prvi mož je veliko pil, vse je zapravljal, kar je videl. Vmes je tudi kartal, kockal, igral igre na srečo. Celo tako daleč se je spustil, da je hčerki Jožici, ko sem ji dala denar za malico, tega vzela in ji zabičal, naj mi ne pove. Otrok je bil v šoli več mesecev brez malice, preden se je njena razredničarka 'spomnila', da mi je to povedala. Spominjam se, da sem včasih ure in ure jokala, ker nisem imela česa skuhati. V službo mi ni dovolil iti, ker je bil grozno ljubosumen. A sem potem vseeno šla. Hodil me je čakal pred vratarnico, in če sem

samo za minuto zamujala, me je vpričo vseh oklofotal. Plačo so takrat izplačevali še na roke. Ko sem jo dobila, je zagrabil torbico in mi jo vzel z besedami, da ženske ne znajo ravnati z denarjem. A je to storil le dvakrat ali trikrat. Potem sem začela denar skrivati. Ko je ugotovil, da ga prinašam okoli, je šel k moji mami in ji potožil, kakšna sem. Mama ga je imela zelo rada, ker se ji je znal zmeraj dobrikati in ji lesti pod kožo. Nahrulila me je kot psa in mi zagrozila, da se mi odpove, če se ne bom spremenila. Pokonci sem dvignila glavo in brez besed prestopila prag. Vrnila se nisem niti takrat, ko je umrla. Zakaj le? Preveč hudega mi je naredila,« začne pripovedovati.

»Marsikatera druga je tudi imela pijanca za moža, a je imela srečo, da ni vplival na otroke. Moj pa je. Jožica je bila bolj samosvoja, trmasta, ni bila upogljiva kot starejša, Zorica. Njo pa je lahko vsak ovil okoli prsta. Ko je mož ugotovil, da lahko vpliva nanjo, jo je začel izrabljati. Učil jo je krasti na veselicah, kjer so bili ljudje manj pazljivi, na primer. Dolgo sploh nisem vedela, kaj se dogaja. Potem pa so me poklicali iz šole in mi povedali, da so končno našli tatu, ki je otrokom kradel vse, kar je bilo kaj vrednega. Zorica je tajila in lagala, nazadnje pa je le priznala, kdo jo je h krajam nagovoril. Namesto da bi na zagovor

poklicali moža, so nahrulili mene, češ kako slabo vzgajam otroka. Mož me je pričakal doma in se iz mene norčeval, potem pa je šel v gostilno, kjer je tudi drugim razlagal, kako je prinesel okoli pametne učitelje in tudi mene. Seveda je postala Zorica črna ovca. Izgubila je prijateljice, učitelji so jo gledali postrani. Začela je izostajati od pouka, ni se več učila in njeno spričevalo v sedmem razredu je bilo živa katastrofa. Na kolnih sem prosila moža, naj pusti otroka pri miru, pa se mi je samo smejal. Ko ni mogel drugega, mi je vrgel v obraz, da bo Zorica edina, ker je pod njegovo komando, ki ji bo v življenju uspelo. Otrok se je v poklicni šoli malo umiril, a ne za dolgo. Na začetku tretjega letnika je Zorica spoznala nekega fanta, zanosila je, pustila šolo, se zaposlila in za nekaj časa zaživela s tem fantom. Ko jo je pustil in ko ni mogla sama skrbeti za otroka, ga je dala v rejo. Na srečo je imel skrbno rejnico, ki ga je imela rada, tako da je danes zelo v redu fant, ima že hčerkico, za katero zgladno skrbi in jo ima zelo rad. Zorica si je hitro našla drugega, ki pa je bil lump, kot je bila sama. Skupaj z očetom so hodili od ene gostilne do druge, od ene veselice do druge. Nekoč ji je neka 'šlogarica' iz Škofje Loke napovedala veliko bogastvo, ki ji bo čez noč padlo v naročje. Te besede so jo spremenile

bolj kot kaj drugega. Z igrami na srečo je postajala prav obsedena. Kadarkoli je prišla na obisk, mi je kaj izmaknila, tako da sem začela pred njo vse, kar je bilo kaj vrednega, zaklepati. Nisem vedela, kaj naj naredim. Nikogar nisem imela, na kogar bi se lahko obrnila. Na smrt strah me je bilo tudi za Jožico. Bala sem se, da bi jo sestra dobila pod komando. Če ne ona, pa oče. Takrat sem že imela neko drugo službo. Sicer sem delala na tri izmene, a sem imela malo več denarja, tako da z Jožico lačni nisva bili. Že dolgo me je mikalo, da bi zamenjala kuhinjsko pohištvo. To se ni zgodilo, saj mi je ravno med temi načrti nepričakovano umrl mož. Ko ga zjutraj ni bilo iz spalnice – jaz sem spala na kavču v kuhinji – sem šla pogledat. Bil je že mrtev. V spanju ga je kap. No, pa je šel denar, ki sem ga prihranila, za pogreb. Meni se je oddahnilo, Zorica pa je še dolgo žalovala za očetom,« stvarno razlaga Poldka. Vneto tudi brska po koledarju, na kateri se že vrsto let zapisuje posamezne, pomembnejše dogodke.

Malo bolj sramežljivo potem omeni, da se je čez dobri dve leti ponovno poročila. Tokrat s Tonijem, prav tako vdovcem. Priznava, da sprva med njima ni bilo kakšne velike ljubezni, saj so bili spomini na prvega moža še zmeraj zelo živi in boleči. A je bil Toni vztrajen, nenehno jo je vabil, naj se preseli k njemu, kjer ji ne bo ničesar manjkalo. Nazadnje, ko se je s poroko strinjala tudi Jožica, je to res storila.

»Hiša, v kateri je živel, je bila sicer od njegovih

staršev, več kot toliko se ni moderniziralo in obnavljalo. Šele ob mojem prihodu sva naredila kopalnico, tudi stranišče. Pred tem ga je imel zunaj. Na okna sem postavila rože, uredila sem vrt, hišo sva na novo prepleškala od znotraj in od zunaj. Toni je bil človek dobrega srca, nikoli mi ni rekel žal besede. Po rodu je bil iz okolice Ljutomera. Ko je zbolel njegov oče, sta se starša odločila, da se preselita na Gorenjsko – zaradi boljšega zraka, saj je imel oče hudo astmo. Kupili so hišo, ki jo je nasledil Toni.«

Deset let skupnega življenja je bilo za Poldko sanjskih. To je bil čas, za katerega trdi, da je živela kot v pravljici. Denarja ji ni manjkalo, imela je ljubečega moža, ki jo je nosil po rokah. Tudi Jožica je po končani srednji šoli dobila dobro službo, dokler se ni poročila, jo je obiskala domala vsak dan. Zorica je prihajala občasno, vsakič z drugim moškim. Edina stvar, ki se je je Poldka držala kot pijanec plota, je bila, da je redno obiskovala svojega vnuka, ki je bil v reji. Včasih jo je že zamikalo, da bi ga vzela k sebi, a tega ni storila, saj je vedela, da se ima tam, kjer je bil, veliko bolje kot pri njej.

Zelo jo je prizadelo, ko je izvedela, da Jožica ne more imeti otrok. Z možem sta poskušala na vse možne načine, a jima ni uspelo. Zaradi neuresničljive želje po potomcih sta se začela prepirati, prepad med njima pa se je iz dneva v dan večal. Ko je Jožico udaril prvič, je pospravila, kar je bilo njenega, in se vrnila k mami.

(Konec prihodnjič)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Kranjska brata Koch – kontraadmiral in arhitekt

PETER COLNAR

Včasih se zgodi, da se rodita v isti družini dva, ki sta zaslovela vsak na svojem področju. V Kranju se je 4. septembra 1874 rodil kontraadmiral Metod Koch, njegov brat Ciril Metod Koch pa je bil sedem let starejši. Bila sta sinova Franca Kocha in Marije, rojene Ditschborn. Mlajši je bil kontraadmiral, starejši pa eden prvih slovenskih šolanih arhitektov.

Metod Koch je po končani šoli za pomorske kandidate v Pulju prišel leta 1892 kot kadet v avstroogrsko šolo. Leta 1898 je postal poročnik juniorskega razreda, leta 1914 pa poročnik poveljnik. Maja 1918 je prejel čin

poveljnika. Ob koncu oktobra 1918 je bil predsednik Odpora slovenskih mornarjev v Pulju. Ob ločitvi od Avstro-Ogrske je v imenu Narodnega sveta Države SHS 31. septembra 1918 podpisal z admiralom M. Horthyjem, tedanjim komandantom avstroogrške armade, dokument predaje avstroogrške flote Državnemu svetu, ki ga je 2. septembra 1918 imenovala za admiral. Kot admiral je 5. septembra 1918 potrdila tudi Kraljevina SHS. Nato je bil v letih 1919 in 1920 vodja vojaške mornarice in bil od leta 1921 do upokojitve leta 1929 dvakrat imenovan za

poveljnika pomorske obalne straže.

Starejši brat, arhitekt Ciril Metod Koch se je rodil 31. marca 1867 v Kranju. Nižjo realko je naredil v Ljubljani, obrtno šolo za stavbarstvo v Gradcu ter arhitekturno specialno šolo na dunajski akademiji, kjer je 1890 dosegel inženirski naslov. Med študijem je bil stavbni risar v Ljubljani. Leta 1890 je vstopil kot vodja v podjetje Filipa Supančiča, kjer je ostal do konca leta 1893, ko je vstopil v mestni gradbeni urad. Bil je predhodnik Jožeta Plečnika in Ivana Vurnika. V pokoj je stopil kot gradbeni nadsvetnik leta 1924.

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- V Ljubljani se je 2. 9. 1895 rodil alpinist Stanko Tomišek, ki je s svojim delom veliko vplival na Gorenjsko. Najbolj znana je njegova Tomiščeva pot na Triglav.
- V Kropi se je 3. 9. 1693 rodil ladjar in trgovec Franc Grošelj. V Trstu je postal ugleden trgovec.
- V Trstu se je 3. 9. 1879 rodil Rihard Svetoslav Premrou, ravnatelj tovarne Peko v Trziču.
- V Škofji Loki se je 3. 9. 1897 rodil čebelar Jože Okorn. Vodil je sitarsko industrijo v Stražišču.

Veliko se je ukvarjal z regulacijami. Leta 1896 je sodeloval pri regulacijskem načrtu za Ljubljano. Projektiral je tudi regulacijske načrte za Bled, Radovljico, ozemlje Bohinjskega jezera ter Zgornjo Šiško. Zagotovo je danes še najbolj zanimivo, da je naredil načrt za novi most pri sv. Janezu v Bohinju, na Slovenskem pa je zgradil še mnogo hiš in vil in tudi izdelal načrte za javna poslopja, v Ljubljani za hišo in tovarno K. Binderja, Policijsko

direkcijo, šolo na Barju, Mestni dom v detajlih, Kmetstvo posojilnico, Narodno tiskarno, Mladiko, Pravo hrvaško Štedionico, Hotel Tivoli, Jadransko zavarovalno družbo ... V Celju je naredil načrte za več hiš in stavbo Posojilnice, za cerkev v Budanjah pri Vipavi, mavzolej Ginzelmayr v St. Veitu pri Dunaju, cerkev v Šternberku na Češkem ... Njegovo regulacijsko in stavbarsko delo je dalo lice Ljubljani, kot se je razvila po potresu leta 1895.

Dobro, presenetljivo, kar ostane v spominu

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

Dnevi poezije in vina na Ptuj. Ptuj je v teh dneh evropska prestolnica poezije. Prisotni so zanimivi pesniški gostje iz petnajstih držav, vključno s Slovenijo, vsak s po nekaj književnimi nagradami. Festival na torkov večer žarči tudi v druge, zvečinev (il) inske kraje. Imam srečo, da poezija in vino gostujeta tudi v Vili Podvin, kjer se odvijajo pesniška branja treh zelo različnih avtorjev. Turkinja Zehra Çirak, rojena v Istanbulu, ki pa je že s tremi leti prišla v Nemčijo, piše v nemškem jeziku. Svojo liriko, polno življenjskih vprašanj in prehodov, rada predstavlja v štric z drugimi vizualnimi umetnostmi. Anastassis Vistonitis, pesnik, publicist, novinar

in svetovni popotnik, sodi med najboljše sodobne grške pesnike. Najbolj ga je zaznamovala njegova prva knjiga Emigrirati (1972), ki v današnjem času dobiva nove razsežnosti. Vistonitis je trenutno »Ljubljčan«, saj je srednjeevropski dopisnik za najbolj ugledni atenski dnevnik. V njegovi poeziji najdemo odbleske intimne in kritično prizmo sveta, ki ga tako dobro pozna. Prvikrat je najbrž vsak v občinstvu slišal pesmi, brane v samojskem jeziku. Samiji, praprebivalci evropskega severa ob polarnem krogu na Norveškem, Švedskem, Finskem in v Rusiji, ki so jim nekoč pravili Laponci, imajo zelo zanimivo kulturo in jezik, ki dolgo ni bil priznan. Norvežan Sigbjørn Skåden je odraščal v samijski vasi v Troømsøju na severu Norveške. Svoj pesniški prvenec Skuovvadedjiid (Kralj čevljarjev) je napisal v samijskem jeziku in se uvrstil med nominirance za za najbolj prestižno literarno nagrado Nordic Council Literature Prize. Piše tudi odrska dela, ukvarja pa se tudi s prevodnimi problemi med samijsčino in norveščino. Moto na zadnji strani trijezične pesniške zbirke je: Bolje biti brez glave kot brez idej. Skåden piše pesmi tudi v obliki kratkih in daljših beležk, ki dobro odsevajo njegov humor. Pesmi vseh treh smo poslušali v originalu in

slovenskem prevodu in jih natisnjene v drobnih knjižicah odnesli domov.

Topla grška solata z rdečim zeljem

Za 4 osebe potrebujemo: 200 g bulgurja, 500 g rdečega zelja, 2 rdeči čebuli, 2 žlici oljčnega olja, 4 žlice kisa, 2 ščepeca cimeta, 3–4 žlice medu, 1 feferon po želji ali drobtine čilija, 8 vejic peteršilja, 200 g jogurta, 4 žlice mleka, 200 g fete, 1 pest orehov.

Pol litra osoljene vode zavremo, stresemo vanjo bulgur, pokrijemo posodo in cmarimo na najmanjšem ognju 25–30 minut, da bulgur nabrekne. Orehe grobo sesekljamo.

Zelje narežemo na zelo tenke trakce, čebulo na tenke polmesce, posolimo in pregnetemo. Pustimo počivati 15 minut. Feferon očistimo in drobno zrežemo. Na segretem olju prepražimo zelje, dodamo feferon, kis, cimet, med in sol in 5 do 6 minut dušimo.

Feferon vmešamo med bulgur in po potrebi dosolimo. Peteršilj osmukamo in sesekljamo. Jogurt gladko zmešamo z mlekom, feto nadrobimo. Iz bulgurja in zelja na krožniku oblikujemo barvno zanimivo tihožitje, prelijemo z mešanico jogurta in mleka, posujemo s feto, orehi in peteršiljem. Ponudimo z bageto.

Vaš razgled

Poletje in kulturni dogodki za prostem gredo z roko v roki in zdi se, da ni prizorišča, ki danes ne bi bilo primerno za organizacijo glasbenih koncertov. Z izbiro lokacij so že od nekdaj precej izvirni na Kamfestu, kjer so letos z džezovskimi ritmi napolnili lapidarij muzeja na gradu Zaprice. Čeprav je videti, da se obiskovalcev ni trlo, so pravi ljubitelji v kontrastu kamna in glasbe še toliko bolj uživali. J. P. / Foto: Primož Pičulin

Ko so dobri rezultati, so na tribunah tudi gledalci. Nogometaši kranjskega Triglava so v drugi ligi po štirih krogih in štirih zmagah prvi na lestvici. Zanimanje med gledalci narašča, sploh ko gre za derbi kroga. Takšen je bil pogled na tribuno na nedeljski tekmi Triglava proti Krki. M. B. / Foto: Gorazd Kavčič

Nove knjige (345)

Življenja in misli znamenitih filozofov

MIHA NAGLIČ

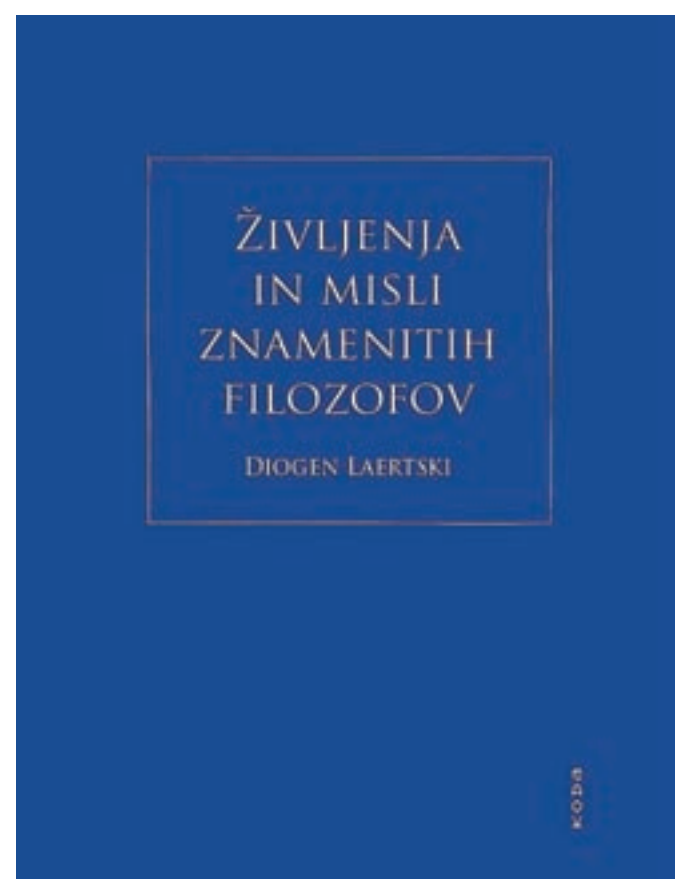
»Na vprašanje, ali je smrt nekaj slabega, je dejal: 'Le kako bi bila nekaj slabega, ko pa ne vemo, da pride?' Ko je k njemu prišel Aleksander in ga vprašal, ali se ga nič ne boji, je Diogen odvrnil: 'Kaj pa si? Dobro ali zlo?' Aleksander je dejal: 'Dobro,' Diogen pa: 'Kdo se pa boji nečesa dobrega?' Vzgoja, je govoril, je za mlade modrost, za stare uteha, za revne bogastvo, za bogate okras. Didimonu, znanemu zapeljivcu, je nekoč, ko je ravno zdravil oko neke deklice, dejal: 'Le glej, da med posegom na obeh te device ne skvariš punčice!' Ko mu je nekdo povedal, da

prijatelji kujejo zaroto proti njemu, je Diogen dejal: 'Kam smo prišli, če je treba s prijatelji ravnati enako kakor s sovražniki!' / Na vprašanje, kaj je najlepše med ljudmi, je Diogen odgovoril: 'Svoboda govora.' Ko je nekoč obiskal nekega učitelja in pri njem videl številne kipe muz pa malo učencev, je dejal: 'Zahvaljujoč bogovom, učitelj, imaš res veliko učencev!' Vse svoje posle – tako tiste Demetrije kakor tudi tiste Afroditijske – je bil vajen opraviti javno. Takole nekako je sklepal: 'Če zajtrk ni nič nenavadnega, potem tudi zajtrk na trgu ni nič nenavadnega; in ker zajtrk ni nič nenavadnega, zajtrk na trgu ni nič

nenavadnega.' Pogosto je javno tudi onaniral in govoril: 'Ko bi se vsaj dalo tudi lakoto pregnati z drgnjenjem po trebuhu!' Pripisujejo mu še druge takšne reči, a bi jih bilo preveč vse tukaj naštevati. / Urjenje, je govoril, je dveh vrst: urjenje duha in urjenje telesa; slednje z vztrajno vadbo obroditi predstave, ki odprejo pot k vrlim dejanjem – eno urjenje je nepopolno brez drugega, kajti dobro počutje in telesna moč sta potrebni tako duši kakor telesu. Telesna vadba, je dokazoval, je izjemnega pomena za stremeljenje k vrlini; pri rokodelskih in drugih spretnostih je namreč mogoče videti, kolikšno rodnost z vadbo

dosežejo rokodelci – oziroma kako zelo se odlikujejo flautisti ali atleti, ki naporno in vztrajno vadijo. Če bi to vadbo namenili tudi svoji duši, bi njihov trud zagotovo ne bil zaman.« (Str. 364)

Tako naj bi razmišljali znameniti Diogen iz Sinope (404–323 pr. Kr.), tisti, ki naj bi živel v sodu. Knjigo, iz katere navajamo, pa je napisal njegov skrivnostni soimenjak Diogen Laertski, ki je živel v prvi polovici 3. stoletja po Kr. To je sploh prva od knjig, v katerih so popisana življenja in misli znamenitih filozofov. Prevedli so jo Živa Borak, Gregor Pobezin in Matej Hriberšek. Priporočam jo vsem, ne le filozofom.

Diogen Laertski, Življenja in misli znamenitih filozofov, Beletrina, Ljubljana, 2016, 680 strani, 39 evrov, www.zalozba.org

razpredrilo GG

V RITMIH ETNO ROKA

Šest glasbenih skupin je dodobra razgrelo ljubitelje etno in rokarskih ritmov, ki so pretekli konec tedna obiskali jubilejni Etno rock festival.

Aleš Senožetnik

Dogajanje v Domžalah so že v poznih urah petkovega popoldneva začeli člani skupine DidiWa z odlično vokalistko Vesno Godler, znano tudi iz zasedbe All Strings Detached, ter kitaristom in soustanoviteljem skupine Rokom Tomšičem na čelu.

Prvi večer jubilejnega dvajsetega Etno rock festivala v Domžalah je nadaljeval domači Kontrabant, od katerega se letošnje poletje poslavlja Tomaž Juvančič, ki je Kontrabantove skladbe začel z mandolinskimi aranžmaji. Njegovo mesto prevzema Gašper Povše. Gonila sila skupine ostaja Béla Szomi Kralj, ki skupaj s Kontrabantovci ni pozabil na uspešnice, kot je Regrat u salat, ki jo je skupaj z glasbeniki prepeval tudi marsikateri udeleženec koncerta.

Po odličnem Kontrabantu so oder pred Vele zavzele člani zasedbe Orlek. Knap'n'roll, kot člani zasedbe sami

Domača zasedba Kontrabant / Foto: Aleš Senožetnik

imenujejo svojo izvirno glasbo, začinjeno s humornimi besedili socialnih tematik, je podžgalo občinstvo, ki je plesalo in prepevalo številne uspešnice skupine iz Zagorja ob Savi.

Sobotno festivalsko popoldne je odprla skupina Jeanette iz Rogaške Slatine. Kot pravijo njeni člani, prihajajo iz različnih glasbenih

ozadij, vsem pa je skupna uporniška rokarska duša, kar so pokazali tudi na nastopu v Domžalah.

Skupina Čedahuči, ki je nastopila naslednja, je na slovenski sceni tretje leto, v tem času pa so izdali tudi dva albuma. Kljub temu da nastopajo relativno malo časa, so navdušili z odličnim nastopom in spevnostjo besedil,

ki jih piše pevec in kitarist Blaž Učakar.

Sklepni nastop letošnjega festivala je pripadel triu Vaska Atanasovskega. S kilometrinno vrhunskih glasbenikov, ki so domači tako na slovenskih kot tudi tujih glasbenih odrih, so poskrbeli za energijo, ki se je z odra hitro širila med publiko in le redko koga pustila hladnega.

Matjaž in Katja sta se vzela v soju tovornjakov

Matjaž Velenšek in Katja Marušič sta usodni da dahnila zadnjo soboto v letošnjem avgustu. / Foto: A. B.

Sobota je bila poročno pestra. Popoldne sta se v Preddvoru civilno poročila Matjaž Velenšek, ki sicer prihaja iz Zadobrove pri Celju, in Katja Marušič iz Šenčurja, kjer par tudi živi. Oba sta zaposlena pri avtoprevozniku Vinku Nastranu iz Vogelj, zato je bila njuna poročna 'dostava' pred hotel Bor posebna: pripeljala sta se vsak v svoji kabini tovornjaka, spremljal pa ju je še poročni avto, ki pa je namesto šopka imel spredaj štiridesetico. Ženin Matjaž je namreč 19. avgusta praznoval tudi štirideseti rojstni dan in se je odločil, da bo združil rojstnodnevno praznovanje kar s poročnim. In da je bilo vse skupaj še bolj zanimivo: prevladovala je rdeče-bela kombinacija, zabava pa se je po obredu v Preddvoru nadaljevala pri Cilki na Brniku.

Posebno poročno prevozno sredstvo ... / Foto: A. B.

Kmetija: Nov začetek prvič s 1. septembrom

Včeraj so na Planet TV ob 20. uri predvajali prvi del še enega resničnostnega šova, Kmetija: Nov začetek. Med tekmovalci smo zasledili tudi predstavnika Gorenjske, Andreja Poljanška (na fotografiji), 64-letnega upokojenca iz Radomelj. Andrej je zdravljeno alkoholik in je steklenico opustil kar sam od sebe. Priznava, da je zaradi tega trpela tudi njegova žena. Ponosen je tudi, da je nekoč služil v mornarici, danes pa je gasilec ter fanatičen športni navijač. Ne mara bahanja, da bi ga pa mladi na 'komadirala' pa tudi ne bo šlo. Včasih rad pokritizira tudi ženske. V šovu bi se rad povezal s kom od starejših, starim med 40 in 50 let, z mlajšimi pa zagotovo ne. Najbolj ga skrbijo 'mlade smrklje', saj meni, da do starejših velikokrat nimajo pravega odnosa.

Foto: Planet TV

GLEDALIŠKI ABONMA KOMEDIJA 2016 / 17

KULTURNI DOM SV.DUH
www.sv-duh.si

SNG Nova Gorica: TARTUFFE
SNG Drama Maribor: VEČNO MLADI
Gledališče Koper: TRIO
PG Kranj: VSAKIH SEDEM VALOV
Boris Koba&Tin Vodopivec: STARO ZA NOVO
ABONMA + ŠPASTEATER:
Moški so z Marsa, ženske so z Venere.
JURE IVANUŠIČ: Od tišine do glasbe.

NAGRADE ZA ABONENTE:
10 X IZLET „PO POTEH NANIZANKE GORSKI ZDRAVNIK“

Radio Sora
Gorenjski Glas

VPIS OD 7.9. 2016

ORGANIZATOR: KD SIMBA

041/915 955

HUMOR, HOROSKOP

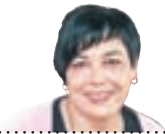
Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki Gorenjskega glasa izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: 040 514 975

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA IN MARICA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Odločili se boste o novem začetku, kar vam prinaša več sprememb, kot si sploh lahko mislite. Na začetku ne bo vse v najlepšem redu, a ker boste vedeli, kaj hočete, vam to ne bo vzelo poguma. Obeta se vam finančni vzpon.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Preden boste podali kakršnokoli odločitev, boste pretehtali vse možne izhode. Ker vas drugi takšnega niso vajeni, boste pripravljene na različne komentarje. Čustveno se boste pustili presenetiti in bo vam še kako lepo. Veseli boste.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Čustveno se že nekaj časa vrtite v začaranem krogu. Tako na levi kot na desni strani vidite preveč ovir za stalno srečo. Pojavi se vam nekdo, ki ga še ne poznate, in s tem se vam vse skupaj spremeni. Poslovno bo treba zavihati rokave.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Besede nekega modreca so: Tam, kjer so angeli, vedno sije sonce. To pomeni, da vsak človek potrebuje nekoga ob sebi in v tem tednu vam bo ta oseba stala ob strani. Obetajo se vam dobre novice o denarju, zato so vse skrbni glede tega odveč.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Pred vami se odpira nepričakovano potovanje in končno si boste lahko privoščili prisluzhen dopust. Ker je vsega lepega nekoč konec, boste to vzeli resno. In niti ne boste pomislili na delo ali službo. Čaka vas nepopisno presenečenje.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Ker boste kar precej preobremenjeni z delom, bodite previdni, da zato ne izgubite pozornosti ljudi, ki ste jim pri srcu. Konec tedna boste preživeli v dobri družbi. Darilo vas bo spravilo v dobro voljo. Nekdo vam bo sprožil velike misli.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Na trenutke boste imeli željo storiti nemogoče. Vedno znova vas bo ustavila misel, da še ni pravi čas, kar pa ne pomeni, da ne boste enkrat sposobni. V partnerskem odnosu boste tokrat malce nezaupljivi, saj vas preteklost še vedno preganja.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Izzivi bodo tisti, ki vam bodo dali energijo. Cilji bodo jasni in poti so brez posebnih blokad. Tudi če se ovire pojavijo, boste znali vse uspešno izpeljati. Če ne drugega, bo trma tista, ki vam ne bo dovolila drugače – kar je tudi prav.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Kar ste začeli, boste zagotovo tudi dokončali. Trenutno res ne veste kako, a pokazale se vam bodo nove možnosti, kar vas pripelje do uspešnega zaključka. Obrestuje se vam prej, kot si mislite. Čustveno boste prijetno zmedeni.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Delovni načrt, ki si ga boste zadali, boste uspešno opravili. No, ja, kakšna manjša težavica se bo že pojavila, a vam to ne bo predstavljalo posebne težave. Na ljubezenskem področju boste začeli obnavljati stare vezi in presenečeni boste.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

V prihodnjih dneh boste imeli nepričakovane izdatke. Situacija vas bo res nekoliko vrgla iz tira, a ne za dolgo, saj boste kljub vsemu našli dobre rešitve. Kar se tiče ljubezenskih zadev, ne prehitujte dogodkov, vse bo ob svojem času.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Poslovna pot do končnega uspeha je tokrat povsem odprta. Obrodili se bodo sadovi trdega dela in vsak napor iz preteklosti se vam bo obrestoval. Pokazale se bodo vse vaše dobre lastnosti, ki so bile do sedaj skrite tudi vam samim.

TA JE DOBRA

Vsak deseti kondom

Skupina obiskovalcev si ogleduje tovarno, ki proizvaja izdelke iz gume. Vodič s ponosom pokaže najnovejšo linijo, na kateri izdelujejo otroške dude. Vse deluje natančno, linija deluje brez napak.

Sledi ogled linije, na kateri izdelujejo kondome. Na koncu je naprava z iglo in zelo pozoren obiskovalec opazi, da preluknja vsak deseti kondom.

Začuden vpraša vodiča: »Ali vi namerno luknjate vsak deseti kondom?«

»No, tako nekako, da.«

»Ampak to pa ni dobro za posel s kondomi!«

»Drži, res škoduje poslu s kondomi, ampak zato pa močno povečuje prodajo dud.«

Obe sta noseči

Pride Janez k zdravniku: »Doktor, Mici nikakor ne more zanositi.«

»Vzemi podnajemnika, pa bo mogoče šlo,« mu svetuje zdravnik.

Čez dva meseca Janez spet pride na pregled in ves vesel oznani: »Doktor, Mici je končno noseča.«

»Kaj pa podnajemnik?«

»Tudi ona je noseča.«

Posledice spora

»Mama, z možem sva se na smrt sprla.«

»Hčerka moja, to se dogaja v vsakem zakonu.«

»Potem mi pa povej, kam naj skrijem truplo.«

Mladi pari

Mladi pari v Sloveniji so res pravi golobčki. Živijo v hiškah, hranijo jih pa upokojenci.

LAŽJI SUDOKU

3	7			5	8		9
		4	7		3	8	
		8				7	
1	7		2		3		5
			9	6			
4	2				9		7
		9				4	
		3	6		7	1	
	8		4	1	2		3

Rešitev:

8	5	2	1	9	9	7	
9	2	7	6	8	5	7	5
9	7	5	8	6	1	2	
7	6	1	5	8	9	7	
1	9	7	5	6	8		
5	9	7	2	8	6	1	
5	2	8	7	1	9	6	
3	1	9	6	2	5	8	
6	8	5	2	1	7	4	

TEŽJI SUDOKU

5				2		6	9
		2					5
				4	8		
4	2				7		3
3				1			2
	5		3				9
			2	6			
2						1	
6		8		3			

Rešitev:

7	2	5	8	1	9	1	9
9	5	6	2	8	5	7	2
8	7	1	9	2	5	6	7
7	6	2	8	5	9	1	
2	9	7	1	2	8	5	
1	8	7	5	9	6	2	
5	2	8	7	1	9	6	
3	1	9	6	2	5	8	
6	9	5	2	1	7	4	

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravila P. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

www.volkswagen.si

Novi Tiguan. Vznemirljivo inovativen.

Novi Tiguan z odličnimi voznimi lastnostmi in naprednimi sistemi je idealen sopotnik za nova doživetja. Nova oblikovna zasnova poudarja športnost in eleganco. Številni asistenčni sistemi, sodobne tehnologije in raznolike povezljivostne rešitve prinašajo nove možnosti in odpirajo vrata v svet novih doživetij.

Za več informacij o Novem Tiguanu se obrnite na našega prodajnega svetovalca.

Volkswagen

Emisije CO₂: 170–123 g/km. Kombinirana poraba goriva: 7,4–4,7 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije NO_x: 0,0519–0,0183 g/km. Število delcev: 0,000117–0,000005 x 10¹¹. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Na sliki je model Tiguan z opcijsko opremo R-Line. Slika je simbolna.

SESTAVIL: F. KALAN	TRETI MESEC V LETU	PEVKA HORVAT	ZABAVNO ODRSKO DELO	HUN	VILJ RESNIK	KOŠ ZA SMETI	JAPONSKA NABIRALKA BISEROV	GORENJSKI GLAS	FRAKTURA	PISA-TELJIČA MALENSEK	IGOR PRETNAR	MESNICA DRUŽBENA PLAST V INDIJI	29	NUŠA TOME AMERIŠKI REŽISER (ROBERT)					
Z MAKOM POSUTA STRUČKA				3				TAT					1+2=?	22	AFRIŠKO DREVO	9	BREŠANOVA DRAMA		
BESEDNA Preme- TANKA	10							LIPARSKO OTOČJE			11		NADO-MESTILO (STAR.)	AMERIŠKI IGRALEC (TELLY)					
YODNE ŽIVALI Z LUSKAMI					LOM, LOMLJENJE							24		STOT			HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA	IZRASTEK NA GLAVI	
ACETATNA CELULOZA				23	MESTO V NIGERJI			ŠVIC. SLI-KAR (CUNO)		15			JUŽNOAME-RIŠKI PTIČ		27		PLAVALEC TAHIROVIČ	6	
RUSKI VLADAR					RIBIŠKA VRVICA			SL. PEVKA (IRENA)					TIRAN, TRINOG				TANJA NOVAK		
AMIET ARNDT HAYEK KSANTOS SIRACUSA	SMOKVA	PUŠČAVSKA KAČA							REKA NA ŠKOTSKEM	PADEC		21		KRAJŠA LITERARNA RAZPRAVA		17		TROPSKO SADJE	20
GRŠKI OVCJI SIR					ATA			AMERIŠKA GOZDNA ŽIRAF						STAR GERMAN					
IGO GRUDEN														NAMIZNO PREGRI-NJALO					
NASELJE PRI MED-VODAH	7			31								1							
TENISAČ AGASSI						TEHNECIJ			BANKOVEC ZA STO ENOT										

Avtohiša Vrtač, d. o. o., Kranj

Delavska cesta 4, 4000 Kranj | Tel.: 04 27 00 200 | www.avtohisavrtac.si

1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW TIGUAN
2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW POLO
3. nagrada: poklanja Gorenjski glas

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 14. septembra 2016, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

DRUŽABNA KRONIKA

ŠPAS NA VAS

Drugi festival Špas na vas je konec tedna na Javoršico pri Moravčah pripeljal številne glasbene skupine in postregel z zabavnim in športnim programom. Kranj je v soboto blestel v soju porok, kulinarike in džeza; Radio Sora pa je včeraj na prav poseben način pozdravil prvi dan šole.

A. Senožetnik, A. Brun

Dogajanje na idilični lokaciji na Javoršici pri Moravčah se je začelo v petek zvečer z nastopi rokovskih skupin, glavni del v soboto in nedeljo pa je postregel z narodno-zabavno glasbo in zabavnimi igrami. Med 27 glasbenimi skupinami so nastopili Mladi Dolenjci, Ansambel Jureta Zajca, Ansambel Štrajk in Darja Gajšek, Namig in Mladi Gamsi ter še mnogi drugi. Povezovalca prireditve sta bila Natalija Verboten in Uroš Bitenc.

Festivalsko dogajanje so popestrile zanimive in zabavne igre. Organizatorji so tako omogočili tekmovanje v skokih v blato, obiskovalci pa so se lahko preizkusili v igrah, kdo hitreje popije kozarec piva ali poje hamburger. Med zabavnejšimi je bil ekstremni spust po hribu navzdol z otroškimi vozili in odraslimi osebami, ki je poskrbel za nekaj spektakularnih padcev, ki so se varno končali v mrvici. Pravim športnikom pa je bil namenjen Špas'n'run offroad tek po razgibanem terenu.

»Letos smo dodali petkov večer z rokovskimi skupinami, bolje smo poskrbeli

tudi za zabavo otrok. Vsa leto bomo nekaj dodali in poskrbeli za še boljši žur,« je povedal Sebastijan Kovarič iz društva Moje pleme, ki je organiziralo prireditev, ki je na Javoršico privabila precejšnje število ljubiteljev domače glasbe in zabave.

Sobota pa je bila tudi poročno pestra. V Kranju je gostovala Kranska kuhna s pridihom džeza, civilni poročni obredi pa so si v Mestni hiši sledili eden za drugim. Mimogrede smo srečali še fantovščino Aleša Kvedra iz Predoselj, ki bo svoj usodni da izrekel Preddvorčanki Nini Žižmond 10. septembra. Vodilni fantovščine so

list papirja s kar izvirnimi nalogami za bodočega ženina celo plastificirali.

Radio Sora pa je na dopoldne prvega šolskega dne pripravil pester in zabaven program na avtobusni postaji v Škofji Loki. Kdor je želel, se je lahko posladkal s 'šmornom' zmagovalca šova Gostilna išče šefa Tomaša Javureku, za rime je skrbel Zlatko, manjkala ni niti torta, tik pred koncem pa so izžreballi še končnega zmagovalca nagradne igre, srečnega prejemnika električnega skiroja. Ta pa je šel v roke Matija Pagona iz Žirov. Za povezovalni del je skrbel radijka Saša Zadnik.

Voditelja letošnjega Špasa na vasi sta bila Natalija Verboten in Uroš Bitenc. / Foto: Aleš Senožetnik

Del organizatorske ekipe: Klemen Merela, Sebastijan Kovarič in Peter Merela / Foto: Aleš Senožetnik

Prevojski psi, zmagovalci hitrostnega pitja piva

Bodoči ženin Aleš Kveder in njegovi 'fantini' / Foto: A. B.

Na prvi šolski dan so pripravili 'šmorna' radijki v Škofji Loki zaupali Tomašu Javureku. / Foto: A. B.

Radijka Saša Zadnik v družbi priljubljenega slovenskega raperja Zlatana Čordiča - Zlatka / Foto: A. B.

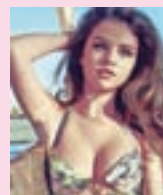
VRTIMO GLOBUS

Chris Brown s pištolo nad Baylee Curran

Ameriški pevec **Chris Brown** (27), ki se je v preteklosti že zagovarjal zaradi nasilja, je tokrat s pištolo grozil manekenki Baylee Curran. Po poročanju TMZ si je letošnja miss Kalifornije na njegovem domu v Los Angelesu ogledovala nakit, ko je pevec kar na lepem vanjo nameril pištolo in začel kričati, naj odide. Poklicala je policijo, ki je več ur pozivala Browna k predaji.

Selena Gomez si bo vzela čas zase

Selena Gomez (24) se po za nekaj časa posavlja od glasbe, saj zaradi lupusa trpi za depresijo, anksioznostjo in napadi panike. Bolezen so ji odkrili pred tremi leti, ko je morala pristati na zdravljenje s kemoterapijo. »Želim biti zdrava in srečna, zato potrebujem čas zase. To moram storiti. Vem, da nisem sama, in upam, da sem navdih drugim, ki se borijo z zdravstvenimi težavami,« je zapisala pevka.

Umrl je komik Gene Wilder

Pri triinosemdesetih je umrl legendarni komik **Gene Wilder**, ki je med drugimi zaigral v filmih Willie Wonka in tovarna čokolade, Mladi Frankenstein in Vroč sedla. Umrl je zaradi posledic Alzheimerjeve bolezni, za katero na njegovo željo ni vedel nihče razen njegovih najbližjih. Kot poroča revija People, so mu bolezen odkrili pred tremi leti, pred tem pa je živel polno življenje – igral je tenis, slikal in pisal ter preživljal trenutke ob soprogi Karen Boyer, s katero sta bila poročena 25 let.

Imel je skrivno romanco z oboževalko

Michael in jaz, nova knjiga o **Michaelu Jacksonu**, ki jo je napisala **Shana Mangatal** (46), razkriva njeno dve desetletji trajajočo romanco s kraljem popa. Mangatalova je s svetom delila vse podrobnosti o razmerju in tako ovrgla govorice, da je bil homoseksualec. V knjigi piše, da je pevca spoznala na koncertu leta 1988. Bila je njegova oboževalka, kasneje pa postala del njegove menedžerske ekipe. Kot zapiše, je z njim doživela prvi poljub, redno sta bila v stiku po telefonu, skupaj pa sta preživela tudi nekaj strastnih noči.

Na zadnjem Ovčarskem balu na Jezerskem smo v fotografski objektiv ujeli nasmejano Mašo Egart. Devetnajstletnica se je v vlogi natakariče dobro znašla. / Foto: Tina Dokl

Po poteh Gorskega zdravnika

Televizijska serija Gorski zdravnik je obnovela Slovenijo, v ponedeljek je bila rekordna gledanost med ženskimi gledalkami. Turistične agencije ponujajo izlete po poteh Gorskega zdravnika in pravijo, da je povpraševanje preseglo vsa pričakovanja.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – Za tiste redke, ki za Gorskoga zdravnika, serijo nemško-avstrijske produkcije, morda še niste slišali, nekaj podatkov. Osrednji lik je zdravnik in gorski reševalec Martin Gruber, ki ga igra Hans Sigl. Kot zdravnik je seveda tak, kot bi si ga želel imeti vsak pacient, njegovo zasebno življenje pa je polno preobratov. Filmski posnetki prikazujejo idilično podobo krajev v avstrijskih Alpah. Serijo predvajajo na Pop TV med tednom v večernem terminu in je postala poletni hit. Vsak dan predvajanja je bila prva ali druga najbolj gledana vsebina dneva, in kot so še sporočili iz Pop TV, je najbolj gledana epizoda do zdaj dosegla kar 41-odstoten delež gledalcev v živo. Na sporedu je bila ravno ta ponedeljek, ko je dosegla rekord tudi med ženskimi gledalkami, kar 60-odstotni delež. Gorski zdravnik bo gledalce na Pop TV razveseljeval tudi jeseni.

V tem času je filmska ekipa zaposlena s snemanjem že desete sezone te serije, medtem pa je tudi filmski turizem postal pravi hit. Več slovenskih turističnih agencij vodi goste na kraj snemanja. Program imajo precej podoben, ogledali smo si ga in govorili s predstavniki Alpetourja – potovalne agencije, Kompas in njihove hčerinske agencije M Holidays. Izlet vodi skozi Tirolsko, pod gorovje

Trg v vasi Going, eni od pogostejših lokacij snemanja serije / Foto: Luka Dakskobler

Wilder Kaiser v vasice, ki so prizorišča snemanj. Gostje prepoznajo marsikateri kader iz serije, med drugim obiščejo znamenito hišo v vasi Ellmau, v kateri ima dr. Gruber svojo ordinacijo, se sprehodijo po vasi Going z vaškim trgovcem, cervkijo in gostilno. Nekateri programi vključujejo še ogled domačije družine Gruber. »Izlet Po poteh gorskega zdravnika je letošnja poletna uspešnica. Zanimanje je resnično veliko, še vedno se vsak dan prijavi več deset oseb in termini v septembru so skoraj že polni. Prav tako se lepo polnijo odhodi v oktobru, zato razmišljamo tudi o obisku v

predbožičnem času. Do danes pa je z agencijo Kompas in M holidays potovalo že nekaj manj kot tisoč potnikov, od tega jih je bila z Gorenjskega približno šestina,« je povedala Katarina Brdnik, vodja marketinga pri Kompas. Tudi iz Alpetourja – potovalne agencije je produktivni vodja Nataša Ovsenek sporočila, da je povpraševanje preseglo vsa pričakovanja: »Trenutno imamo več kot 1500 individualnih rezervacij v različnih terminih. V jesenskem času pričakujemo veliko zanimanja zaključenih skupin, društev, sindikatov ... Samo z Gorenjskega pa smo na izlet že popeljali

približno 1200 gostov.« Domačini v teh tirolskih krajih so znali izkoristiti tržno nišo in obiskovalci domov poleg vtisov lahko prinesejo tudi spominke, kot je npr. čajna skodelica z motivi dr. Martina Gruberja in njegove filmske družine.

Seveda imamo tudi pri nas idilične vasice, povsem konkurenčne, in kar se tiče naravnih lepote, bi gorskega zdravnika lahko snemali npr. v Sorici, za katero je že pisalo, da je najbolj fotogenična slovenska vas – in zato smo se pri Gorenjskem glasu odločili, da za naše bralce 13. septembra organiziramo izlet prav v Sorico in na Vogel.

Družinski dan v znamenju zdravja

Praznik Krajevne skupnosti (KS) Orehek - Drulovka je potekal v znamenju zdravega življenjskega sloga.

DRAGICA MANFREDA

Drulovka – Da se lahko dobrososedski odnosi krepijo tudi z rekreacijo in ne le ob kavici, je dokazal letošnji krajevni praznik na Drulovki, ki ga je pripravil Svet Krajevne skupnosti v sodelovanju s krajevnim Rdečim križem. Krajanje so se v velikem številu odzvali najprej na meritve tlaka, holesterola in sladkorja in zatem na test telesne pripravljenosti s hitro hojo med Drulovko in Bregom ob Savi. Slednjega so se udeležili tako mladi kot njihovi dedki in babice. Na baličnišču v Zarici so se pomerili v balinanju, v Športnem parku Bober v košarki, nekateri so prehodili Pot Jeprškega učitelja od arheoloških najdišč na Drulovki do Brega ob Savi, še več pa se jih je udeležilo ogleda nove čistilne naprave v Zarici.

Otroci so se zabavali na napihljivih igralih in v ustvarjalnih delavnicah, na stojnicah pa je bila odlična ponudba izdelkov domače obrti in hobijev. Čebelarstvo Kadivnik je predstavilo

delo čebel kar v živo, Helena Kalan je presenetila z unikatnim kvačkanim nakitom in slikovitimi vitraži, predstavila sta se Nogometni klub Zarica ter Društvo Sorško polje, poskusili smo lahko slastne zelenjavne mize in zdrave bučne sladice Kmetije Štirn iz sosednje KS, predsednik Gobarskega društva Kranj Avgust Plemenitaš pa je nabral znane in manj znane gobe s pripombo, da so letos gozdovi skoraj prazni. Na stojnicah RK se je medtem nabralo veliko podarjenih otroških igračk, oblačil in športnih pripomočkov za potrebe otrok in odraslih.

Simpatične plesalke skupine Colorado Country Dance so kar na asfaltu zaplesale ob ritmični kantri glasbi, tej sproščujoči rekreaciji pa so se pridružili tudi krajanje. Medtem je iz lonca Zdenke Repnik iz Picerije Karantanija prijetno zadišal golaž, iz sosednje posede pa sveži flancati Slavice Fajfar, pri katerih je imel menda »prste vmes« tudi predsednik KS Marjan Fajfar.

Srečanje na skupnem ekološkem vrtu

Praše – Društvo Sorško polje vabi v nedeljo ob 16. uri na srečanje na skupnem ekološkem vrtu v Prašah z namenom, da jih spoznate, vidite, kaj na vrtu pridelujejo, izdali vam bodo kako skrivnost o pridelavi semen, izvedeli boste več o biodinamiki ... Članice društva bodo pripravile manjšo pogostitev, na kateri boste lahko poskusili pridelke z vrta, zeliščni čaj, ekološko konoplino pivo in ekološko vino. Srečanje pripravljajo v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Mavčiče, Mestno občino Kranj in Prostovoljnimi gasilskim društvom Mavčiče.

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 3. 9., in nedelja, 4. 9.
19.20, 21.10
LEDENI MORILEC: VRNITEV
20.50 BEN-HUR
20.40 PLANET SAMSKIH
18.50 JULIETA
17.00 KAVARNIŠKA GOSPODA
13.40, 15.20 OVCE IN VOLKOVI
19.00 POREDNE MAME
14.00, 15.40, 17.20
SKRIVNO ŽIVLJENJE HIŠNIH LJUBLJENČKOV, sinhro.
14.05, 15.50, 17.35
LEDENA DOBA 5: VELIKI TRK, sinhro.

CINEPLEX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 3. 9.
19.05, 21.05, 22.40
LEDENI MORILEC: VRNITEV
17.45, 20.10 BEN-HUR
13.40, 15.40, 16.40
OVCE IN VOLKOVI, sinhro.
14.30 PETE IN NJEGOV ZMAJ

18.00, 20.00, 22.05 POREDNE MAME
18.40, 20.20 VOJNI PSI
22.35 SI UPAŠ?
20.55, 22.40
NEVARNOST IZ GLOBINE
15.25, 17.15
SKRIVNO ŽIVLJENJE HIŠNIH LJUBLJENČKOV, sinhro.
14.00, 16.00
SKRIVNO ŽIVLJENJE HIŠNIH LJUBLJENČKOV, 3D, sinhro.
13.30, 15.00 LEDENA DOBA 5: VELIKI TRK, sinhro.
17.55 ODRED ODPISANIH

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 2. 9., in sobota, 3. 9.
18.00 OVCE IN VOLKOVI
20.30 KAVARNIŠKA GOSPODA

Nedelja, 4. 9.
20.00 KAVARNIŠKA GOSPODA

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GG | IZLET// torek, 13. septembra 2016

SORICA, BOHINJ, VOGEL

Septembrski dnevi so kot nalašč za obisk čudovitih gorskih krajev. Zato vas vabimo najprej v slikovito vas Sorica, kjer se je rodil slikar Ivan Grohar. Aktiven domačin Marjan Peternej nam bo razkazal zanimivosti tega kraja. V gostišču Macesen nam bodo postregli domačega pecivo. Pot nas bo nato vodila v bohinjski kot, kjer bomo uživali v pogledu na jezero in okoliške gore. Z vzpenjačo se bomo povzpeli na Vogel in si tam tudi privoščili kosilo. V Bohinju si bomo ogledali še cerkev svetega Janeza, v Studorju pa kozolce (stoge), ki so značilnost teh krajev. Prepričani smo, da boste lahko občudovali lepote naših krajev, ki so prav tako lepi kot tisti na televiziji.

Cena: 34 EUR

Cena vključuje: degustacijo domačega peciva na Sorici, voden ogled Sorice, prevoz z vzpenjačo na Vogel in kosilo, vodenje na poti, prevoz in DDV.

Odhodi avtobusa:

- z AP Radovljica ob 7.00
- z AP Creina Kranj ob 7.25
- z AP Mercator Primskovo ob 7.35
- z AP Škofja Loka ob 7.55

Povratak v Kranj predvidevamo okrog 19.30.

Za rezervacijo čim prej pokličite na tel. št.: 04/201 42 41, se oglasite osebno na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju ali pišite na: narocnine@g-glas.si. Za odjave, ki prispejo kasneje kot v petek, 9. septembra 2016, ob 10. uri, zaračunamo potne stroške

V nedeljo srečanje borcev na Puču

Martinj Vrh – Združenje borcev za vrednote NOB Škofja Loka in občinska organizacija Železniki to nedeljo ob 11. uri vabita na Puč v Martinj Vrhu na tradicionalno srečanje borcev gorenjskih partizanskih enot. Slavnostni govornik bo Janko Heberle, predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Ljubljana. V kulturnem programu bodo sodelovali KUD France Koblar, Mešani pevski zbor Domel, Orkester harmonikarjev Železniki, Francetovi orgličarji in harmonikar Gašper Jelenc iz Davče.

Kovačnica začenja novo sezono

Kranj – Na redni spored kranjske »coworking« skupnosti Kovačnica, ki jo je ustanovila Mestna občina Kranj, upravlja pa jo Regijska razvojna agencija, se vračajo torkovi večerni dogodki. V Kovačnico, ki je v prostorih nekdanje trgovske šole, ste mladi, talentirani, podjetni vabljeni že ta torek ob 19. uri. Osrednja tema bo množično financiranje, predstavila jo bosta Žiga Berce iz zavoda Mladi podjetnik in Matej Rauh, ustanovitelj slovenske platforme množičnega financiranja Adrifund.

Praznovala stoti rojstni dan

V petek, 26. avgusta, je Marija Benet v Domu Viharnik v Kranjski Gori praznovala stoti rojstni dan. Dobrovoljna gospa je bila med prvimi stanovalci, ki so se pred štirimi leti vselili v novozgrajeni Viharnik. Pred tem je vse življenje preživela v domačih Ratečah.

MARJANA AHAČIČ

Kranjska Gora – »Še vedno je čila in zmeraj dobre volje. Noge je sicer ne držijo več tako kot nekoč, spomin ima pa boljši kot marsikdo, ki je pol mlajši od nje!« je z nasmehom, ponosna na slavljenko povedala direktorica doma Karmen Romih.

V Viharniku so ji za rojstni dan pripravili lepo praznovanje s torto, cvetjem in harmoniko. Čestitati sta ji prišla sin Janez in mlajša sestra z družinama, kranjskogorski župan Janez Hrovat, predsednica Krajevne skupnosti Rateče - Planica Sonja Kavalarič, predsednica društva upokoencev Rateče - Planica Jelka Oman, predsednik Turističnega društva Rateče - Planica Primož Oman pa številni stanovalci in zaposleni v Domu Viharnik.

»Vse življenje je preživela v Ratečah, kjer se je rodila kot Omanova, najstarejša od treh sestra,« je povedal sin Janez Benet, ki jo, tako kot obe njegovi hčerki, redno obiskuje v domu starejših občanov. »Njen oče

je bil načelnik na železniški postaji v Ratečah, bil je strog človek, kar se je poznalo tudi pri vzgoji. Starša sta ji zgodaj umrla, oba stara komaj nekaj čez petdeset let. Tudi v šolo je šla, v Pančevo, potem pa je po poroki z očetom gospodinjala doma. Dela je bilo veliko pa tudi sicer so ženske v tistih časih redkeje hodile v službo kot danes,« je življenje svoje matere opisal sin Janez.

Rodila je dva otroka, Janeza in njegovo zdaj že tudi pokojno sestro, ki zaradi slabega zdravja ni dočakala visoke starosti. Vdova je že več kot petdeset let. Na življenje v domu za ostarele se je hitro navadila, vedo povedati tako svojci kot tisti, ki skrbijo zanjo. »Dela z njo nimajo veliko, prav rada še sama pospravi sobo,« je povedal sin. Veseli se obiskov obeh vnukinj ter dveh pravnukov, tako da ji dnevi v domu, kjer se ves čas kaj dogaja, hitro minevajo.

Janez Benet je vesel, da gre mami dobro, posebno lepo se mu zdi, da so ji ob stotem rojstnem dnevu pripravili tako lepo praznovanje. »Res

Marija Benet, doma iz Rateč, je v petek v Domu Viharnik v Kranjski Gori praznovala stoti rojstni dan. Na fotografiji je s sinom Janezom, vnukinjo, kranjskogorskim županom Janezom Hrovatom in direktorico Doma Viharnik Karmen Romih.

sem hvaležen vsem, ki so se tako potrudili: zaposlenim v Viharniku, županu Kranjske Gore Janezu Hrovatu, ki ji je prišel voščiti, turističnemu društvu in društvu upokoencev, vsi skupaj so pripravili zelo lepo praznovanje.»

V Viharniku je sicer kar nekaj stanovalcev, ki se približujejo stotemu rojstnemu dnevu, čeprav je povprečna starost 82 let. Najstarejša stanovalka pa je gospa Marija Stopar z Blejske Dobrave, ki je že stopila v 102. leto življenja.

Jutri tekma v agilityju v Selcih

Selca – Športno kinološko društvo Železniki bo jutri med 9. in 17. uro na vadišču v športnem parku Rovn v Selcih izpeljalo tekmo v agilityju za državno prvenstvo. Pričakujejo okoli sto tekmovalnih parov iz Slovenije, Italije in Hrvaške, ki se bodo pomerili v različnih kategorijah glede na spretnost in velikost psa.

Navdušeni nad igriščem

Preddvorski rokometni veterani so navdušeni nad novim igriščem pri šoli.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Preddvor – Rokometni turnir generacij v Preddvoru, ki so nosili preddvorski dres in ime domačega kraja ponesli po Sloveniji, bivši Jugoslaviji in nekateri tudi v svet, je že tradicionalna prireditev ob občinskem prazniku. Bila je že pred poletjem, ko so dve ženski in tri moške ekipe ter najmlajši rokometarji prikazali lepe in zanimive tekme. Ob njih pa je rokometni veteran Silvo Vidic tudi pohvalil novo igrišče, odprto prav pred letošnjim praznikom.

»Sedaj zgrajena športna igrišča so zares pravi okras šole in upravičeno ponos vse občine. Vsem uporabnikom teh prelepih športnih površin, v zadnjem času jih je na igriščih kar veliko število, želim veliko športnih užitkov in dobrih medsebojnih tekem. Vsi skupaj pa moramo poskrbeti, da bo ta športni raj pod Storžičem ostal tak, kot je sedaj, nepoškodovan, lepo urejen in čist. Vem, da dobri športniki to hočemo in želimo,« je dejal Vidic. »Rad pa bi se tudi poslovil še od

Rokometne generacije so se srečale na novem igrišču.

našega legendarnega igrišča, na katerem smo mnogi pustili svojo mladost in kjer smo ob vedno veliki in dobri podpori svojih zvestih navijačev odigrali ogromno dobrih in zanimivih tekem. Dež, sneg in veter nikoli niso bili ovira, da se ob igrišču ne bi nabralo ogromno naše publike. Vse te tekme smo igrali ob nedeljah ob 10. uri. Že uro pred tekmo je bilo opaziti množice, ki so prihajale peš ali z avtomobili na igrišče za osnovno šolo. Preddvor je tedaj zagotovo živel z rokometom. Mnogi se tega še danes spominjajo in včasih se

kdo tudi z nostalgijo vpraša, zakaj nimamo več tega športnega, ki nas je vse povezoval. To pa je seveda vprašanje ali odgovor za drugo zgodbo. Naše legendarno rokometno igrišče bo z zlatimi črkami zapisano v naša srca in srca naših zvestih navijačev. Je pa tudi že zapisano s posebno zlatimi črkami v zgodovino našega Preddvora. In za konec še tale zanimivost: rokometarji Preddvora še vedno držimo slovenski rekord po rezultatu, namreč davnega leta 1973 smo v Trziču premagali tedaj veliki Tržič z rezultatom 20 : 0, v polčasu 10 : 0.«

Vpis abonmajev
5. - 17. 9. 2016
www.pgk.si

prešernovo gledališče kranj

Sezona 2016/2017
Medijski sponzor Gorenjski Glas

Prešernovo? Prešernovo!

za srce afrike

Karitas
www.karitas.si

s poslanim SMS s ključno besedo
AFRIKA5 na 1919
boste prispevali 5 EUR

Prispevajo lahko uporabniki Telekom Slovenije, si mobilna, Telemacha, Izimobila in T-2.

BREZPLAČNA OBJAVA

SPORTNA ZVEZA KRANJ PARTIZANSKA GESTA 35 4000 KRANJ

FESTIVAL ŠPORTA KRANJ
teden športanja v Kranju
2016

2. Festival športa – Kranj 2016
7. - 13. september
Teden športanja v Kranju!

Festival športa Kranj www.sportkranj.si

MESTNA OBČINA KRANJ Fundacija za šport ZAVOD ZA ŠPORT IN KULTURO KRANJ ŠPORTNA ZVEZA KRANJ SLOVENIJA GORENJSKI GLAS

Radio **Sora**

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo vedno ostal.*

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustil mož, brat, stric in prijatelj

VINKO CENE PLEVEL

iz Preddvora

Iskreno se zahvaljujemo sosedom iz Francarije, znancem, predvsem družini Arnež in Lenaršič za nesebično pomoč v času njegove bolezni. Hvala osebju DSO Preddvor za skrb in nego. Posebna zahvala gospe Miklavčič za ganljive besede ob slovesu, pevcem iz Predoselj, pogrebni službi Navček in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žena Danica, sestra Minka in brat Cveto z družinami

*O, saj ni smrti!
Samo tišina je pregloboka.
(Srečko Kosovel)*

V krogu družine smo se 9. avgusta 2016 poslovili od našega dragega očeta

STANETA PODLOGARJA

rojenega 1914

Vsi njegovi

MAJI V SPOMIN

*Dober, plemenit človek,
ki je z nami živel,
nam ne more biti odvzet,
kajti v našem srcu je zapustil svetlo sled
svoje dobrote in plemenitosti.
(Thomas Carlyle)*

Novo šolsko leto začenjamo z veliko praznino in globoko bolečino v 4. Č-razredu Gimnazije Franceta Prešerna. Pretreseni žalujemo za našo dijakinjo Majo Štremfelj, ki je v tragični nesreči izgubila mlado življenje. Draga Maja, za vedno boš v naših srcih.

Tvoji sošolci, učitelji in dijaki Gimnazije Franceta Prešerna

Tiha bolečina spremlja spomin.

3. septembra 2016 bo eno leto, kar nas je zapustila naša draga žena, mama, babica, prababica, tašča in prijateljica

IVANKA TRUDEN

Pogrešamo te tvoji najdražji.

*Poln bolečin ostaja spomin,
ostaja praznina, molk in tišina.*

ZAHVALA

Ob neizmerni bolečini, prerani in nenadomestljivi izgubi dragega sina, brata in strica

PETRA AHLINA

iz Radovljice

se njegova žalujoča mama in brat iskreno zahvaljujeta sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za podarjene sveče, pisno in ustno izražena sožalja, za sočutje in tople stiske rok in vsem, ki so se poslovili od dragega Petra. Hvala pevcem za zapete žalostinke. Hvala g. župniku za sočutje in lepo opravljen obred. Hvala pogrebni službi Novak. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoča: mama in brat z družino

Babi, radi te imamo.

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je v 75. letu starosti zapustila ljuba žena, mami, babi, sestra in teta

FRANCKA ŠAVS

roj. Maček iz Preddvora

Ob njenem slovesu se zahvaljujemo dr. Bečanu in sestri Janji za dolgoletno zdravljenje ter dr. Urški Lunder za vso pomoč v zadnjem obdobju njenega življenja. Iskrena hvala vsem sorodnikom in prijateljem, ki ste jo v času njene bolezni obiskovali in molili zanjo. Prav tako iskrena hvala številnim prijateljem iz vrst kolesarjev, „štrikaric“, EMŠO-vcev, folkloristov, čebelarjev, vsem sodelavcem, sorodnikom, prijateljem, sosedom za vsa izrečena sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvala tudi Angelci za lep poslovilni govor, g. župniku Branku Setnikarju, pevcem domačega cerkvenega pevskega zbora in pogrebni službi Navček za lepo opravljen poslovilni obred. Hvala tudi Tajdi, Tomažu, Mateju, Janezu, Primožu ter Moniki in Janezu.

Žalujoci: mož Andrej, hči Andreja z Janezom, sin Robert z Miro, vnuki Ema, Jan, Lea, Maša, Janko, sestre Minka, Verika, Cilka ter brata Jože in Janez z družinami

*Glej, zemlja si je vzela, kar je njeno.
A kar ni njeno, nam ne more vzeti.
In to, kar je neskončno dragoceno,
je večno in nikdar ne more umreti.
(Svetlana Makarovič)*

ZAHVALA

V 96. letu nas je zapustila draga mama

MARIJA BRTONCELJ

iz Železnikov

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrazili sožalje, poklonili cvetje in sveče ter jo pospremili na zadnji poti. Hvala CSS Škofja Loka za dolgoletno nego in skrb, Občinski organizaciji za vrednote NOB Železniki in praporščakoma, gospe Trojarjevi za ganljiv govor, gospodu župniku Tinetu Skoku za lepo opravljen pogrebni obred ter pevcem in pogrebni službi Akris.

Žalujoci: sin Metod z družino

*Tako kot reka v daljavo se zgubi,
odšel si tiho, brez slovesa,
za seboj pustil si spomin
na naša skupna srečna leta.
Le srce in duša ve,
kako boli, ko te več ni ...*

ZAHVALA

Veliko prezgodaj, v 36. letu starosti, nas je nenadoma zapustil

MARKO GAŠPIRC

iz Grada pri Cerkljah

Radi bi se zahvalili vsem, ki ste ga imeli radi, ste mu stali ob strani, bili njegovi prijatelji ... hvala vsem, ki ste bili del njegovega življenja. Iskrena hvala tudi vsem vam, ki vam je bilo mar zanj in ste nam na kakršenkoli način pomagali pri iskanju – hvala vsakemu posamezniku in vsem službam, vključenim v akcijo iskanja. Zahvaljujemo se vsem njegovim prijateljicam in prijateljem, sorodnikom, sosedom iz Grada in Zaloga, vsem Maretovim sedanjim in bivšim sodelavcem, sošolkam iz SŠOF, znancem, ki ste nam v teh težkih dneh kakorkoli pomagali, nam namenili besede tolažbe ter obenem z nami delili tudi veliko lepih trenutkov, ki ste jih preživeli z njim. Hvala vsem za podarjeno cvetje, sveče, svete maše ter vso ostalo pomoč. Zahvala velja tudi gospodu župniku za lep pogrebni obred, pogrebni službi, pevcem, trobentaču in govornici za iskreno izbrane ganljive besede v poslovilnem govoru. Hvaležni smo vsem, ki ste našega Marka v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku.

Vsi njegovi
Grad, Zalog, Pšata, avgust 2016

ANKETA

Sladica za dobrodošlico

MATEJA RANT

Prvi šolski dan z največjim vznemirjenjem pričakujejo prvošolci, saj se jim z vstopom v šolo odpira povsem nov svet, poln pričakovanj, pa tudi skrbi. Naši sogovorniki v anketi so nam zaupali, kako se sami spominjajo svojega prvega šolskega dne.

Foto: Gorazd Kavčič

Mirjam Šenk, Šenčur:

»Že prvi dan sem zamudila v šolo in to me spremlja še danes, čeprav bi se rada odvadila tega. Zamujanje imamo očitno 'v družini'. Spomnim se tudi indijančka, ki smo ga dobili prvi dan v šoli.«

Uroš Podlogar, Sp. Besnica:

»Po eni strani sem se veselil šole, ker je bilo nekaj novega, po drugi strani pa me je tudi skrbelo. Spomnim se, da smo morali iskati skrite slike, ki so potem označevale naše garderobne omarice.«

Darinka Pučnik, Ljubljana:

»Spomnim se vznemirjenja, povezanega s tem, da grem v šolo. V šoli so nam pripravili sprejem in pogostitev in vem, da se mi je dobro zdelo, ker je vse izpadlo tako pomembno.«

Suzana Plestenjak, Bitnje:

»Prvega dne se ne spomnim prav dobro, očitno že ni bilo nič posebnega na šoli ta dan, da bi si zapomnila. Kasneje pa smo v šoli ušpičili marsikatero neumnost, to sem si pa dobro zapomnila.«

Aleksander Pipunič, Radovljica:

»Zame je bilo polno novih stvari, zato me je bilo kar malce strah. Ne spomnim se, da bi nam kaj posebnega pripravili, le sladica je bila za dobrodošlico.«

»Padla« že dva medveda

Na Gorenjskem sta letos »padla« že dva medveda. Medtem ko je ob koncu julija eden končal v medvedjem dvoboju na Voglu, so drugega 16. avgusta uplenili v lovišču Stara Fužina.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Zavod za gozdo-ve Slovenije skupaj z upravljavci lovišč dvakrat ali trikrat na leto ugotavlja prisotnost medvedov. Nazadnje so njihovo številčnost ugotavljali maja letos, po teh ocenah je na Gorenjskem enajst medvedov. Če potlej ni bilo novih priselitev, se je število do danes že zmanjšalo. Ob koncu julija sta se na Voglu spopadla dva medveda, pri tem pa je

večji manjšemu zadal tako hude rane, da jim je podlegel. Drugi medved je sredi avgusta padel pod streli iz lovske puške v lovišču Stara Fužina.

Agrarna skupnost Savica je namreč tudi letos dala na agencijo za okolje vlogo za odstrel medveda, ki je v preteklih letih na območju Spodnjih Bohinjskih gora pokončal večje število goved in ovc. Agencija je vlogo pozitivno rešila in še četrtič izdala dovoljenje za odstrel

medveda, težkega od 150 do 200 kilogramov, tokrat za lov v delu lovišč Triglav, Stara Fužina in Bohinjska Bistrica, ki ležijo na desnem bregu Save Bohinjke med smučiščema Vogel in Kobla. Lovci so se na podlagi odločbe podali na lov ob koncu julija. Ko je medved na planini Suha pokončal teleta, so aktivnosti še okrepili. 16. avgusta je pod streli iz puške vzhodno od planine Suha medved vendarle padel, a se

je pri tem izkazalo, da je bil manjši od tistega, kot ga je dovoljevala odločba. Zaradi tega je ukrepala tudi lovska inšpekcija, ki je začela prekrškovni postopek.

Sicer pa so gorenjski medvedje letos dokaj »aktivni«. Na Zgornjem Gorenjskem je bilo doslej petnajst škodnih dogodkov. Na Spodnjem Gorenjskem je najbolj svež dogodek s konca prejšnjega tedna, ko je medved v Bodeljski grapi »udaril« dvakrat po prosto stoječih panjih Krištofa Bokala s Svetega Andreja. V noči s sobote na nedeljo mu je vsega petnajst metrov od hiše prevrnil osem panjev, od tega je tri povsem uničil. »Ponoči sem slišal pok, a nisem pomislil na medveda. Zjutraj mi je bilo ob pogledu na panje vse jasno,« je povedal Krištof, čebelar s 110 panji in vzrejevalec matic, ki tedaj ni slutil, da zgodbe o medvedu še ni konec. Že naslednjo noč mu je medved približno pol kilometra od hiše uničil še enajst panjev. Škoda, ki so jo v zavodu ocenili na 2400 evrov, Krištofa ne bo odvrnila od čebelarjenja, je pa že ukrepal. Vse panje, z izjemo sedmih, je ogradil z električnim pastirjem.

Posledica razdejanja med Bokalovimi prosto stoječimi panji

Poldrugi kilogram težek paradižnik

CVETO ZAPLOTNIK

Zbilje – V poletnem in jesenskem času dobivamo v uredništvu slike različnih pridelkov in sadežev, ki so zanimivi zaradi svoje teže ali oblike. Darko Bestjanič iz Zbilj nam je poslal sliko poldrugi kilogram težkega paradižnika, ki je zrasel v

njegovem vrtu, za katerega skrbita skupaj z ženo Erno Kuralt. Kot je dejal, je paradižnik zrasel na doma vzgajeni sadiki, a doslej še nikoli niso pridelali tako debelega. Po fotografiranju za spomin bo debeli paradižnik doletela enaka »usoda« kot vse druge: uporabili ga bodo za solato in pojedli.

V Kranj prihajajo najboljši plesni pari

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – Jutri in v nedeljo bo v Športni dvorani Zlato polje potekalo tekmovanje Kranj Open – 1st Diamant cup. Gre za mednarodno tekmovanje, na katerem pričakujejo vrhunske plesalce iz več kot trideset držav s celega sveta, ki se bodo pomerili v standardnih in latinsko-ameriških plesih. Predtekmovanja bodo potekala čez cel dan, oba dneva pa bo gotovo najbolj zanimiv gala večerni del ob 19. uri, ki bo

odločal o končnih zmagovalcih v posameznih kategorijah, saj na prvenstvu tekmujejo plesalci različnih starosti, od mladincev do članske konkurence. Organizator, Plesna šola Diamant, pričakuje, da se bo dvodnevna turnirja udeležilo več kot štiristo plesnih parov, njihove plesne korake pa bo ocenjevalo 25 sodnikov iz 15 držav. Vstopnice si lahko zagotovite že v predprodaji na vseh Eventimovih prodajnih mestih in na Zavodu za turizem in kulturo Kranj.

vremenska napoved

Danes bo sončno z občasno zmerno oblačnostjo, jutri pa pretežno jasno. V nedeljo bo pretežno jasno, popoldne bo oblačnost naraščala in zvečer se bodo že lahko pojavljale padavine, deloma nevihte, ki se bodo v noči na ponedeljek razširile proti vzhodu. Zjutraj je po nižinah in dolinah možna megla.

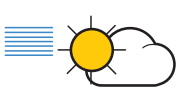
Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

13/26 °C

SOBOTA

13/27 °C

NEDELJA

14/26 °C

